

ZAVOD ZA JAVNO
ZDRAVSTVO ZADAR

SLIKA ZDRAVLJA ZADARSKE ŽUPANIJE 2024.

Zadar, 2026.

Sadržaj

I. FAKTORI UTJECAJA NA ZDRAVLJE U ZADARSKOJ ŽUPANIJI.....	3
1. Osnovni podaci o županiji	3
1.1. Zemljopisno-klimatska obilježja (autor: Čavka M., mag. sanit. ing.).....	3
1.2. Administrativni ustroj (autor: Čavka M., mag. sanit. ing.).....	5
1.3. Demografska obilježja (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.).....	5
1.3.1. Stanovništvo – spolna, dobna i nacionalna struktura, migracije.....	5
1.3.2. Obrazovna struktura	17
1.3.3. Obiteljska struktura.....	20
2. Socijalno-ekonomska obilježja	22
2.1. Zaposlenost/nezaposlenost (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.)	22
2.2. Umirovljenici (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.).....	26
2.3. Osobe s invaliditetom (autor: Čavka M., mag. sanit. ing.)	27
2.4. Korisnici socijalne skrbi (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.).....	31
3. Ekološka obilježja (autor: Čavka M., mag. sanit. ing.)	31
3.1. Stanje okoliša (zrak, otpadne vode, more, voda za ljudsku potrošnju).....	31
3.2. Gospodarenje otpadom.....	38
4. Institucionalna obilježja zajednice (autor: Čavka M., mag. sanit. ing.)	40
4.1. Obrazovni sustav	40
4.2. Zdravstveni sustav	43
II. STANJE ZDRAVLJA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI.....	47
1. Zdravstveno statistički pokazatelji	47
1.1. Dojenačka i perinatalna smrtnost (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)	47
1.2. Vodeći uzroci smrtnosti (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)	48
1.3. Incidencija i smrtnost od raka (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)	53
1.4. Standardizirane stope smrtnosti (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)	57
1.5. Nasilne smrti (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)	59
1.6. Prometne nesreće (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)	61

1.7.	Potencijalno izgubljene godine života za osobe umrle u dobi između 1 i 75 godina (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva) ..	63
1.8.	Zarazne bolesti (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva) ..	65
1.9.	Procijepljenost (Čavka M., mag. sanit. ing.).....	69
1.10.	Ovisnost o drogama (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.).....	71
1.11.	Mentalno zdravlje (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.).....	74
1.12.	Savjetovalište za prehranu (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.).....	78
1.13.	Pokazatelji rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	81
1.13.1.	<i>Pokazatelji rada u zdravstvenoj zaštiti dojenčadi i predškolske djece (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)</i>	<i>81</i>
1.13.2.	<i>Pokazatelji rada u djelatnosti opće medicine (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.).....</i>	<i>83</i>
1.13.3.	<i>Pokazatelji rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti žena (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.).....</i>	<i>92</i>
1.13.4.	<i>Pokazatelji rada u djelatnosti dentalne medicine (autor: Škrgatić M., prof. ped. i soc.)</i>	<i>98</i>
1.13.5.	<i>Djelatnost izvanbolničke hitne medicine (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)</i>	<i>103</i>
1.13.6.	<i>Patronažna djelatnost (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)</i>	<i>104</i>
1.13.7.	<i>Zdravstvena njega u kući (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)</i>	<i>105</i>
1.14.	Bolnička djelatnost (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva)	106
1.15.	Nacionalni preventivni programi ranog otkrivanja raka (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva).....	109
1.16.	Palijativna skrb u Zadarskoj županiji (autor: Petrić Ažić A., dr. med. univ. mag. sanit. publ. spec. javnog zdravstva).....	112
1.17.	Pokazatelji zdravstvenog stanja hrvatskih branitelja iz domovinskog rata (Čavka M., mag. sanit. ing.)	114
III.	LITERATURA I IZVORI.....	118

I. FAKTORI UTJECAJA NA ZDRAVLJE U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

1. Osnovni podaci o županiji

1.1. Zemljopisno-klimatska obilježja

Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samoupravnu cjelinu, a ustrojava se radi obavljanja poslova od područnoga (regionalnoga) interesa.

Zadarska županija je jedna od 20 županija u Republici Hrvatskoj koja je smještena u središnjem dijelu jadranske obale i pripada regiji Dalmacija. Ukupne je površine 7.276 km² od čega 3.646 km² (6,4% površine RH) otpada na kopneni dio, a 3.630 km² na morski dio (11,6% teritorijalnog mora Republike Hrvatske).

Otoci zadarskog arhipelaga prostorno su položeni u dijelu Jadrana od južnog Kvarnera do Murterskog mora. Najveći su Pag, Dugi otok, Pašman i Ugljan. Ukupna površina pripadajućih otoka je 587,6 km².

Prema službenim podacima Državnog zavoda za statistiku, Zadarska županija ima 159.766 stanovnika prema Popisu stanovništva 2021. godine. Prosječna gustoća naseljenosti dosegla je 43,8 stanovnika/km².

Na sjeverozapadu graniči s Ličko-senjskom županijom, na jugoistoku sa Šibensko-kninskom županijom, na jugozapadu ima morsku granicu s Italijom, a na sjeveroistoku kopnenu granicu s Bosnom i Hercegovinom.

Izuzetno je pogodno prostorno položena na srednjem dijelu Jadranske Hrvatske, odnosno u središnjem dijelu Hrvatskog primorja. Pripada skupini primorskih županija s izlazom na Jadransko more te ima položaj na prostoru Sjeverne Dalmacije gdje obuhvaća sjevernodalmatinske otoke, južni Velebit, krajnji jug Like, dio Bukovice, Ravne kotare te obalni pojas. Ravni kotari kao reljefna cjelina zauzimaju velik dio površine županije. Ovo područje zbog kombinacije plodnog tla, obilja vode i pogodnih klimatskih obilježja predstavlja najplodnije poljoprivredno područje sjeverne Dalmacije te jedno od 4 najplodnijih

poljoprivrednih područja Primorske hrvatske. Od Like i kontinentalnog dijela Hrvatske oštro je odvojena visokom planinom Velebitom, što je stoljećima određivalo njezin razvoj.

Danas je ta povezanost bitno unaprijeđena probijanjem autocestovnog tunela Sveti Rok te ima ključni geoprometni položaj u povezivanju kontinentalnog i priobalnog dijela Hrvatske. Preko njenog teritorija prolazi autocesta Zagreb - Split - Dubrovnik, dijelom i kao trasa buduće Jadransko-jonske europske prometnice. Planina Velebit je zasigurno najdominantniji reljefni oblik ne samo prostora Zadarske županije već i šireg obalnog prostora. Jedan je od triju parkova prirode koji se nalaze na teritoriju Zadarske županije, unutar kojeg se nalazi i Nacionalni park Paklenica.

Nacionalni park Paklenica, tri parka prirode (Telašćica, Velebit i Vransko jezero) te brojna zaštićena prirodna područja posebna su obilježja bogatstva Zadarske županije. Sve te prirodne ljepote uz bogatstva kulturno-povijesne baštine, temelj su uspješnog turizma kao glavne gospodarske grane u razvoju Zadarske županije.

Geografski položaj i velika reljefna raznolikost utječu na klimatska obilježja Zadarske županije. Najveći dio županije pripada različitim podtipovima umjereno tople kišne klime. Na primorskom dijelu županije prevladava sredozemna klima, pa su ljeta uglavnom suha i topla, dok su zime blage i kišovite. U submediteranskoj klimatskoj zoni, osobito na području Bukovice i Ravnih kotara, zime su hladnije, a tijekom ljeta padne nešto veća količina oborina nego uz samu obalu i na otocima. U području Velebitskog kanala, kao i uz Bukovicu i Ravne kotare, zime su oštrije i praćene većim temperaturnim osciliranjima.

U višim planinskim područjima prevladava snježno-šumska klima, obilježena hladnim i snježnim zimama te ugodnim ljetima sa svježim noćima. Udaljavanjem od obale, temperaturni ekstremi postaju izraženiji zbog slabljenja utjecaja mora i jačanja kontinentalnih obilježja. Ipak, u ličko-pounskom dijelu Zadarske županije kontinentalni utjecaj ublažava vrhunac ljetnih temperatura. U gorskim i brdskim predjelima Like i Bukovice ljetne noći su svježije, što rezultira nižim prosječnim temperaturama, a na najvišim planinskim vrhovima se još izraženije spuštaju.

Opću cirkulaciju zraka na području Zadarske županije obilježava izrazita vjetrovitost. Među najznačajnijim vjetrovima ističu se bura koja je osobito snažna na području otoka Paga i Velebitskog kanala, zatim jugo - topao i vlažan vjetar koji donosi naoblaku, kišu i velike valove uz obalu te maestral - sjeverozapadni vjetar karakterističan za ljetne mjesece.

Zadarska županija vodeća je u Hrvatskoj po potencijalu ulaganja u obnovljive izvore energije, posebice u području korištenja potencijala energije vjetra. Prva vjetroelektrana u RH izgrađena je upravo u Zadarskoj županiji. Ukupno godišnje vjetroelektrane u Zadarskoj županiji isporuče oko 617 GWh električne struje u elektroenergetski sustav Hrvatske, što je gotovo 33,8% u svim vjetroelektranama u Hrvatskoj ukupno proizvedenih i isporučenih GWh električne energije. Županija se već smatra središtem za energiju vjetra, a trendovi ukazuju i na značajan razvoj velikih sunčanih elektrana na području Zadarske županije.

1.2. Administrativni ustroj

Zadarska županija je teritorijalno organizirana u 34 jedinice lokalne uprave i samouprave, odnosno 6 gradova (Zadar, Benkovac, Biograd n/M, Obrovac, Pag i Nin) i 28 općina (Bibinje, Galovac, Gračac, Jasenice, Kali, Kolan, Kukljica, Lišane Ostrovičke, Novigrad, Pakoštane, Pašman, Polača, Poličnik, Posedarje, Povljana, Preko, Privlaka, Ražanac, Sali, Stankovci, Starigrad, Sukošan, Sveti Filip i Jakov, Škabrnja, Tkon, Vir, Vrsi i Zemunik Donji).

Grad Zadar je administrativno središte Županije i peti je grad po veličini u Republici Hrvatskoj. Zadar je urbano središte sjeverne Dalmacije, administrativno, gospodarsko, kulturno i političko središte regije.

Najveću površinu među gradovima imaju Benkovac (513,84 km²), Obrovac (352,73 km²) i Zadar (191,71 km²), dok od 28 općina najveću površinu u Zadarskoj županiji imaju Gračac (955,45 km²), Starigrad (171,47 km²), Sali (127,47 km²) i Jasenice (121,30 km²).

1.3. Demografska obilježja

1.3.1. Stanovništvo – spolna, dobna i nacionalna struktura, migracije

Prema Popisu stanovništva 2021. godine Zadarska županija ima 159.766 stanovnika (43,8 stan./km²), od čega 59,7% živi u gradovima (6 gradova) i 40,3% u općinama (28 općina). Broj stanovnika je za 1,4% manji nego prema Popisu stanovništva 2001. godine (162.045 stanovnika).

Struktura stanovnika prema spolu i dobi

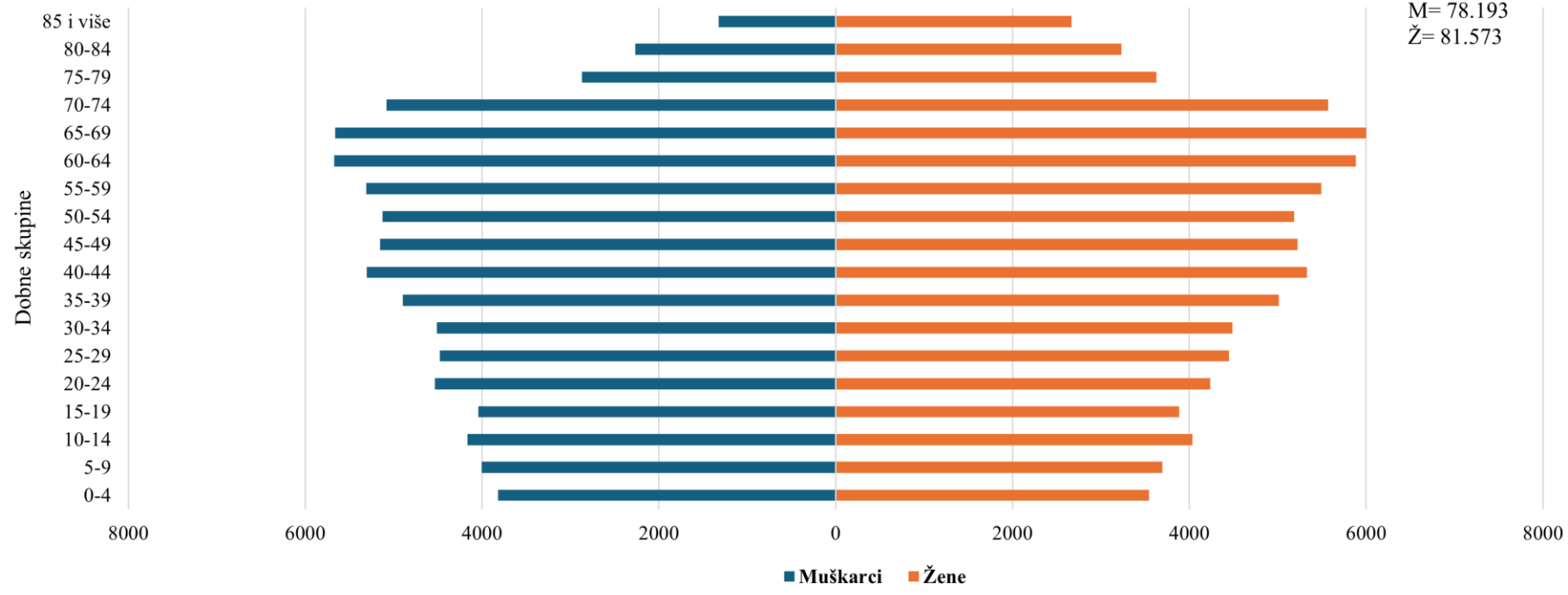
Prema spolnoj strukturi u Zadarskoj županiji ima 78.193 osoba muškog spola (48,9%) i 81.573 osoba ženskog spola (51,1%). Udio fertilnoga kontingenta u ukupnome ženskom stanovništvu iznosi 40,0%. U dobnoj skupini od 65 i više godina žene su brojnije.

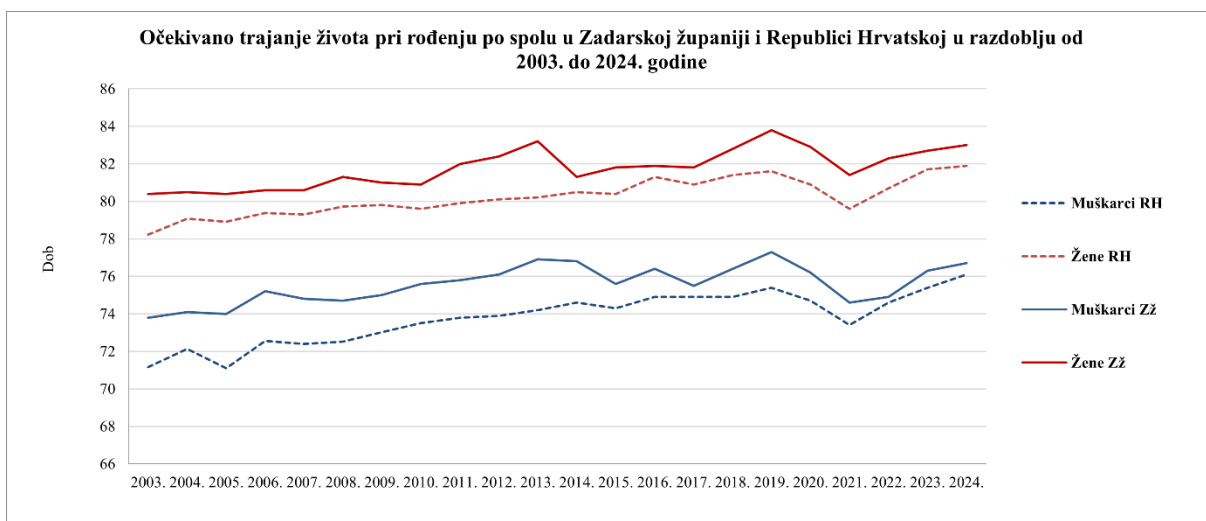
U Zadarskoj županiji, kao i na razini Republike Hrvatske, zamjećuje se izražen trend starenja stanovništva. Demografski pokazatelji upućuju na to da populacija županije postaje sve starija, što ima značajne posljedice za zdravstveni i socijalni sustav.

Prosječna starost stanovništva Zadarske županije prema Popisu 2021. godine iznosila je 44,6 godina što je gotovo jednako državnom prosjeku od 44,3 godine. Prema Popisu 2001. godine bila je 38,9 godina što znači da se prosječna starost stanovništva povećala za 5,7 godina.

Stanovništvo Zadarske županije po dobnim skupinama i spolu, Popis 2021. godine

N= 159.766
M= 78.193
Ž= 81.573

Očekivano trajanje života pri rođenju za 2024. godinu iznosi 79,8 godina, od toga 76,7 za muškarce i 83,0 za žene. Iako se očekivano trajanje života produljuje, postoji razlika između ukupnog broja godina života i onih provedenih u zdravlju.

Prema Popisu stanovništva 2021. godine, udio osoba starijih od 65 godina u Zadarskoj županiji iznosio je 24,0%, dok je na razini Hrvatske taj udio bio 22,5%. Time se stanovništvo županije svrstava u kategoriju starog pučanstva. U promatranom razdoblju od 2001. do 2021. godine udio starijih osoba u ukupnom stanovništvu kontinuirano raste. U usporedbi s 2001. godinom kada je udio starijih iznosio 15,8%, vidljiv je značajan porast.

U Zadarskoj županiji najveći postotak osoba starih 65 godina i više u odnosu na ukupno stanovništvo zabilježen je u Općini Kukljica (41,4%), Općini Sali (39,9%) i Općini Vir (36,5%).

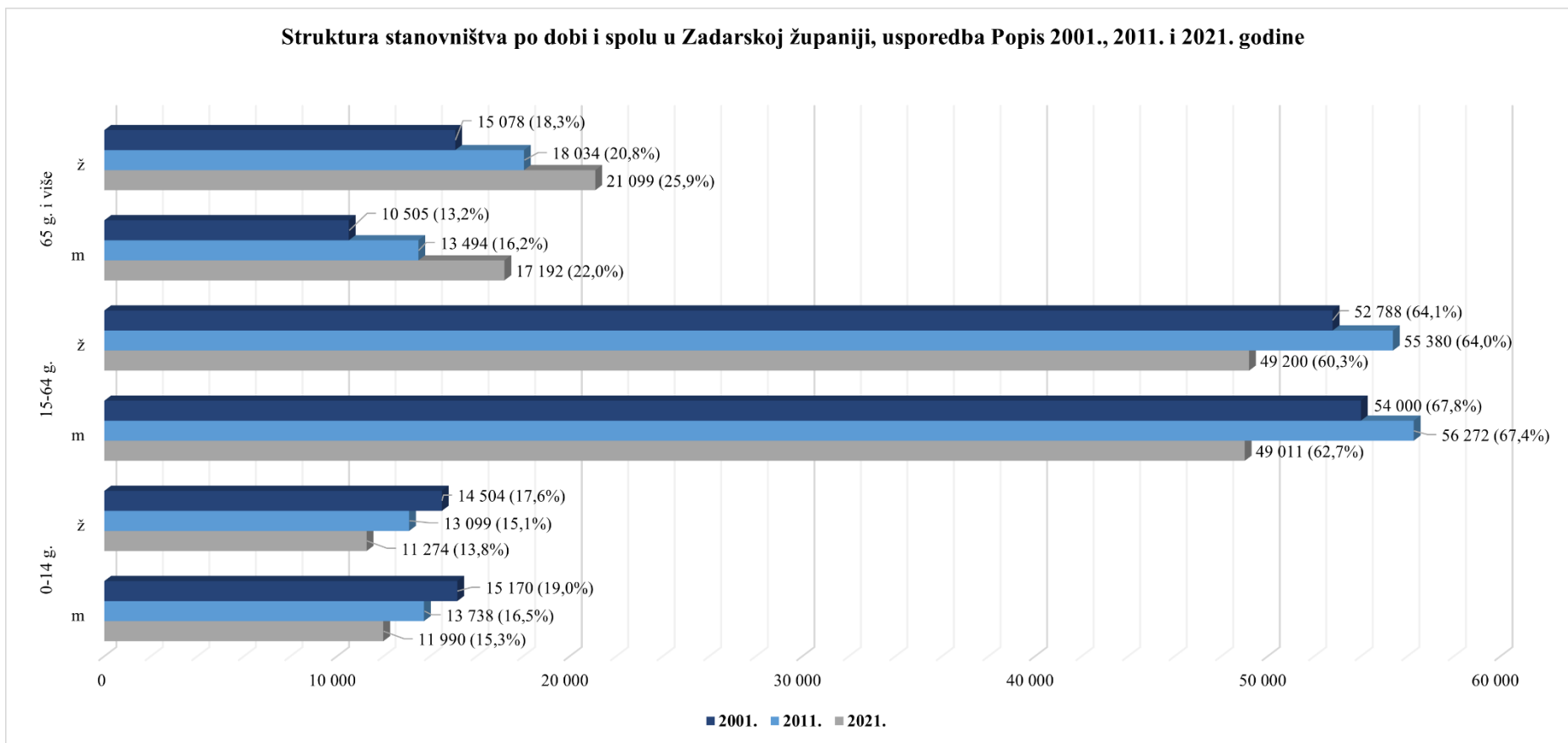
Najmanji udio starijih osoba imaju Općina Bibinje (19,7%), Općina Škabrnja (19,7%) i Općina Poličnik (19,1%).

Jedan od demografskih pokazatelja starenja populacije je i indeks starenja. U slučaju da indeks starenja prijeđe vrijednost od 40 govorimo o staroj populaciji (odnosno ako ima više od 40 starijih na 100 mladih stanovnika). Indeks starenja za Zadarsku županiju iznosi 159,8 i nešto je viši od državnog (156,2), što znači da stanovništvo stari brže od ostatka Hrvatske.

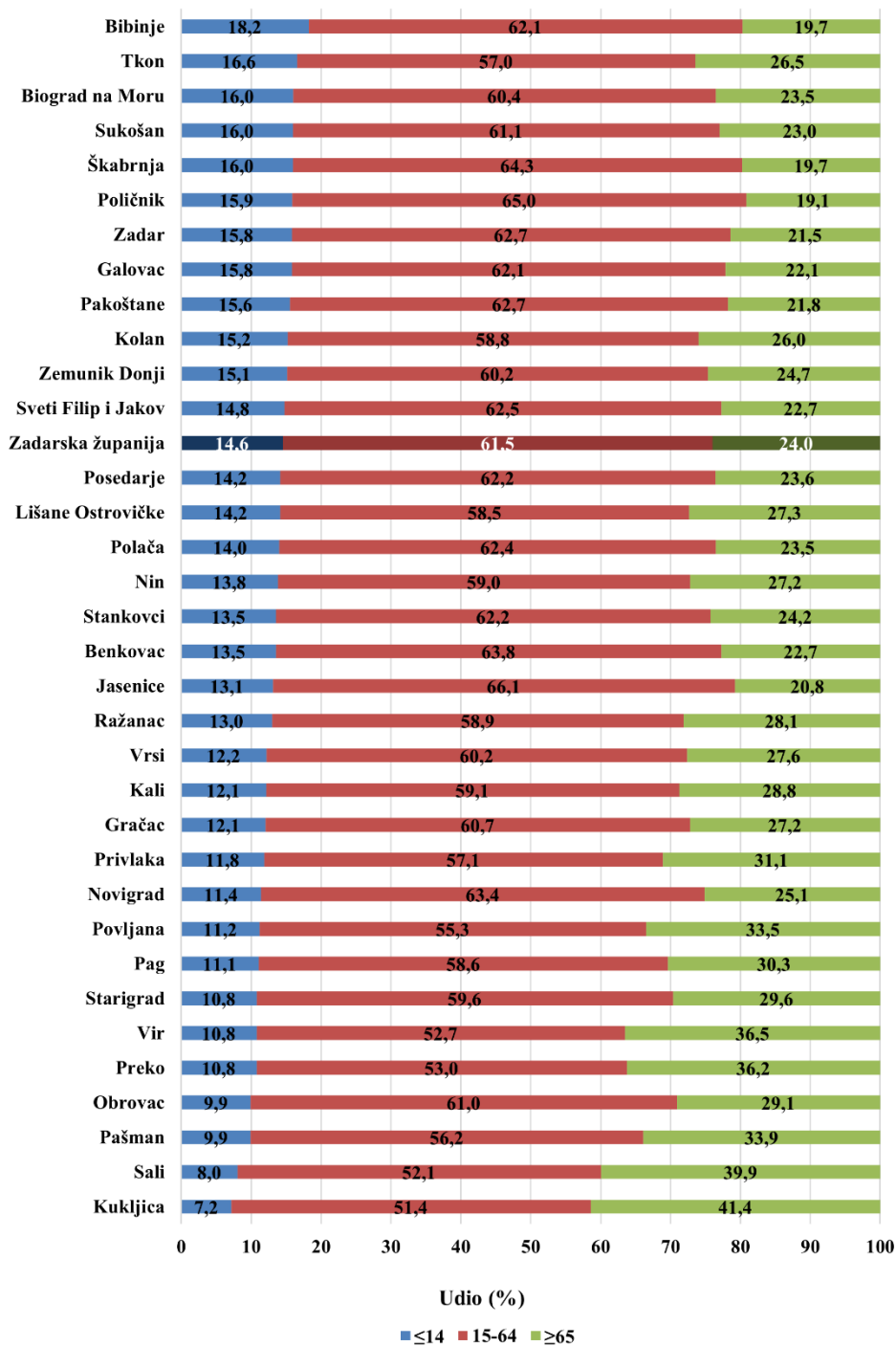
Dodatni pokazatelj starenja je i koeficijent starosti. Kada njegova vrijednost prijeđe 12% smatra se da je stanovništvo počelo starjeti. Koeficijent starosti u Zadarskoj županiji porastao je s 21,6 u 2001. godini na 31,2 u 2021. godini. Koeficijent starosti na državnoj razini je 29,9.

Ovakva dobna struktura stanovništva odražava se na vrstu bolesti i strukturu uzroka smrti stanovništva, što zahtijeva prilagođenu zdravstvenu i socijalnu skrb. U starijoj populaciji povećana je učestalost kroničnih bolesti što stvara potrebu i za češćim liječenjem, rehabilitacijom i dugotrajnom skrbi. Zbog toga dolazi do povećanja troškova i opterećenja zdravstvenog sustava.

Struktura stanovništva po dobi i spolu u Zadarskoj županiji, usporedba Popis 2001., 2011. i 2021. godine

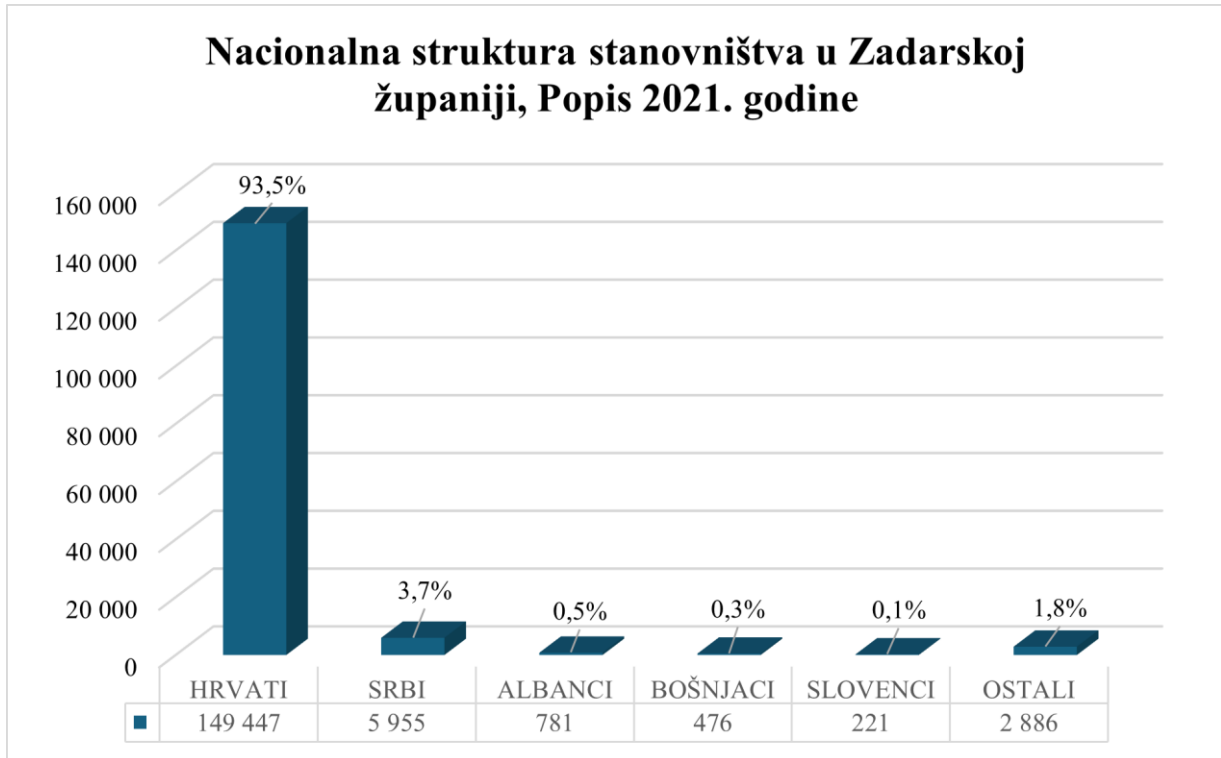

Struktura stanovništva po dobnim skupinama po gradovima i općinama u Zadarskoj županiji, Popis 2021. godine

Nacionalna struktura

Nacionalnu strukturu po Popisu stanovništva 2021. godine u Zadarskoj županiji čine: Hrvati - 149.447 (93,5%); Srbi - 5.955 (3,7%); Albanci - 781 (0,5%); Bošnjaci - 476 (0,3%); Slovenci - 221 (0,1%), ostali - 2.886 (1,8%).

Natalitet, mortalitet i prirodni prirast

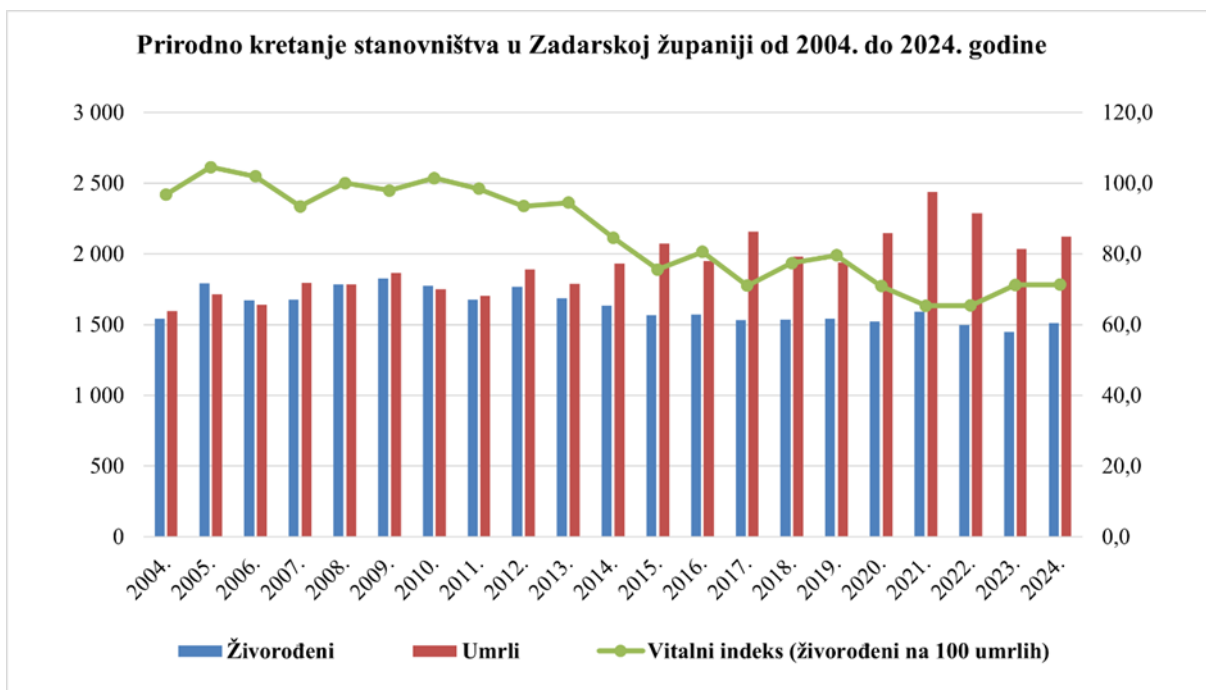
Podaci o prirodnom kretanju stanovništva u Zadarskoj županiji od 2004. do 2024. godine pokazuju dugoročan trend negativnog prirodnog prirasta, osobito od 2012. godine.

Vitalni indeks posljednjih godina značajno je ispod 100, što znači da se stanovništvo prirodnim putem ne obnavlja. Sve to upućuje na proces starenja i postupnog smanjenja broja stanovnika u Zadarskoj županiji.

Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) u Zadarskoj županiji u 2024. godini iznosi 71,3, a za Republiku Hrvatsku iznosi 62,8.

Prema procjeni stanovništva za 2024. godinu u Zadarskoj županiji:

- stopa živorođenih na 1.000 stanovnika iznosila je 9,2;
- stopa umrlih na 1.000 stanovnika iznosila je 12,9;
- stopa prirodnog prirasta na 1.000 stanovnika iznosila je -3,7.

Pritom valja istaknuti pojedine gradove i općine koje imaju izrazito negativnu stopu prirodnog prirasta u 2024. godini (korištena procjena stanovništva po gradovima/općinama, 31.12.):

- Općina Lišane Ostrovičke: -18,5/1.000
- Općina Kukljica: -17,2/1.000
- Općina Sali: -14,6/1.000
- Općina Poveljana: -14,5/1.000
- Općina Gračac: -12,2/1.000
- Općina Preko: -10,9/1.000.

Samo tri općine imaju pozitivnu stopu prirodnog prirasta:

- Općina Sveti Filip i Jakov: 3,1/1.000
- Općina Poličnik: 3,0/1.000
- Općina Bibinje: 2,6/1.000.

Prirodno kretanje stanovništva u Zadarskoj županiji od 2004. do 2024. godine

Godina	Rođeni			Umrli		Prirodni prirast	Brakovi		Umrla dojenčad na 1.000 živorođenih	Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)
	Ukupno	Živorodeni	Mrtvorodeni	Ukupno	Od toga dojenčadi		Sklopljeni	Razvedeni		
2004.	1 550	1 543	7	1 594	5	- 51	881	117	3,2	96,8
2005.	1 798	1 791	7	1 714	4	77	923	146	2,2	104,5
2006.	1 676	1 672	4	1 641	13	31	829	120	7,8	101,9
2007.	1 683	1 676	7	1 794	8	- 118	926	143	4,8	93,4
2008.	1 789	1 784	5	1 784	4	0	893	154	2,2	100,0
2009.	1 836	1 828	8	1 867	6	- 39	844	152	3,3	97,9
2010.	1 784	1 776	8	1 751	8	25	839	186	4,5	101,4
2011.	1 681	1 676	5	1 704	9	- 28	836	184	5,4	98,4
2012.	1 775	1 766	9	1 889	5	- 123	861	191	2,8	93,5
2013.	1 694	1 688	6	1 787	5	- 99	785	196	3,0	94,5
2014.	1 642	1 635	7	1 933	5	- 298	759	271	3,1	84,6
2015.	1 573	1 568	5	2 072	7	- 504	828	222	4,5	75,6
2016.	1 578	1 571	7	1 950	11	- 379	828	146	7,0	80,6
2017.	1 537	1 532	5	2 159	6	- 627	747	153	3,9	71,0
2018.	1 546	1 535	11	1 982	8	- 447	737	163	5,2	77,4
2019.	1 551	1 543	8	1 938	1	- 395	801	185	0,6	79,6
2020.	1 526	1 523	3	2 148	3	- 625	593	252	2,0	70,9
2021.	1 598	1 591	7	2 437	5	- 846	742	229	3,1	65,3
2022.	1 503	1 497	6	2 288	11	- 791	785	143	7,3	65,4
2023.	1 454	1 448	6	2 034	10	-586	696	167	6,9	71,2
2024.	1 519	1 512	7	2 121	1	-609	743	229	0,7	71,3

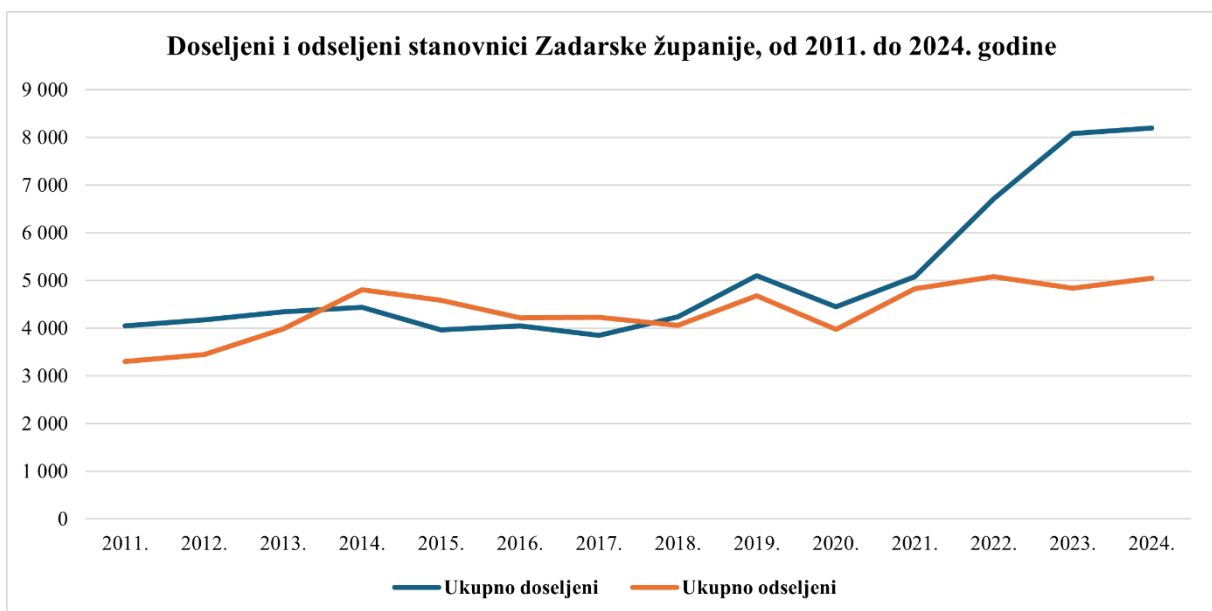
Migracije

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS), u 2024. godini je u Zadarsku županiju doseljeno 6.240 stanovnika, za 0,3% više nego prethodne godine. Većina doseljenih (4.579) je iz inozemstva (za 3,8% manje nego 2023. godine), a 1.661 iz drugih županija RH (za 13,6% više nego 2023. godine).

Iz Zadarske županije je odseljeno 3.086 stanovnika, što je za 3,8% više nego prethodne godine. Izvan države se odselilo 1.996 stanovnika Zadarske županije (za 8,9% više nego 2023. godine), a u druge županije 1.090 stanovnika (za 4,3% manje nego 2023. godine).

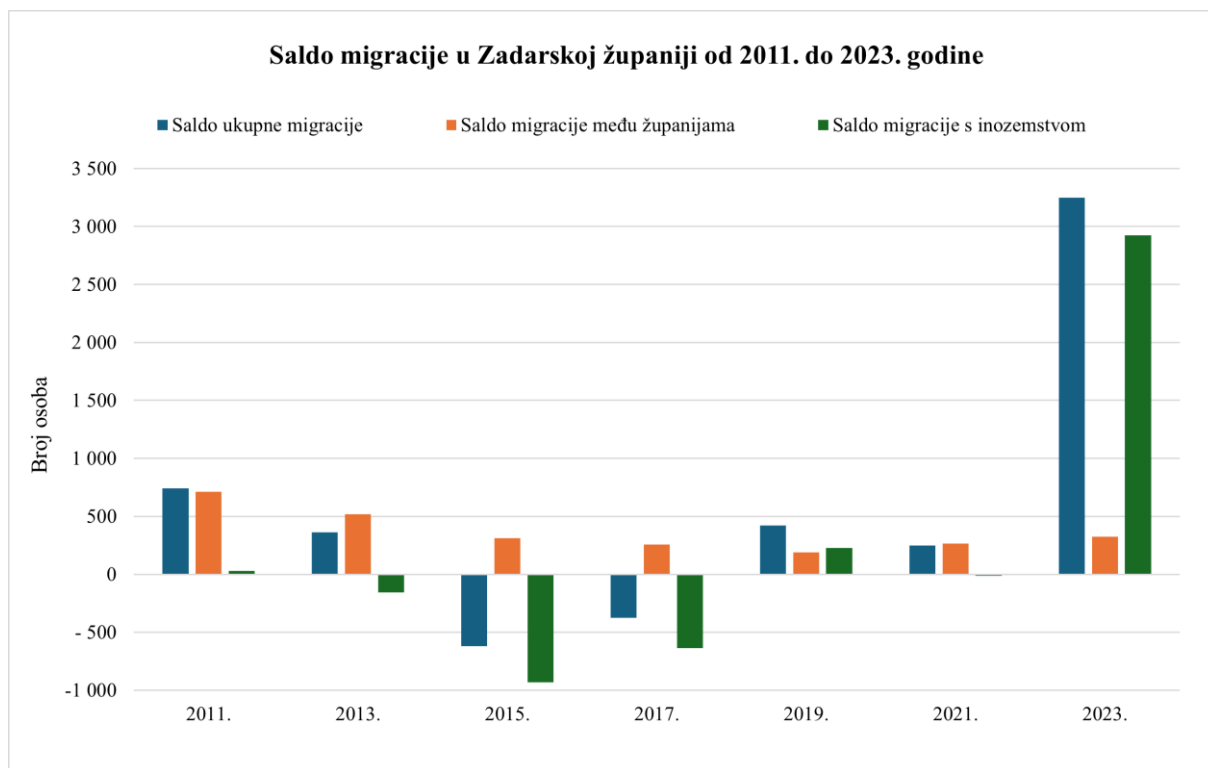
U 2024. godini saldo ukupne migracije je pozitivan (veći broj doseljenih od odseljenih), kao i u prosjeku petogodišnjeg razdoblja (od 2020. do 2024. godine). Saldo je pozitivan većinom zahvaljujući doseljavanju iz inozemstva (80,1% u petogodišnjem saldu ukupne migracije), ali i doseljavanju iz drugih županija (19,9% u saldu ukupne migracije).

Prema podacima DZS-a, pozitivan saldo ukupne migracije stanovništva u 2024. godini u RH imalo je 15 županija. Zadarska županija je s pozitivnim saldom od 3.154 na petom mjestu. Pozitivan saldo migracije s inozemstvom imalo je 19 županija, a Zadarska županija je na šestom mjestu (2.583).

Godina	Dospeljeni			Odseljeni			Saldo ukupne migracije	Saldo migracije među županijama	Saldo migracije s inozemstvom
	Ukupno	Iz druge županije	Iz inozemstva	Ukupno	U drugu županiju	U inozemstvo			
2020.	3 097	1 279	1 818	2 618	989	1 629	479	290	189
2021.	3 298	1 376	1 922	3 048	1 113	1 935	250	263	- 13
2022.	4 887	1 444	3 443	3 263	1 149	2 114	1 624	295	1 329
2023.	6 221	1 462	4 759	2 972	1 139	1 833	3 249	323	2 926
2024.	6 240	1 661	4 579	3 086	1 090	1 996	3 154	571	2 583
Ukupno	23 743	7 222	16 521	14 987	5 480	9 507	8 756	1 742	7 014
Prosjeak	4 748,6	1 444,4	3 304,2	2 997,4	1 096,0	1 901,4	1 751,2	348,4	1 402,8

U razdoblju od 2020. do 2024. godine vidljive su promjene u migracijskim kretanjima stanovništva, pri čemu se osobito ističe porast ukupnog broja doseljenih osoba od 2022. godine nadalje. Ovakva demografska kretanja mogu imati izravan utjecaj na povećanje potražnje za zdravstvenim uslugama.

Preseljeno stanovništvo unutar Zadarske županije od 2020. do 2024. godine			
	Među naseljima istoga grada/općine	Među gradovima/općinama iste županije	Ukupno
2020.	213	1 142	1 355
2021.	300	1 482	1 782
2022.	322	1 497	1 819
2023.	318	1 544	1 862
2024.	320	1 641	1 961
Ukupno	1 473	7 306	8 779

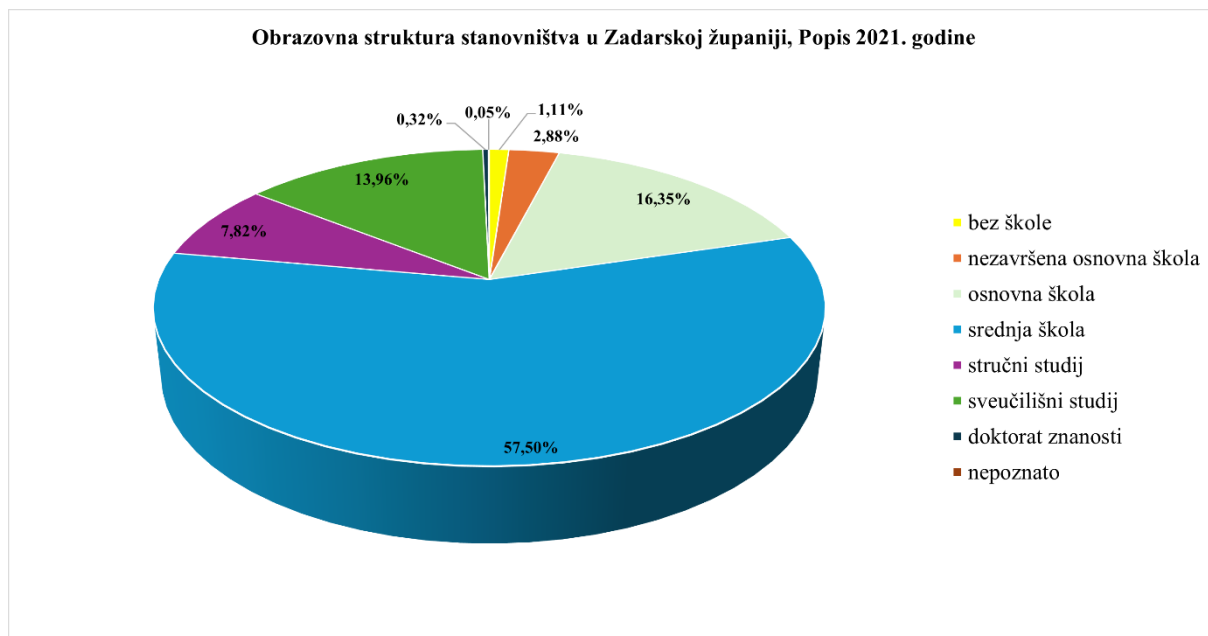
U posljednjih pet godina mjesto stanovanja unutar Zadarske županije promijenilo je 8.779 osoba i to najviše (7.306 ili 83,2%) osoba između različitih gradova/općina, a 1.473 osoba između naselja istoga grada/općine.

Gradovi i općine	Saldo ukupne migracije 2022.-2024.	Saldo migracije unutar županije	Saldo migracije između županija	Saldo migracije s inozemstvom
Zadarska županija	8 027	-	1 189	6 838
Gradovi				
Benkovac	- 494	- 46	- 19	- 429
Biograd na Moru	471	- 3	89	385
Nin	468	76	46	346
Obrovac	72	- 41	28	85
Pag	269	- 28	68	229
Zadar	3 548	- 206	272	3 482
Općine				
Bibinje	212	3	34	175
Galovac	6	- 7	- 1	14
Gračac	- 123	- 2	- 28	- 93
Jasenice	73	- 10	34	49
Kali	89	6	- 9	92
Kolan	76	- 19	20	75
Kukljica	39	14	3	22
Lišane Ostrovičke	- 22	- 16	2	- 8
Novigrad	- 22	- 42	26	- 6
Pakoštane	219	- 31	41	209
Pašman	196	46	57	93
Polača	- 2	- 5	12	- 9
Poličnik	411	129	12	270
Posedarje	91	3	21	67
Povljana	44	- 5	26	23
Preko	268	37	51	180
Privlaka	275	- 11	28	258
Ražanac	129	32	42	55
Sali	260	44	13	203
Stankovci	- 21	- 4	- 2	- 15
Starigrad	125	- 13	18	120
Sukošan	289	74	40	175
Sveti Filip i Jakov	305	71	61	173
Škabrnja	12	- 27	6	33
Tkon	32	- 5	5	32
Vir	437	- 79	141	375
Vrsi	163	22	48	93
Zemunik Donji	132	43	4	85

U razdoblju od 2022. do 2024. godine Zadarska županija bilježi pozitivan migracijski saldo (8.027), pri čemu je rast većinom rezultat doseljavanja iz inozemstva (6.838). Međužupanijske migracije također su pozitivne, ali manjeg intenziteta. Najveći porast bilježe Grad Zadar te obalne i prigradske općine, što upućuje na koncentraciju stanovništva u urbanim i turistički

aktivnim područjima. Pojedine ruralne općine i općine u zaleđu imaju negativan migracijski saldo, što ukazuje na nastavak depopulacijskih procesa u unutrašnjosti županije.

1.3.2. Obrazovna struktura

U školskoj godini 2023./2024. Zadarska županija imala je 115 osnovnih škola (38 matičnih i 77 područnih), 20 srednjih škola i Sveučilište u Zadru.

Tablica “Obrazovna struktura (%) stanovništva starijeg od 15 godina prema Popisu stanovništva 2021. godine” sadrži usporedne podatke o razini obrazovanja u Zadarskoj županiji, gdje su kao referentni podaci uzeti republički prosjek, Grad Zagreb, Osječko-baranjska, Primorsko-goranska i Splitsko-dalmatinska županija (županije u čijim su središtima najveći gradovi i najveća sveučilišta u Republici Hrvatskoj).

U Zadarskoj županiji 57,5% stanovništva ima završenu srednju školu (4,3% više nego prema Popisu 2011. godine), što je nešto više od RH prosjeka (55,5%). Srednjoškolsko obrazovanje je najzastupljenija razina obrazovanja u županiji, slično kao i u ostalim promatranim županijama. Ovaj podatak upućuje na stabilnu bazu radno aktivnog stanovništva sa srednjom stručnom spremom.

Zadarska županija nalazi se na šestom mjestu među županijama u Republici Hrvatskoj sa 22,1% visokoobrazovanog stanovništva što je porast od 7,3% u odnosu na Popis 2011. godine kada je postotak iznosio 14,8%. Ipak to je još uvijek ispod RH prosjeka (24,1%) i znatno niže u odnosu na Grad Zagreb (39,1%), koji se ističe kao obrazovno najrazvijenije područje.

Usporedno s drugim velikim županijama, Zadarska županija ima niži udio visokoobrazovanih i od Primorsko-goranske (28,1%) i Splitsko-dalmatinske županije (25,8%), dok je iznad Osječko-baranjske županije (19,5%).

U Zadarskoj županiji 7,8% stanovništva završilo je stručni studij, a 14,0% sveučilišni studij, dok doktorat znanosti ima 0,3% stanovništva. U Gradu Zagrebu sveučilišni studij ima 27,5%, a doktorat 1,4% osoba, što pokazuje jaču koncentraciju visokoobrazovanog i znanstvenog kadra u glavnom gradu.

U Zadarskoj županiji u 2024. godini žene čine većinu u ukupnom broju visokoobrazovanih osoba (žene 54,7%, muškarci 45,3%). Završeni stručni studij ima više muškaraca (5.489 ili 51,4%) nego žena (5.186 ili 48,6%). S druge strane, sveučilišni studij završilo je više žena (11.113 ili 58,3%) nego muškaraca (7.949 ili 41,7%). Doktorat znanosti ima podjednak broj žena i muškaraca (221 muškarci i 221 žene).

U nižim razinama obrazovanja Zadarska županija ima nešto veći udio stanovništva bez škole (1,1%) i s nepotpunom osnovnom školom u odnosu na RH prosjek, ali su te razlike relativno male. Udio stanovništva sa završenom samo osnovnom školom (16,3%) nešto je niži od prosjeka RH (17,4%), ali viši nego u Gradu Zagrebu i Primorsko-goranskoj županiji.

Osnovni problem odgojno-obrazovnog sustava na svim razinama (vrtići, osnovno i srednje obrazovanje) je nedostatak prostora, osoblja i specijaliziranih obrazovnih programa koji bi odgovorili potrebama. Problem je očitiji na otocima i u zaleđu. Promjene u demografskoj strukturi također su pridonijele ovom problemu.

Obrazovna struktura (%) stanovništva starijeg od 15 godina prema Popisu stanovništva 2021. godine

Županija	Bez škole	1. – 3. razreda osnovne škole	4. – 7. razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola ¹⁾	Visoko obrazovanje				Nepoznato
						Svega	Stručni studij ²⁾	Sveučilišni studij ³⁾	Doktorat znanosti	
RH	0,7	0,3	2,0	17,4	55,5	24,1	8,3	15,3	0,5	0,1
ZŽ	1,1	0,4	2,4	16,3	57,5	22,1	7,8	14,0	0,3	0,1
GRAD ZAGREB	0,3	0,1	0,7	10,4	49,3	39,1	10,1	27,5	1,4	0,0
SDŽ	0,7	0,3	1,8	13,1	58,3	25,8	9,5	15,8	0,5	0,0
PGŽ	0,3	0,1	0,8	12,5	58,2	28,1	10,0	17,5	0,6	0,1
OBŽ	0,9	0,4	2,2	21,5	55,5	19,5	5,9	13,0	0,5	0,0

1) Obuhvaćene su sve srednje škole – industrijske i obrtničke strukovne škole, škole za zanimanje, škole za KV i VKV radnike, tehničke i srodne strukovne škole i gimnazije.

2) Obuhvaćene su sve više škole, I. (VI.) stupnjevi fakulteta te stručni studiji po Bologni.

3) Obuhvaćeni su svi fakulteti, umjetničke akademije, svi sveučilišni studiji po Bologni te magistarski znanstveni, stručni i umjetnički

1.3.3. Obiteljska struktura

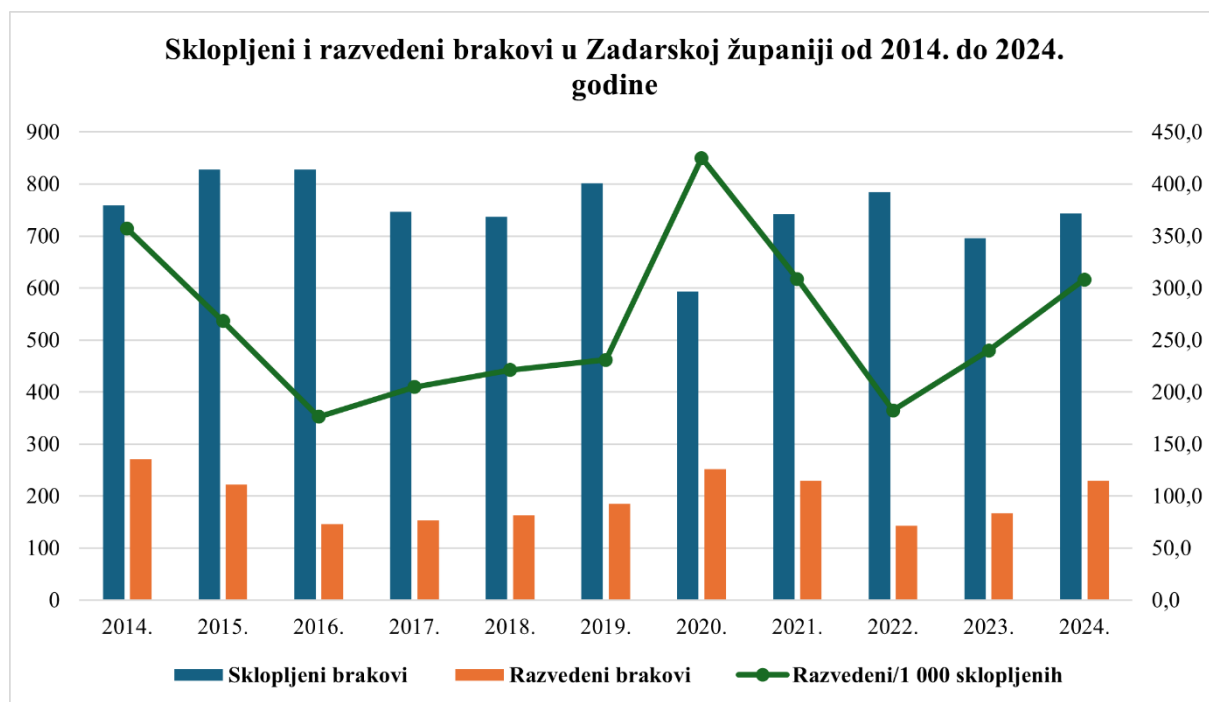
Sklopljeni i razvedeni brakovi

U 2024. godini u Zadarskoj županiji je zabilježeno 743 sklopljena braka, što je za 2,1% manje nego u 2014. godini (759). U Hrvatskoj je broj sklopljenih brakova u 2024. godini (17.206) za 11,8 % manji u odnosu na 2014. godinu (19.501).

Broj razvedenih brakova u 2024. godini u Zadarskoj županiji je 229 što je za 15,5% manje nego 2014. godine (271). U Hrvatskoj je broj razvedenih brakova u 2024. godini (4.961) za 24,5% manji nego 2014. godine (6.570).

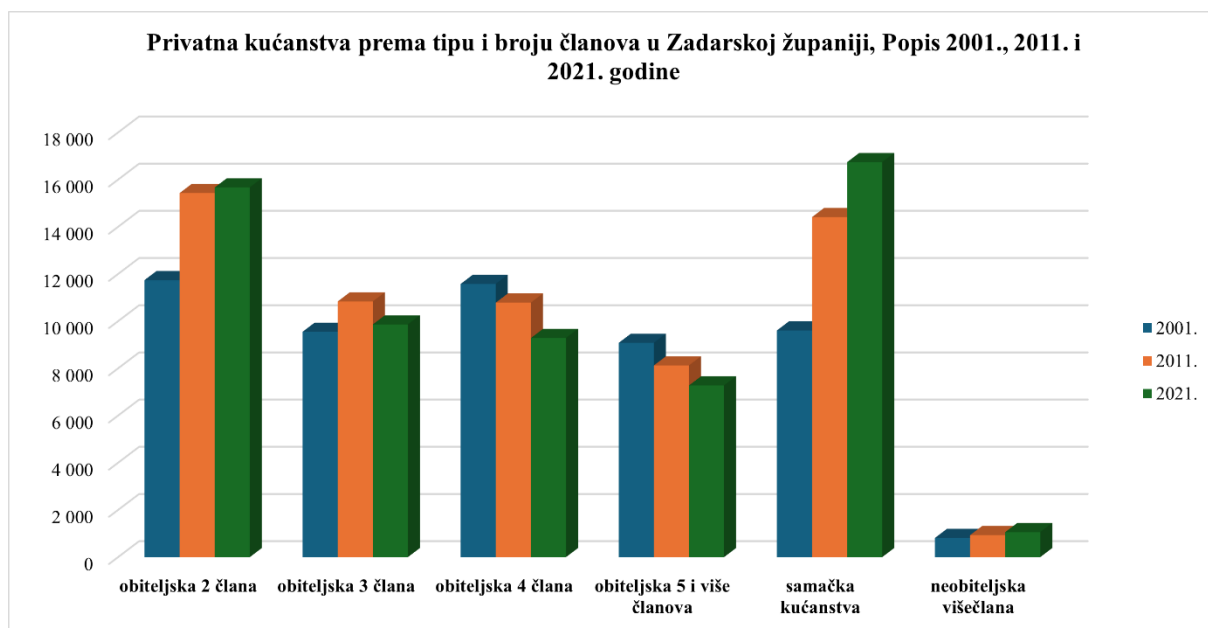
Broj razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih brakova u Zadarskoj županiji u 2014. godini iznosio je 357,0 (u Hrvatskoj 336,9), a u 2024. godini broj razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih brakova bio je 308,2 (u Hrvatskoj 288,3).

U 2020. godini došlo je do povećanja broja razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih, kao i do smanjenja broja sklopljenih brakova u usporedbi s ostalim promatranim godinama. Smanjeni broj sklopljenih brakova moguća je posljedica epidemioloških mjera i ograničenja okupljanja tijekom pandemije bolesti COVID-19.

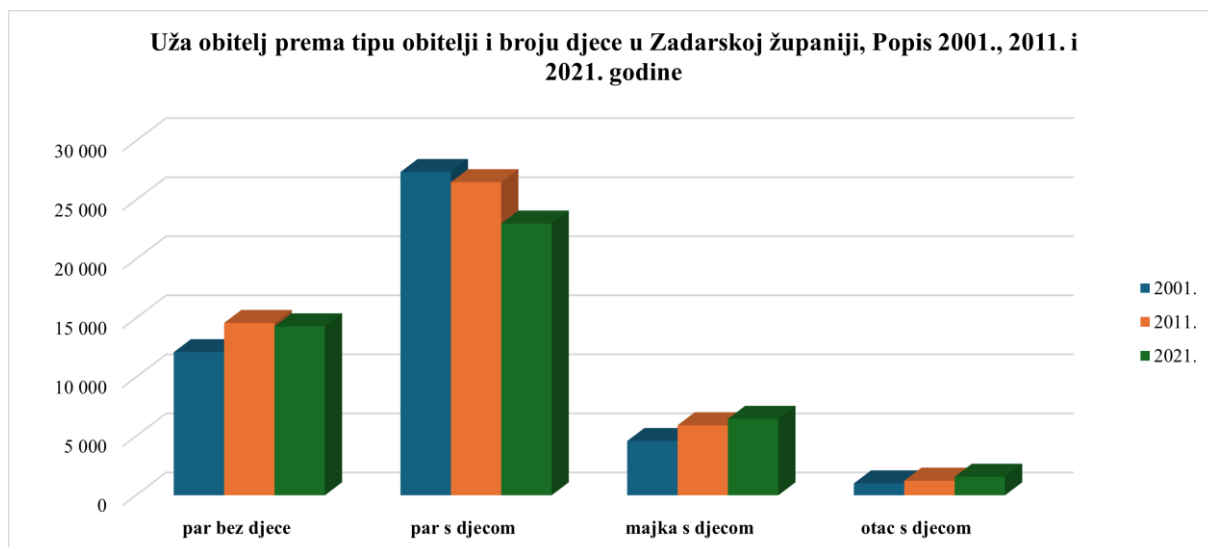
Kućanstva

Prema Popisu 2021. godine u Zadarskoj županiji zabilježeno je 59.884 kućanstava, od toga 42.087 obiteljskih kućanstava i 17.797 neobiteljskih kućanstava.

Prema Popisu stanovništva 2021. godine u strukturi kućanstava prema broju članova, vodeća su samačka neobiteljska kućanstva (16.739), slijede obiteljska kućanstva s 2 člana (15.668) te obiteljska kućanstva s 3 člana (9.860). Ovakva struktura kućanstava s velikim brojem samačkih i dvočlanih, a s manjim brojem četveročlanih kućanstava, upućuje na depopulaciju županije.

Usporedba triju popisa stanovništva (2001., 2011. i 2021. godine) pokazuje značajnu promjenu u strukturi kućanstava Zadarske županije. Vidljiv je kontinuirani rast samačkih kućanstava te istodobni pad obiteljskih kućanstava s četiri i više članova, što upućuje na smanjenje prosječne veličine kućanstva. Ovi trendovi povezani su sa starenjem stanovništva, nižim natalitetom te iseljavanjem mlađeg stanovništva.

U kategoriji uže obitelji prema Popisu stanovništva 2021. godine, broj parova bez djece je 14.299 (od toga 13.167 bračnih i 1.132 izvanbračnih parova), a broj parova s djecom je 23.001 (od toga 21.823 bračnih i 1.178 izvanbračnih parova). Broj samohranih roditelja s djecom je 7.164, od toga je broj samohranih majki 5.927, a očeva 1.237.

Usporedba triju popisa stanovništva pokazuje pad broja obitelji s djecom, uz istodobni porast parova bez djece te jednoroditeljskih obitelji.

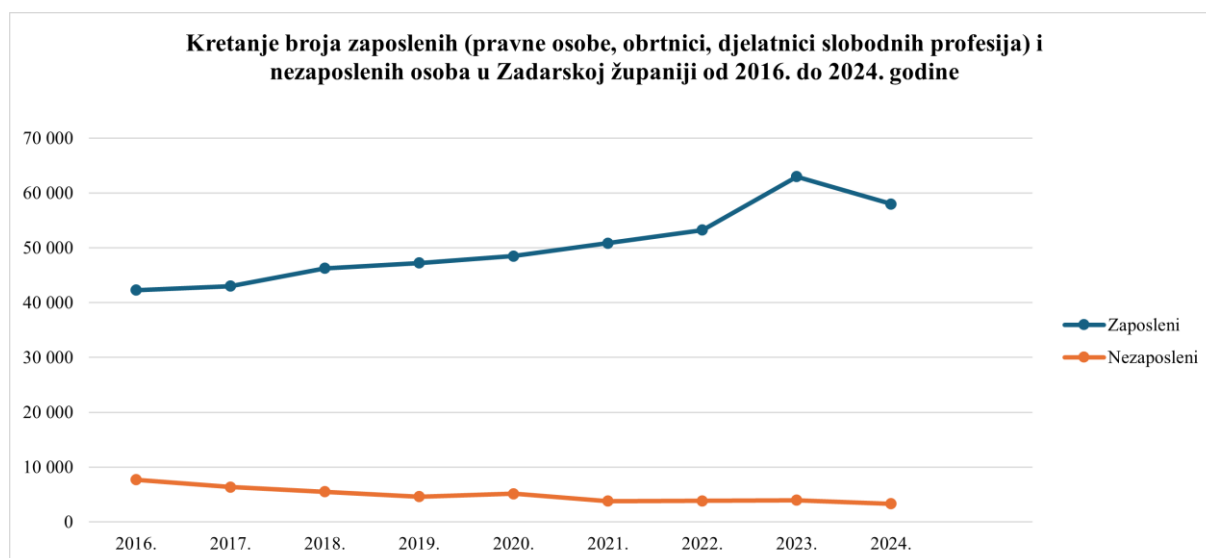
2. Socijalno-ekonomska obilježja

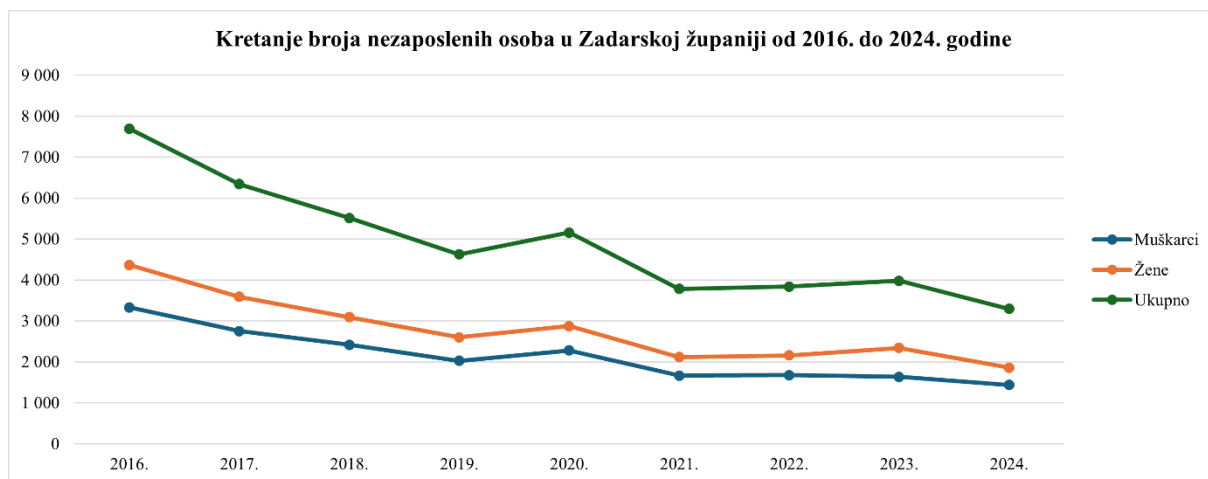
2.1. Zaposlenost/nezaposlenost

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2024. godini zabilježeno je 57.988 zaposlenih osoba u Zadarskoj županiji, što čini 37,2% više zaposlenih u odnosu na 2016. godinu. Od ukupnog broja zaposlenih 47,3% čine žene (27.442). Potrebno je istaknuti da se broj zaposlenih odnosi na zaposlene osobe kod pravnih osoba i zaposlene u obrtu i djelatnosti slobodnih profesija.

Broj nezaposlenih u 2024. godini je bio 3.297, što je 57,1% manje nego u 2016. godini. Od ukupnog broja nezaposlenih 56,4% (1.859) su žene.

Podaci upućuju na pozitivan trend na tržištu rada u Zadarskoj županiji, obilježen porastom zaposlenosti i značajnim smanjenjem nezaposlenosti u razdoblju od 2016. do 2024. godine.

Prema Popisu stanovništva 2021. godine, u Zadarskoj županiji zabilježeno je 66.122 ekonomski aktivnog stanovništva. Od toga je bilo zaposleno 63.012 osoba ili 95,3% ekonomski aktivnog stanovništva.

Iste godine je u Hrvatskoj bilo 1.714.671 ekonomski aktivnog stanovništva. Od toga je bilo zaposleno 1.624.713 ili 94,8% osoba.

Od ukupnog broja ekonomski aktivnih muškaraca u Zadarskoj županiji, bilo je zaposleno 95,3% (95,0% u Hrvatskoj), a 95,3% ekonomski aktivnih žena (94,5% u Hrvatskoj).

Iste godine prema popisu stanovništva u našoj županiji zabilježeno je 3.110 nezaposlenih osoba ili 4,7% ekonomski aktivnog stanovništva (5,2% u Hrvatskoj).

Nezaposleno je bilo 1.591 ili 4,7% ekonomski aktivnih muškaraca (5,0% u Hrvatskoj), te 1.519 ili 4,7% ekonomski aktivnih žena (5,5% u Hrvatskoj).

U Zadarskoj županiji u 2021. godini na 1 nezaposlenu osobu dolazilo je 20,3 zaposlenih, dok je taj omjer u Hrvatskoj iznosio 18,1 zaposlenih po jednoj nezaposlenoj osobi.

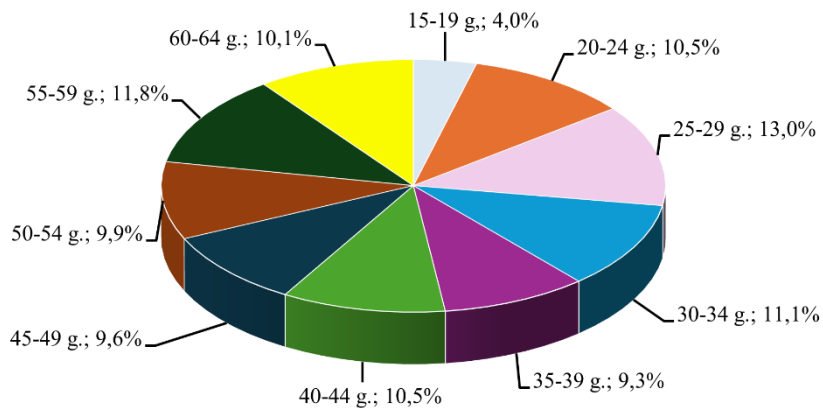
Broj nezaposlenih osoba i njihov udio u ekonomski aktivnom stanovništvu u Zadarskoj županiji i Republici Hrvatskoj prema Popisu iz 2001., 2011., i 2021. godine					
Popis	Zadarska županija			Hrvatska	
	Nezaposlene osobe	Broj nezaposlenih	% u broju ekonomski aktivnog stanovništva	Broj nezaposlenih	% u broju ekonomski aktivnog stanovništva
Popis 2001.	Svega	18 022	27,7%	398 976	20,4%
	Muškarci	9 904	25,8%	214 083	19,7%
	Žene	8 118	30,3%	184 893	21,3%
Popis 2011.	Svega	11 795	18,3%	292 282	16,3%
	Muškarci	6 309	18,0%	157 173	16,2%
	Žene	5 486	18,6%	135 109	16,3%
Popis 2021.	Svega	3 110	4,7%	89 958	5,2%
	Muškarci	1 591	4,7%	44 795	5,0%
	Žene	1 519	4,7%	45 163	5,5%

Broj zaposlenih osoba i njihov udio u ekonomski aktivnom stanovništvu u Zadarskoj županiji i Republici Hrvatskoj prema Popisu iz 2001., 2011., i 2021. godine					
Popis	Zadarska županija			Hrvatska	
	Zaposlene osobe	Broj zaposlenih	% u broju ekonomski aktivnog stanovništva	Broj zaposlenih	% u broju ekonomski aktivnog stanovništva
Popis 2001.	Svega	47 132	72,3%	1 553 643	79,6%
	Muškarci	28 439	74,2%	871 054	80,3%
	Žene	18 693	69,7%	682 589	78,7%
Popis 2011.	Svega	52 753	81,7%	1 503 867	83,7%
	Muškarci	28 766	82,0%	811 563	83,8%
	Žene	23 987	81,4%	692 304	83,7%
Popis 2021.	Svega	63 012	95,3%	1 624 713	94,8%
	Muškarci	32 483	95,3%	847 083	95,0%
	Žene	30 529	95,3%	777 630	94,5%

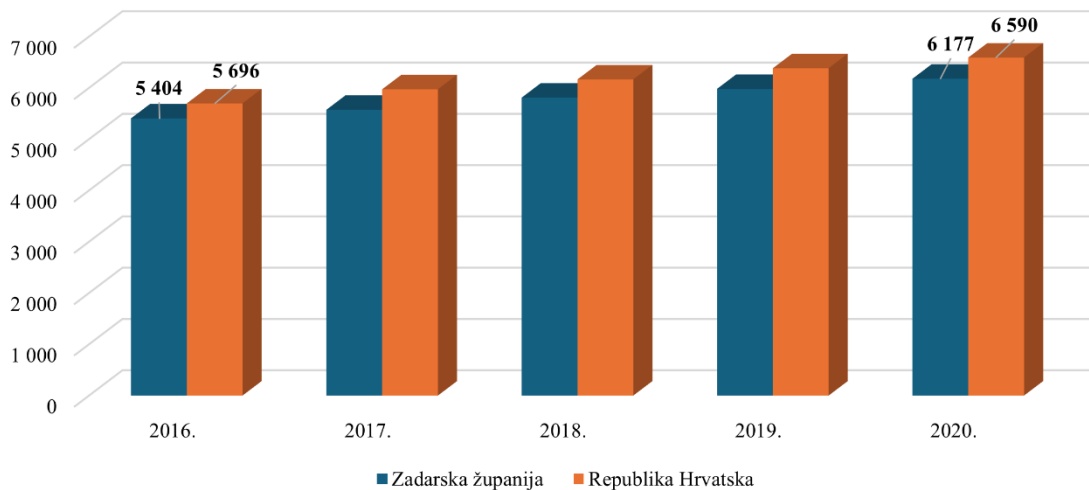
Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za kraj prosinca 2024. godine u Zadarskoj županiji 27,5% nezaposlenih čine mlađe osobe do 29 godina (10,5% u dobi 20-24 godina, te 13,0% u dobi 25-29 godina).

Prosječne neto plaće isplaćene u Zadarskoj županiji od 2016. do 2023. godine su nešto manje od prosječnih plaća u Hrvatskoj. Prosječna neto plaća nominalno je porasla za približno 14,3% od 2016. do 2020. godine (izražena u kunama). U razdoblju od 2021. do 2023. godine, izraženo u eurima, prosječna neto plaća nominalno je porasla za približno 19,3%.

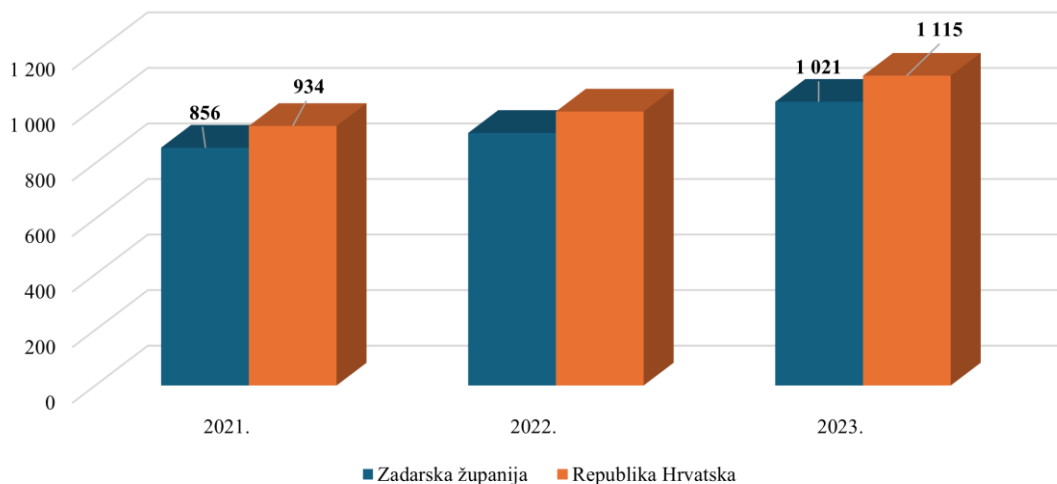
Broj nezaposlenih osoba u Zadarskoj županiji prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (kraj prosinca 2024. godine), prema dobnim skupinama

Prosječna neto plaća u Zadarskoj županiji i Republici Hrvatskoj od 2016. do 2020. godine (kune)

Prosječna neto plaća u Zadarskoj županiji i Republici Hrvatskoj od 2021. do 2023. godine (euri)

2.2. Umirovljenici

Prema Popisu stanovništva 2001. godine 33.760 osoba ili 20,8% stanovnika Zadarske županije bili su umirovljenici, od čega je 16.975 muškaraca (50,3%) i 16.785 žena (49,7%). Na jednog umirovljenika došle su 1,4 zaposlene osobe (u Hrvatskoj 1,6 zaposlenih osoba na jednog umirovljenika).

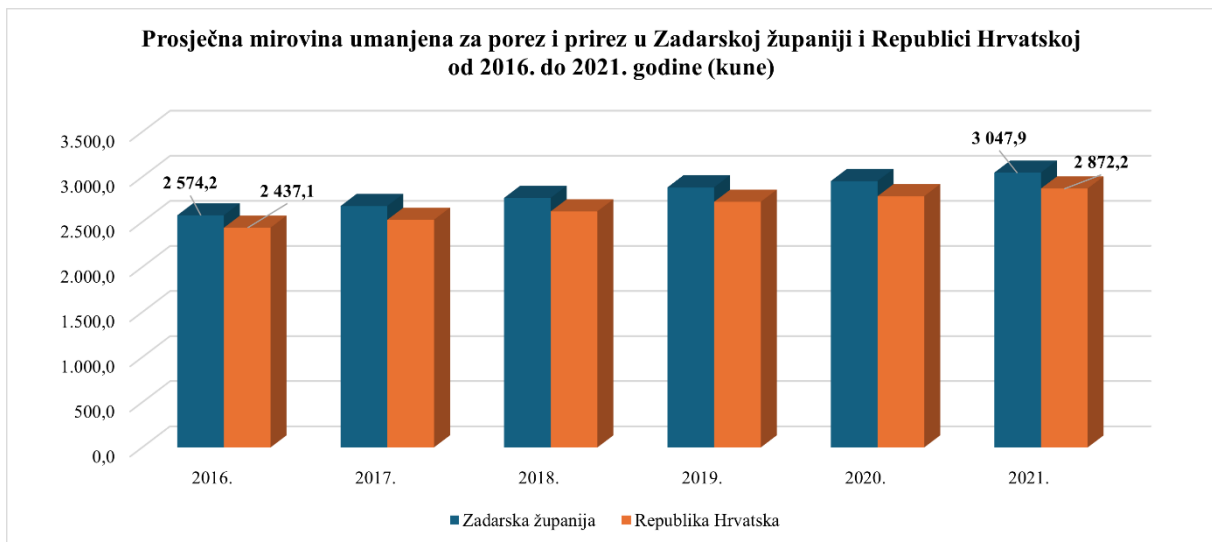
Prema Popisu stanovništva 2021. godine 42.568 osoba ili 26,6% stanovnika bili su umirovljenici, od čega je 20.952 muškaraca (49,2%) i 21.616 žena (50,8%). Na jednog umirovljenika došle su 1,5 zaposlene osobe (u Hrvatskoj 1,6 zaposlenih osoba na jednog umirovljenika).

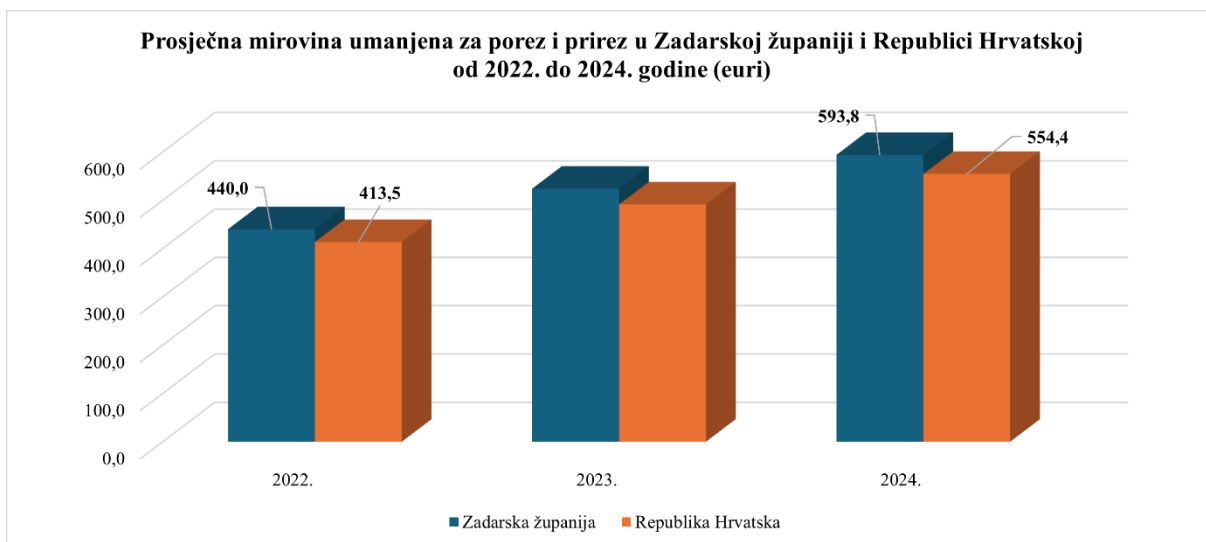
U 2024. godini udio umirovljenika u ukupnom broju stanovništva Zadarske županije činio je 18,6% ili 43.481 umirovljenika. Od toga je u starosnoj mirovini 30.490 osoba, u invalidskoj mirovini 5.832, korisnika obiteljske mirovine 6.968 i korisnika najniže mirovine (čl. 49 st. 3. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji) 191 osoba.

Prosječna mirovina umanjena za porez i prirez u 2024. godini u Zadarskoj županiji bila je 593,8 eura, a u Hrvatskoj 554,4 eura.

U promatranom razdoblju od 2016. do 2024. godine Zadarska županija je imala nešto više prosječnu mirovinu (umanjenu za porez i prirez) od državnog prosjeka.

Prosječna mirovina umanjena za porez i prirez je porasla za približno 18,4% od 2016. do 2021. godine (izražena u kunama). U razdoblju od 2022. do 2024. godine prosječna mirovina umanjena za porez i prirez (izražena u eurima) je porasla za približno 35,0%.

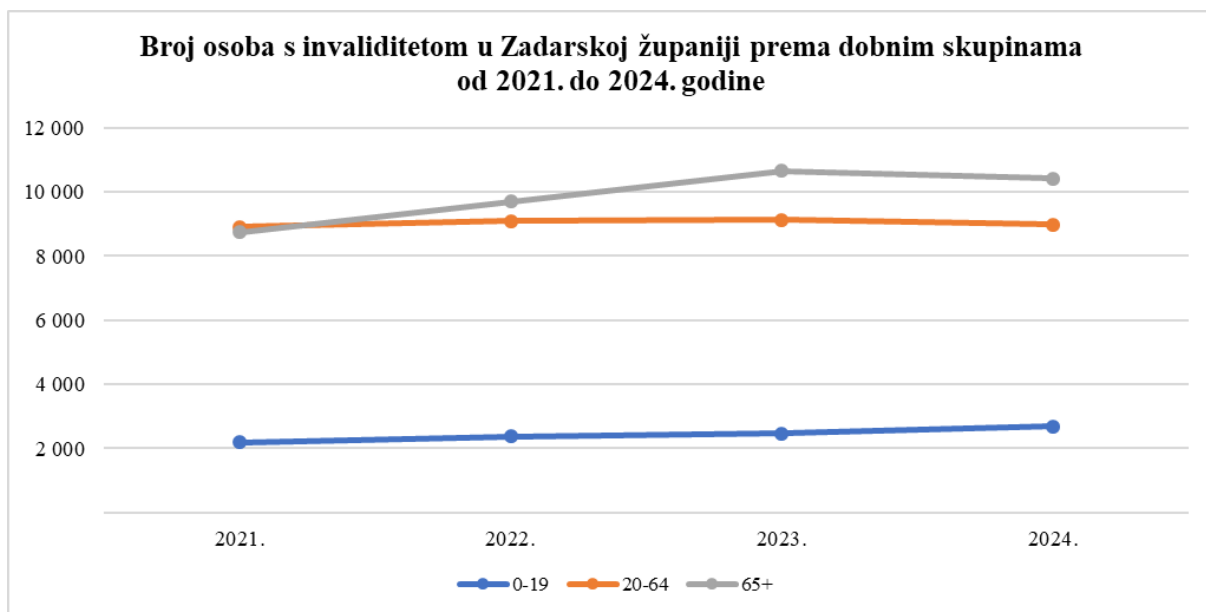
2.3. Osobe s invaliditetom

U Zadarskoj županiji, prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u 2024. godini zabilježeno je 22.094 osobe s invaliditetom od čega je 13.476 muškog spola (61,0%) i 8.618 ženskog spola (39,0%) što čini 13,8% ukupnog stanovništva Zadarske županije.

Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10.420 (47,2%), je u dobnoj skupini 65 i više godina. Dobna skupina 0 - 19 godina čini udio od 12,2%.

Najveći udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Zadarske županije u 2024. godini zabilježeno je u Gradu Zadru (39,7%), slijedi Grad Benkovac (7,9%), a na trećem mjestu su Grad Obrovac (3,4%) i Općina Poličnik (3,4%). Najmanji udio zabilježen je u Općini Poveljana (0,4%) i Općini Tkon (0,3%).

GODINA	Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu i dobnim skupinama u Zadarskoj županiji od 2021. do 2024. godine					UKUPNO ZADARSKA ŽUPANIJA	UKUPNO RH	PREVALENCIJA INVALIDITETA U ZDŽ (%)
	SPOL	DOB			UKUPNO			
		0-19	20-64	65+				
2021.	MUŠKARCI	1 410	6 083	4 964	12 457	19 836	586 153	11,8
	ŽENE	778	2 826	3 775	7 379			
2022.	MUŠKARCI	1 548	6 134	5 485	13 167	21 171	624 019	13,2
	ŽENE	833	2 957	4 214	8 004			
2023.	MUŠKARCI	1 602	6 078	6 027	13 707	22 255	657 791	13,9
	ŽENE	875	3 052	4 621	8 548			
2024.	MUŠKARCI	1 741	5 835	5 900	13 476	22 094	653 577	13,8
	ŽENE	952	3 146	4 520	8 618			

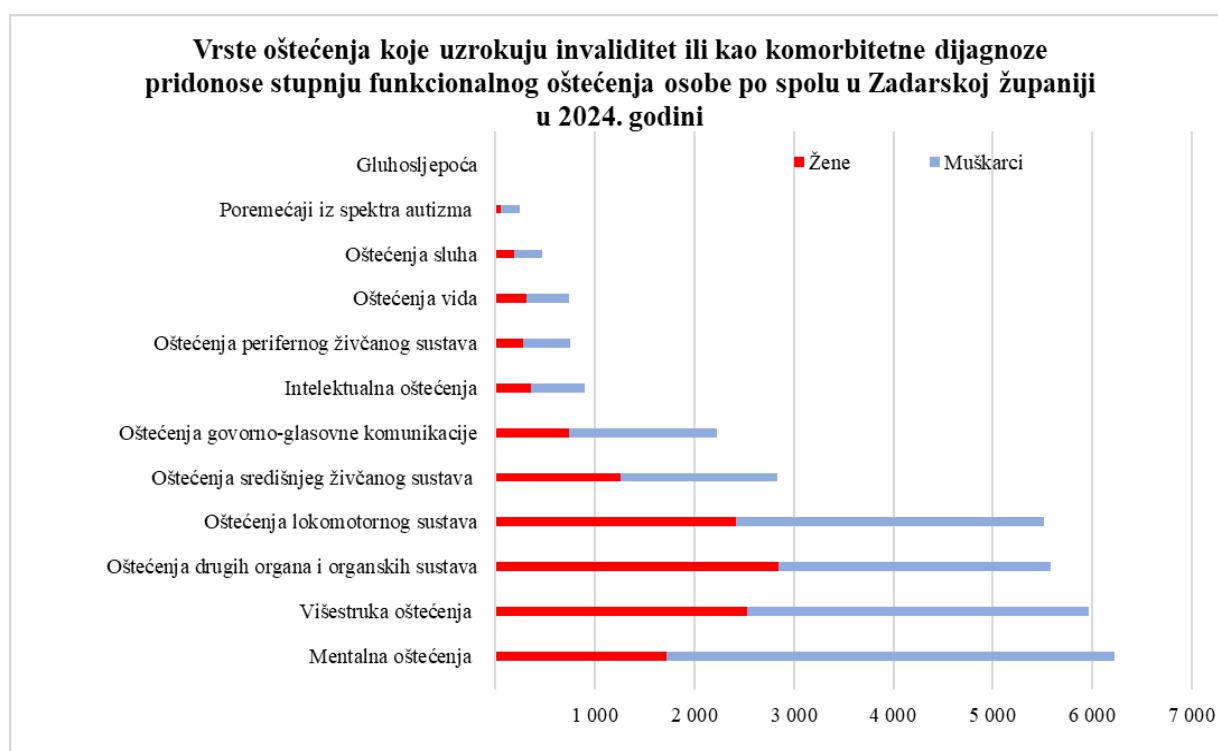
U razdoblju od 2021. do 2024. godine vidljiv je kontinuirani porast ukupnog broja osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, kao i na području Zadarske županije. Prevalencija je porasla s 11,8% u 2021. godini na 13,8% u 2024. godini. Veći broj osoba s invaliditetom znači i veće opterećenje na zdravstveni sustav i sustav socijalne skrbi.

Prema spolu, muškarci čine veći udio osoba s invaliditetom u odnosu na žene tijekom svih promatranih godina. Također, najveći broj osoba s invaliditetom kontinuirano je prisutan u radno aktivnoj dobnj skupini od 20 do 64 godine te u starijoj populaciji od 65 i više godina. U dobnj skupini 0 do 19 godina broj je znatno manji, ali pokazuje blagi rast.

Vrste oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije su mentalna oštećenja, višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa i organskih sustava.

Vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe u Zadarskoj županiji u 2024. godini				
Vrste oštećenja	Muškarci	Žene	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom
Mentalna oštećenja	4 506	1 722	6 228	28,2
Višestruka oštećenja	3 430	2 533	5 963	27,0
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2 735	2 844	5 579	25,3
Oštećenja lokomotornog sustava	3 097	2 413	5 510	24,9
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1 577	1 259	2 836	12,8
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1 484	743	2 227	10,1
Intelektualna oštećenja	535	359	894	4,0
Oštećenja perifernog živčanog sustava	466	283	749	3,4
Oštećenja vida	428	309	737	3,3
Oštećenja sluha	284	186	470	2,1
Poremećaji iz spektra autizma	194	49	243	1,1
Gluhosljepoća	-	1	1	<0,1

Najčešći uzroci mentalnih oštećenja koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini poremećaja raspoloženja (afektivni poremećaji) (MKB-10, F30-F39), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ishemičnih bolesti srca (MKB-10, I20-I25) i ostalih oblika srčanih bolesti (MKB-10, I30-I52).

Znatno veći udio osoba s mentalnim oštećenjima čine muškarci 72,4%, dok žene čine udio od 27,6%. Višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava i oštećenja središnjeg živčanog sustava također su češća kod muškaraca, ali s manjim udjelom.

Kod žena veći udio 51,0% čine oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti.

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom u Zadarskoj županiji u 2024. godini	Muškarci	Žene	Ukupno
Očna i tiflotehnička pomagala	1 738	1549	3 287
Pomagala kod šećerne bolesti	1 588	925	2 513
Pomagala za urogenitalni sustav	820	1320	2 140
Pomagala za kretanje	809	778	1 587
Druga pomagala	299	709	1 008
Obloge za rane	512	383	895
Ortoze	395	430	825
Ortopedske cipele	320	195	515
Slušna i surdotehnička pomagala	290	213	503
Pomagala za disanje	170	90	260
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	172	86	258
Potrošni dijelovi za proteze za noge	135	26	161
Proteze za noge	134	27	161
Pomagala za govor	27	2	29
Pomagala za dijalizu	15	6	21
Proteze za ruke	8	-	8
Ortoproteze i elektronički uređaji	2	1	3
Ukupno	7 434	6 740	14 174

U tablici su prikazani podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Zadarskoj županiji pri čemu muškarci čine udio od 52,4%, a žene 47,6%. Najčešće su korištena očna i tiflotehnička pomagala i čine udio od 23,2%, zatim slijede pomagala kod šećerne bolesti sa 17,7% dok su na trećem mjestu pomagala za urogenitalni sustav sa 15,1%.

2.4. Korisnici socijalne skrbi

Pravo u socijalnoj skrbi u Zadarskoj županiji	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	Indeks 2024./2023.
Zajamčena minimalna naknada:						
1. Ukupno naknada (samaca i kućanstava)	870	776	728	716	672	93,9
2. Ukupno obuhvaćenih osoba	1 188	985	941	964	904	93,8
Obuhvaćenost (%) stanovništva zajamčenom minimalnom naknadom	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	
Inkluzivni dodatak					5 467	
Status roditelja njegovatelja					237	
Status njegovatelja					34	
Pomoć u kući (ukupno korisnika)	240	260	238	122	139	113,9
Boravak (ukupno korisnika)	111	70	106	247	161	65,2
Smještaj				354	334	94,4
Organizirano stanovanje	21	17	42	45	40	88,9
Smještaj u udomiteljsku obitelj				91	82	90,1

Prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike RH, broj osoba obuhvaćenih zajamčenom minimalnom naknadom na dan 31.12.2024. godine u Zadarskoj županiji bio je 904. Navedenu naknadu koristilo je 0,6% stanovnika Zadarske županije što je manje nego na državnoj razini (1,1% stanovnika). U Zadarskoj županiji bilo je odobrenih 5.467 inkluzivnih dodataka (3,3% stanovnika, RH 4,3%), 237 osoba sa statusom roditelja njegovatelja (144,2 na 100.000 stanovnika, RH 155,8), 34 sa statusom njegovatelja (20,7 na 100.000 stanovnika, RH 24,8), 139 korisnika pomoći u kući (84,6 na 100.000 stanovnika, RH 96,5) i 161 boravak (98,0 na 100.000 stanovnika, RH 84,3). Smještaja je bilo 334 (203,3 na 100.000 stanovnika, RH 271,5), organiziranog stanovanja 40 (24,3 na 100.000 stanovnika, RH 43,8) i smještaja u udomiteljsku obitelj 82 (49,9 na 100.000 stanovnika, RH 142,2).

3. Ekološka obilježja

3.1. Stanje okoliša (zrak, otpadne vode, more, voda za ljudsku potrošnju)

Zrak

Na području Zadarske županije, mjerne postaje državne mreže za praćenje kvalitete zraka se nalaze na području Ravnih kotara (mjerna postaja Polača) i na području Dugog otoka (mjerna postaja Vela straža).

Mjerenja koncentracija sumporovodika (H₂S) i ugljikovog monoksida (CO) u 2024. godini pokazali su da je zrak na mjernim postajama u Zadarskoj županiji bio prve kategorije. Mjerenja koncentracija lebdećih čestica PM₁₀ i PM_{2,5} tijekom 2024. godine na mjernim postajama Polača (Ravni kotari) i Vela straža (Dugi otok) pokazali su da je zrak bio prve kategorije.

Prilikom mjerenja koncentracija sumporovog dioksida (SO₂), koncentracije dušikovog dioksida (NO₂) i benzena (C₆H₆) tijekom 2024. godine na mjernoj postaji Polača (Ravni kotari) nije bilo moguće provesti kategorizaciju zraka zbog nedostatnog obuhvata podataka.

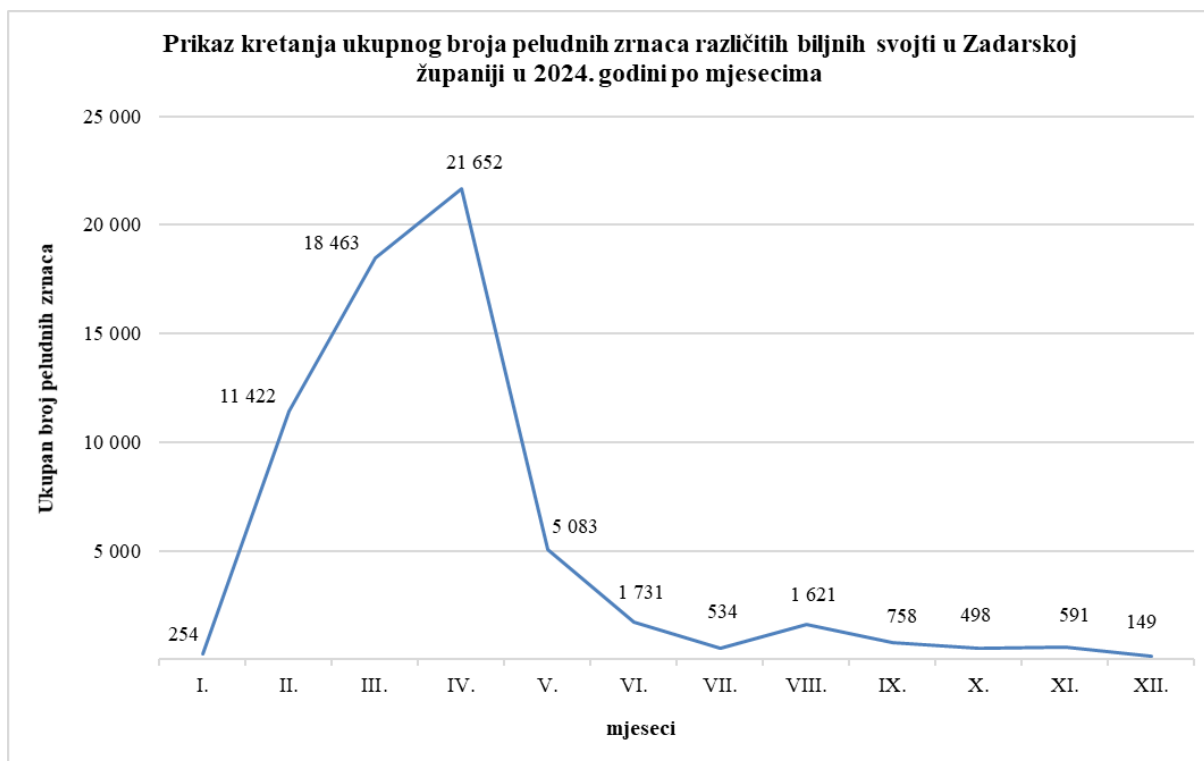
Mjerenja koncentracija ozona (O₃) u ljetnom periodu na postaji Polača (Ravni kotari) bio je manji od minimalnog obuhvata zbog kvara klima uređaja. Kategorizaciju kvalitete zraka za ozon s obzirom na zdravlje ljudi na postaji Polača (Ravni kotari) nije bilo moguće provesti zbog nedostatnog obuhvata podataka.

Program praćenja vrsta i koncentracije peludnih zrnaca

Na području Grada Zadra aerobiološka ispitivanja se provode od ožujka 2006. godine, a od 2007. godine Zavod za javno zdravstvo Zadar se priključio projektu EAN te u sklopu navedenog monitoringa sudjeluje u razmjeni podataka, znanja i iskustava na području Europe. Početkom 2016. godine Zavod za javno zdravstvo Zadar priključio se i objavi dnevnih koncentracija peludi u zraku Grada Zadra putem besplatno dostupne aplikacije „Peludna prognoza“.

Uzorci peludnih zrnaca prikupljaju se pomoću automatskog volumetrijskog uređaja tipa Hirst koji je smješten na krovu zgrade Zavoda za javno zdravstvo Zadar.

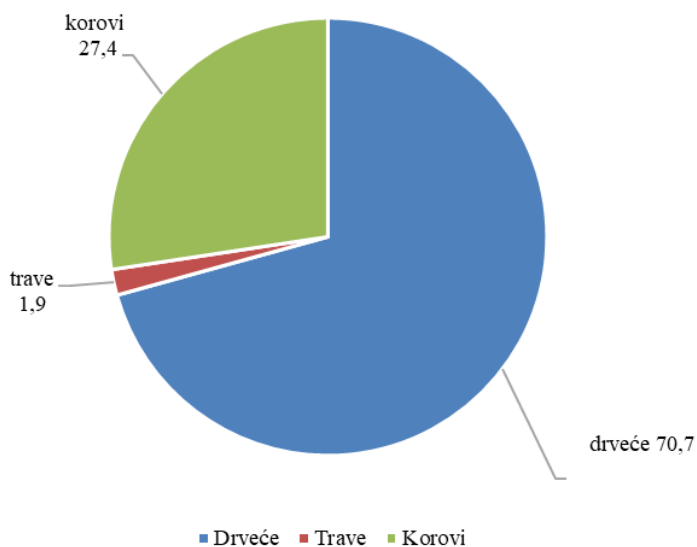
Tijekom 2024. godine (u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca) na mjernoj postaji Zadar zabilježena je ukupna koncentracija od 62.755 peludnih zrnaca u m³ zraka. Zabilježena su peludna zrnca 47 različitih biljnih svojti.

Peludna zrnca drvenastih svojti dominiraju u zraku na području Grada Zadra. Tijekom 2024. godine udio peludnih zrnaca drvenastih svojti iznosio je 70,7%, a udio peludnih zrnaca korova iznosio je 27,4%.

Najmanji udio peludnih zrnaca u ukupnom spektru, kao i prethodnih godina otpao je na peludna zrnca trava, čiji je udio stabilan i iznosi 1,9%.

Postotni udio peludnih zrnaca u Zadarskoj županiji u 2024. godini (%)

Na godišnjoj razini na temelju istraživanja i vrijednosti broja peludnih zrnaca na mjernoj postaji Zadar Služba za zdravstvenu ekologiju i zaštitu okoliša Zavoda za javno zdravstvo Zadar izrađuje peludni kalendar koji predstavlja grafički prikaz kretanja peludnih zrnaca tijekom godine.

Peludni kalendar za 2024. godinu:

2024	SJEBANJ	VELJAČA	OŽUJAK	TRAVANJ	SVIBANI	LIPANJ	SRPANJ	KOLOVOZ	RUJAN	LISTOPAD	STUDENI	PROSINAC
Čempresi (Cupressaceae)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Jasen (<i>Fraxinus</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Lijeska (<i>Corylus</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Joha (<i>Alnus</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Koprive (Urticaceae)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Brijest (<i>Ulmus</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Topola (<i>Populus</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Borovi (Pinaceae)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Platana (<i>Platanus</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Grab (<i>Carpinus</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Javor (<i>Acer</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Dudovke (Moraceae)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Kostela (<i>Celtis</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Tršija (<i>Pistacia</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Trave (Poaceae)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Vrba (<i>Salix</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Breza (<i>Betula</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Crni grab (<i>Ostrya</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Maslina (<i>Olea</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Hrast crnika (<i>Quercus ilex</i>)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Trputac (<i>Plantago</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Štirovke (Amaranthaceae)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Kesten (<i>Castanea</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Konoplje (Cannabaceae)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿
Ambrozija (<i>Ambrosia</i> spp.)	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿	🌿

🟢	NISKA- samo će izuzetno osjetljive osobe imati tegobe
🟡	UMJERENA- većina alergičnih osoba će imati tegobe
🔴	VISOKA- sve alergične osobe će imati tegobe
🟣	VRLO VISOKA- sve alergične osobe će imati tegobe

Dostupne informacije korisne su svim alergičarima, ali i liječnicima, kako bi što bolje planirali terapiju, svakodnevne aktivnosti i godišnje odmore. Varijacije među godišnjim peludnim

kalendarima vidljive su iz godine u godinu, a rezultat su utjecaja klimatskih promjena, ali i sve većeg antropogenog utjecaja kao što su sadnja novih vrsta u parkovima, izgradnja novih prometnica, nejednaka iskorištenost zemljišta, neodržavanje livadnih i obradivih/neobradivih površina.

Otpadne vode

Sustav odvodnje Grada Zadra se sastoji od Uređaja za pročišćavanja otpadnih voda, 20 crpnih postaja, retencijskih bazena, kišnih preljeva, podmorskih ispusta i lokalnih cjevovoda spojenih na uređaje, te odvoz fekalija specijalnim vozilima.

Od 2009. godine sve otpadne vode Grada Zadra, prikupljene u sustav odvodnje otpadnih voda, se potpuno pročišćene ispuštaju u more kontroliranim dugačkim podmorskim ispustima: 1.503 m - Borik i 2.000 m - Centar.

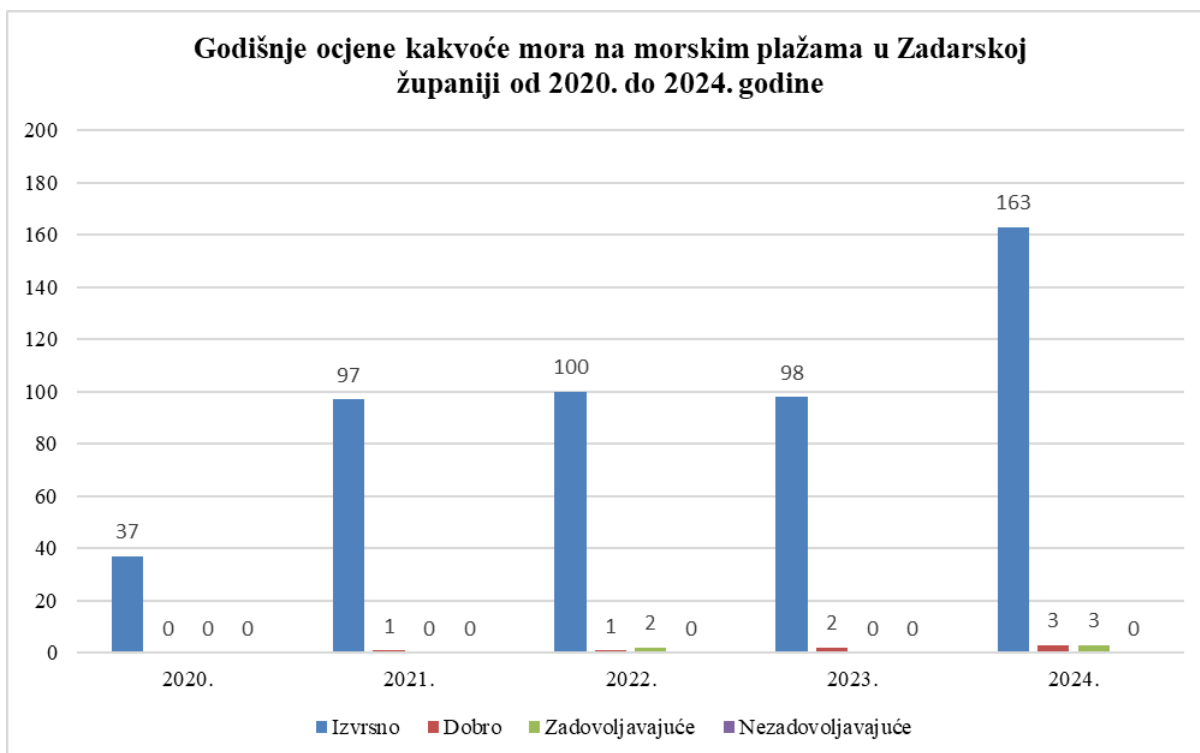
U sklopu biološkog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda UPOV-a Centar Zadar, smješten je laboratorij u kome se vrše pogonske analize za potrebe upravljanja tehnologijom pročišćavanja otpadnih voda.

Sustavom odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda 2023. godine obuhvaćeno je 95% građanstva Zadra, a proces projektiranja, ishodovanja dozvola i izgradnje daljnjih sastavnica sustava odvodnje je u neprekinutom slijedu.

Rezultati ispitivanja kakvoće mora u Zadarskoj županiji

Tijekom 2024. godine ispitivanje kakvoće mora u Zadarskoj županiji provodilo se u razdoblju od 20. 05. 2024. do 01. 10. 2024. godine. Ispitivanje je provela Služba za zdravstvenu ekologiju pri Zavodu za javno zdravstvo Zadar. Kakvoća mora pratila se na 169 točaka, a uzorkovano je 1.703 uzoraka od toga 1.690 uzoraka u redovnom ispitivanju i 13 uzoraka kod ponovljenih uzorkovanja uslijed sumnje na iznenadno onečišćenje. Pojedinačna uzorkovanja su se provodila 10 puta tijekom sezone kupanja na svim točkama ispitivanja.

Od ukupno 1.690 uzoraka, prema pojedinačnim ocjenama tijekom 2024. godine 1.644 uzoraka (97,3%) ocijenjeno je kao more izvrsne kakvoće, 23 uzorka (1,4%) kao more dobre kakvoće i 23 uzorka (1,4%) kao more zadovoljavajuće kakvoće. More nezadovoljavajuće kakvoće u pojedinačnim ocjenama nije zabilježeno.

U promatranom razdoblju od 2020. do 2024. godine raste broj plaža na kojima se kontrolira kakvoća mora. U većini slučajeva plaže su dobile izvrsnu ocjenu kakvoće mora.

U 2024. godini na području Zadarske županije prema godišnjoj ocjeni, 163 plaže (96,4%) spadaju u kategoriju izvrsne kakvoće mora, 3 plaže (1,8%) spadaju u kategoriju dobre kakvoće mora i 3 plaže (1,8%) spadaju u kategoriju zadovoljavajuće kakvoće mora. Plaže nezadovoljavajuće kakvoće mora prema godišnjoj ocjeni tijekom 2024. godine nisu zabilježene.

Voda za ljudsku potrošnju

Opskrba sigurnom, zdravstveno ispravnom i čistom vodom namijenjenom za ljudsku potrošnju ključna je za sprječavanje bolesti koje se prenose vodom.

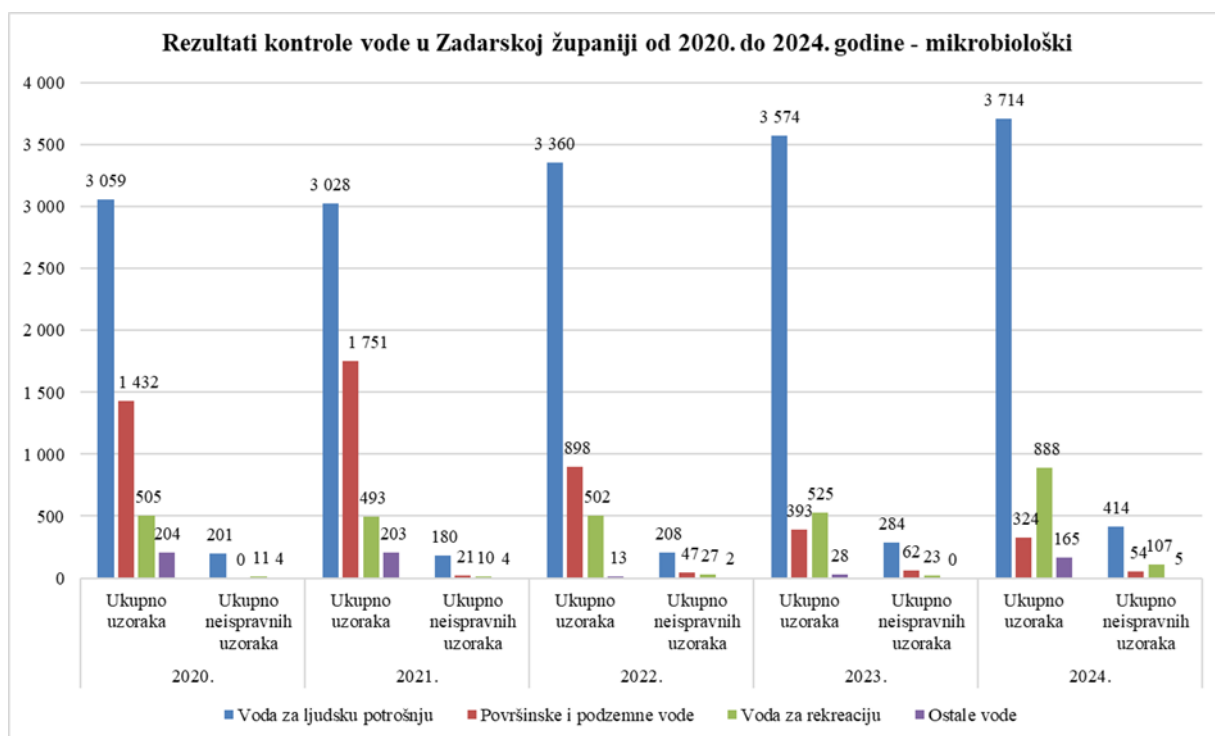
Služba za zdravstvenu ekologiju i zaštitu okoliša Zavoda za javno zdravstvo Zadar ovlaštena je za obavljanje analiza u svrhu provođenja monitoringa i drugih službenih kontrola vode za ljudsku potrošnju. Odjel za zdravstvenu ispravnost i kvalitetu voda prati mikrobiološke, fizikalne, fizikalno-kemijske, kemijske i organoleptičke pokazatelje zdravstvene ispravnosti i kvalitete u:

- svim tipovima vodoopskrbnih objekata
- vodama iz javnih i privatnih objekata
- vodama iz originalne ambalaže.

Rezultati ispitivanja u 2024. godini ukazali su na pozitivan trend u zdravstvenoj ispravnosti vode namjenjene za ljudsku potrošnju.

Rezultati kontrole vode u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine - mikrobiološki										
	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka
Voda za ljudsku potrošnju	3 059	201	3 028	180	3 360	208	3 574	284	3 714	414
Površinske i podzemne vode	1 432	0	1 751	21	898	47	393	62	324	54
Voda za rekreaciju	505	11	493	10	502	27	525	23	888	107
Ostale vode	204	4	203	4	13	2	28	0	165	5

U promatranom razdoblju od 2020. do 2024. godine na godišnjoj razini radi se mikrobiološka analiza od oko 3.000 - 3.700 uzoraka vode za ljudsku potrošnju. Većina analiziranih uzoraka prema mikrobiološkim parametrima pokazala je zdravstvenu ispravnost vode za ljudsku potrošnju.

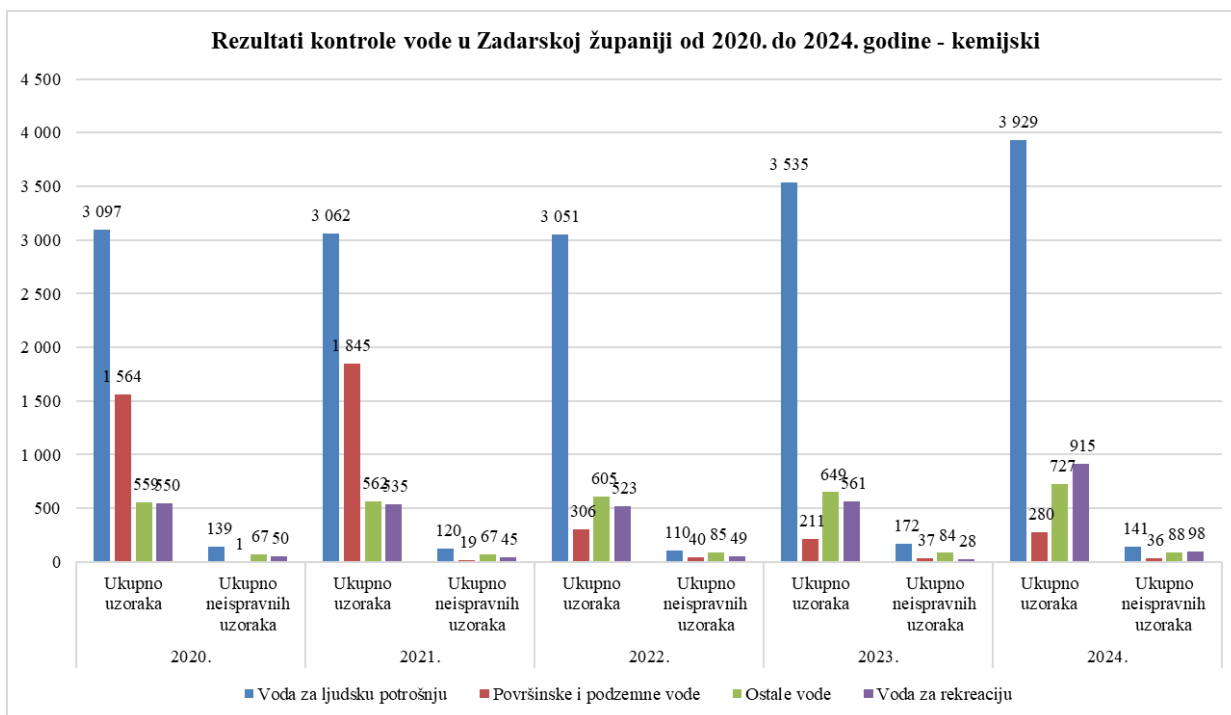

Broj uzoraka za mikrobiološku analizu površinskih i podzemnih voda smanjio se u promatranom razdoblju. Učestalost uzorkovanja određuje se ugovorom s Hrvatskim vodama te ovisi o njihovim procjenama potreba i programu monitoringa voda za pojedino razdoblje. Većina analiziranih uzoraka prema mikrobiološkim parametrima pokazala je zdravstvenu ispravnost vode.

Broj uzoraka voda za rekreaciju i ostalih voda promjenjiv je kroz godine, ali i u ovom slučaju većina uzoraka pokazala je zdravstvenu ispravnost prema mikrobiološkim parametrima.

Rezultati kontrole vode u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine - kemijski										
	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka	Ukupno uzoraka	Ukupno neispravnih uzoraka
Voda za ljudsku potrošnju	3 097	139	3 062	120	3 051	110	3 535	172	3 929	141
Površinske i podzemne vode	1 564	1	1 845	19	306	40	211	37	280	36
Ostale vode	559	67	562	67	605	85	649	84	727	88
Voda za rekreaciju	550	50	535	45	523	49	561	28	915	98

U promatranom razdoblju od 2020. do 2024. godine na godišnjoj razini radi se kemijska analiza u rasponu od oko 3.000 - 4.000 uzoraka voda za ljudsku potrošnju. Većina analiziranih uzoraka prema kemijskim parametrima pokazala je zdravstvenu ispravnost vode za ljudsku potrošnju.

Broj uzoraka za kemijsku analizu površinskih i podzemnih voda smanjio se u promatranom razdoblju. Kako je ranije navedeno učestalost uzorkovanja određuje se ugovorom s Hrvatskim vodama te ovisi o njihovim procjenama potreba i programu monitoringa voda za pojedino razdoblje. Većina analiziranih uzoraka prema kemijskim parametrima pokazala je zdravstvenu ispravnost vode.

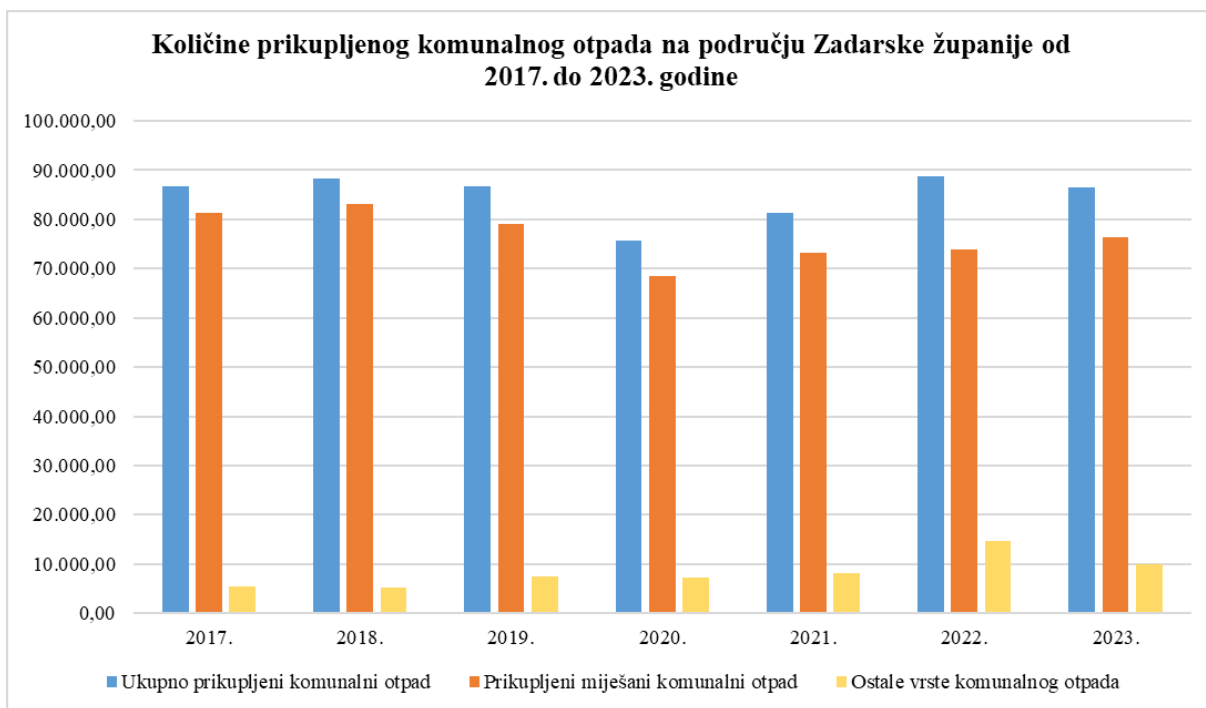
Broj uzoraka voda za rekreaciju i ostalih voda raste kroz godine, ali i u ovom slučaju većina uzoraka pokazala je zdravstvenu ispravnost prema kemijskim parametrima.

3.2. Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom u Zadarskoj županiji provodi se putem javne usluge prikupljanja komunalnog otpada putem spremnika od pojedinog korisnika usluge („od vrata do vrata“), putem spremnika na javnim površinama te putem stacionarnih i/ili mobilnih reciklažnih dvorišta. Sakupljeni otpad odlaže se na kontrolirana odlagališta, a uskoro će se sav otpad odlagati u Centar za gospodarenje otpadom Biljane Donje (CGO Biljane Donje) koji je početkom 2024. godine pušten u probni rad. Ključan je infrastrukturni objekt za suvremeno zbrinjavanje otpada u Zadarskoj županiji, a sastoji se od više specijaliziranih cjelina. U sklopu CGO Biljane Donje izgrađene su tri pretovarne stanice i to: PS Biograd na Moru, PS Gračac i PS Pag. Predstavlja visoko kvalitetnu i najsigurniju alternativu postojećim odlagalištima jer je predviđena mehaničko-biološka obrada miješanog komunalnog otpada po najvećim europskim standardima, a uz to će se vršiti i obrada građevnog otpada.

U Zadarskoj županiji još uvijek postoji veliki broj ilegalnih i zatvorenih nesaniranih odlagališta. Svi ti problemi posebno su izraženi u ljetnim mjesecima kada je povećan pritisak na komunalnu infrastrukturu zbog velikog broja turista koji borave u županiji. Posljedica razvijene turističke djelatnosti županije je i velika količina proizvedenog otpada iz turizma, po čemu je Zadarska županija treća u RH.

Količine ukupno prikupljenog komunalnog otpada, miješanog komunalnog otpada i ostalih vrsta komunalnog otpada prikupljenih u sklopu javne usluge sakupljanja komunalnog otpada od 2017. do 2023. godine na području Zadarske županije							
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Ukupno prikupljeni komunalni otpad u sklopu javne usluge (t) na području Zadarske županije	86 794,51	88 325,27	86 681,87	75 783,83	81 384,9	88 717,43	86 517,52
Prikupljeni miješani komunalni otpad u sklopu javne usluge (t) na području Zadarske županije	81 294,18	83 119,95	79 150,19	68 550,47	73 220,73	73 969,81	76 460,84
Udio miješanog komunalnog otpada u prikupljenom komunalnom otpadu Zadarske županije u sklopu javne usluge (%)	93,66	94,11	91,31	90,46	89,97	83,38	88,38
Ostale vrste komunalnog otpada prikupljene u sklopu javne usluge (t) na području Zadarske županije	5 500,33	5 205,32	7 531,68	7 233,36	8 164,17	14 747,62	10 056,68
Udio ostalih vrsta komunalnog otpada u prikupljenom komunalnom otpadu Zadarske županije u sklopu javne usluge (%)	6,34	5,89	8,69	9,54	10,03	16,62	11,62
Ukupna količina komunalnog otpada prikupljena putem spremnika na javnim površinama (t) na području Zadarske županije	36,36	77,5	129,39	90,31	153,2	67,08	28,56

U promatranom razdoblju od 2017. do 2023. godine na području Zadarske županije ukupno prikupljene količine otpada blago variraju između 80.000 i 90.000 t otpada godišnje. Najveće smanjenje vidljivo je tijekom 2020. godine što možemo povezati s pandemijom COVID-19 bolesti (manje turista, smanjene gospodarske aktivnosti).

Količina ostalih vrsta komunalnog otpada prikupljena u sklopu javne usluge na području Zadarske županije pokazuje trend rasta. To možemo povezati s poboljšanjem sustava odlaganja otpada, ali i s povećanjem svijesti građana o potrebi pravilnog zbrinjavanja otpada.

Najveće procijenjene stope recikliranja i dalje se bilježe za Međimursku županiju (54%), Varaždinsku županiju (53%) i Koprivničko-križevačku županiju (48%), dok su županije sa najnižim vrijednostima stope recikliranja i dalje Ličko-senjska županija (23%), Dubrovačko-neretvanska županija (25%) i Zadarska županija (25%).

4. Institucionalna obilježja zajednice

4.1. Obrazovni sustav

Predškolski odgoj

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS), na početku pedagoške godine 2023./2024. na području Zadarske županije djelovalo je ukupno 94 vrtića. Od toga je 67 državnih, 23 privatna i 4 vrtića vjerskih zajednica. Vrtiće je ukupno pohađalo 6.211 djece, od čega je njih 1.043 starosti do 3 godine (16,8%), 2.476 djece od 3 do 5 godina starosti (39,9%) i 2.692 starije od 5 godina (43,3%). Najveći postotak djece, njih 73,6 % pohađalo je državne vrtiće, njih 23,2% privatne i 3,2% djece je pohađalo vrtiće vjerskih zajednica.

U dječjim vrtićima Zadarske županije, ukupno je na početku pedagoške godine 2023./2024. bilo zaposleno 1.160 djelatnika. Od toga su 61,7% činili odgojitelji i učitelji, a 3,5% zdravstveno osoblje.

Predškolski odgoj i obrazovanje provode se u tri ustanove kojima je osnivač Grad Zadar: Dječji vrtić Sunce, Dječji vrtić Radost i Dječji vrtić Latica.

DV Sunce osnovan je 2006. godine, a u sastavu su sljedeći područni objekti: Ciciban, Jazine, Duga, Maslačak, Vladimir Nazor, Ričine, Tratinčica, Smiljevac, Kožino, Iskra, Mjesec. Vrtić ima središnju kuhinju u sklopu PO Ciciban. Vrtić također organizira realizaciju programa u Općoj bolnici Zadar za djecu koja su na liječenju. U pedagoškoj 2023./2024. godini vrtić je pohađalo 702 djece u 35 odgojnih skupina, od toga je 176 djece jaslične dobi i 495 djece vrtićke dobi. U vrtiću je zaposleno 132 radnika, od toga 83 odgojitelja.

DV Radost osnovan je 1972. godine, iako su prvi zabilježeni počeci rada vrtića od 1946. godine te ima 11 područnih objekata (Bokanjac, Bili brig, Grigor Vitez, Jadran, Galeb, Pčelica, Vruljica, Voštarnica, Višnjik, Višnjik II i Višnjik III). Vrtić ima središnju kuhinju koja se nalazi u sklopu područnog objekta Vruljica. U pedagoškoj 2023./2024. godini vrtić je pohađalo 907 djece u 46 odgojnih skupina, od toga je 100 djece jaslične dobi te 763 djece vrtićke dobi i 44 djece u programu predškole. U vrtiću je zaposleno 182 radnika, od toga 107 odgojitelja.

DV Latica je specijalizirana pedagoška ustanova koja provodi različite posebne edukacijsko-rehabilitacijske programe za djecu rane i predškolske dobi s teškoćama u razvoju. Korisnici vrtića mogu biti djeca s motoričkim oštećenjima, sniženim intelektualnim sposobnostima, oštećenjima vida i sluha, poremećajima govorno-jezičnog razvoja i komunikacije, poremećajima u ponašanju, poremećajima iz autističnog spektra te djeca s višestrukim teškoćama. Edukacijsko-rehabilitacijski program je program u skladu s osobitostima djeteta, njegovim potrebama, vrsti i stupnju teškoće te kronološkoj dobi. DV Latica potiče inkluziju i sudjeluje u njenom ostvarivanju. Pruža stručnu podršku djeci s teškoćama u razvoju, njihovim roditeljima i odgojiteljima s ciljem njihovog uključivanja u redovne vrtiće u okruženje vršnjaka tipičnog razvoja. Omogućuje dolazak djeci s teškoćama u razvoju iz redovnih vrtića na rehabilitaciju u DV Latica kao i odlazak stručnjaka u njihov redovan vrtić. U vrtiću je zaposleno

45 radnika, od toga 7 odgojitelja i 19 stručnih suradnika (edukacijski rehabilitatori, logopedi, fizioterapeuti, medicinske sestre i psiholog).

U cilju zadovoljavanja javnih potreba na području predškolskog odgoja i obrazovanja, pored osnivanja vlastitih ustanova, Grad Zadar podupire i rad dječjih vrtića drugih osnivača, vjerskih zajednica, odnosno vrtića kojima je osnivač druga pravna ili fizička osoba.

Vrtiće drugih osnivača početkom pedagoške godine 2023./2024. ukupno je pohađalo 1.466 djece (296 jaslice i 1.170 vrtić) u 67 odgojno-obrazovnih skupina (19 jasličkih i 48 vrtićkih skupina).

Škole

Prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, Zadarska županija u školskoj godini 2023./2024. brojila je 115 osnovnih škola, od toga 38 matičnih i 77 područnih osnovnih škola. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za istu školsku godinu, u osnovnim školama ukupno je bilo 13.285 učenika, od čega 48,5%, učenica (6.448) i 51,5% učenika (6.837). Osnovne škole brojile su 1.715 učitelja, od čega 80,9% žena (1.387) i 19,1% (328) muškaraca.

Produženi boravak neobvezni je oblik neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se provodi izvan redovite nastave i ima svoje pedagoške, odgojne, zdravstvene i socijalne vrijednosti. Potrebu za organizacijom produženog boravka u školskoj 2023./2024. godini iskazale su: OŠ Bartula Kašića u šest odgojno obrazovnih skupina, OŠ Smiljevac u pet odgojno obrazovnih skupina, OŠ Šime Budinića, OŠ Stanovi, OŠ Zadarski otoci, OŠ Petra Preradovića i OŠ Krune Krstića u po četiri odgojne skupine, OŠ Šimuna Kožičića Benje i Katolička osnovna škola Ive Mašine u po dvije odgojno obrazovne skupine i Privatna osnovna škola u jednoj odgojno obrazovnoj skupini, čime se postiže provedba programa produženog boravka u svim osnovnim školama na području Grada Zadra što čini ukupno 36 odgojno-obrazovnih skupina u 10 osnovnih škola.

Prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih u školskoj godini 2023./2024. Zadarska županija je brojila 20 srednjih škola. Prema podacima DZS-a srednje škole ukupno je pohađalo 6.654 učenika. Od ukupnog broja učenika, učenici čine 48,1% (3.203), dok učenice čine 51,9 % (3.451).

Visokoškolsko obrazovanje

U Zadarskoj županiji visokoškolsko obrazovanje čini Sveučilište u Zadru.

Na Sveučilištu u Zadru, u akademskoj godini 2023./2024. bila su upisana 4.473 studenta od čega 74,6% čine studentice. Prema područjima studija, 45,5% upisali su društvene znanosti, 26,1% humanističke znanosti, 11,2% tehničke znanosti, 6,2% interdisciplinarna područja znanosti, 5,5% biomedicinu i zdravstvo i 5,4% biotehničke znanosti.

Od ukupnog broja studenata u Republici Hrvatskoj u akademskoj godini 2023./2024., u sastavu sveučilišta bilo je upisano 85,4%, od čega ih je na Sveučilištu u Zadru bilo upisano 3,0%.

Na sveučilišni doktorski studij upisano je 104 studenta što čini 2,2% od ukupno upisanih, a od tog broja žene su činile 55,8%. Od 104 studenta, 35 (33,7%) opredjelilo se za društvene znanosti, 56 (53,8%) za humanističke znanosti i 13 (12,5%) za interdisciplinarna područja.

Od ukupnog broja sveučilišnih specijalista, na Sveučilištu u Zadru u akademskoj godini 2023./2024. završilo je njih 8 (1,3%) od čega su sve bile žene.

Od ukupno 812 doktora znanosti, na Sveučilištu u Zadru doktoriralo je njih 4,3%.

Najveći dio znanstvenog i nastavnog rada odvija se na Starom i Novom sveučilišnom kampusu u sklopu kojih se nalazi restoran za prehranu studenata i Studentski dom, a pojedini odjeli i centri djeluju na još nekoliko lokacija u Gradu Zadru koje su Sveučilištu ustupljene na korištenje.

Smještajni kapaciteti za studente su vrlo ograničeni. Studentski centar organizira smještaj studenata u Studentskom domu na dvije lokacije:

- studentski dom na adresi dr. Franje Tuđmana 24d raspolaže sa 94 sobe
- studentski dom na adresi Put Stanova 1a raspolaže sa 129 soba, od čega su 32 trokrevetne, 91 dvokrevetna i 6 jednokrevetnih za osobe sa invaliditetom.

U akademskoj godini 2023./2024. u studentskom domu bilo je upisano 459 korisnika, od toga je 399 žena (86,9%) i 60 muškaraca (13,1%).

4.2. Zdravstveni sustav

Državne zdravstvene ustanove

Zdravstvene ustanove u Zadarskoj županiji su: Opća bolnica Zadar, Specijalna bolnica za ortopediju Biograd n/M, Psihijatrijska bolnica Ugljan, Dom zdravlja Zadarske županije (RJ Benkovac, RJ Biograd n/M, RJ Gračac, RJ Obrovac, RJ Pag i RJ Zadar), Zavod za hitnu medicinu Zadarske županije, Zavod za javno zdravstvo Zadar, Ljekarna Zadar, privatne poliklinike, privatne ordinacije opće medicine, privatne stomatološke ordinacije, privatne specijalističke ordinacije i privatne ljekarne.

Na području Zadarske županije u 2024. godini po pojedinim državnim zdravstvenim ustanovama djelovalo je 2.526 zaposlenih na neodređeno vrijeme, od čega je 1.838 (72,8%) zdravstvenih djelatnika. Ostale nezdravstvene djelatnike čine suradnici (SSS, VŠS, VSS) te administrativno i tehničko osoblje, ukupno 688 osoba (27,2%).

Opća bolnica Zadar u 2024. godini imala je sveukupno 1.395 zaposlenih na neodređeno vrijeme, od čega je 1.059 zdravstvenih djelatnika (75,9%). Od ukupnog broja zdravstvenih djelatnika, 264 je doktora medicine (24,9%), 6 magistara farmacije (0,6%), 29 VSS suradnika (2,7%), 327 VŠS suradnika (30,9%) i 433 SSS suradnika (40,9%).

Psihijatrijska bolnica Ugljan brojala je 269 sveukupno zaposlenih na neodređeno vrijeme, od čega je 157 (58,4%) zdravstvenih djelatnika. Od ukupnog broja zdravstvenih djelatnika, 16 je doktora medicine (10,2%), 1 magistar farmacije (0,6%), 11 VSS suradnika (7,0%), 34 VŠS suradnika (21,7%), 80 SSS suradnika (51,0%) te 15 NSS (9,6%).

U Domu zdravlja Zadarske županije u 2024. godini bilo je 221 sveukupno zaposlenih na neodređeno vrijeme. Od toga je 200 zdravstvenih radnika (što čini 90,5%). Od ukupno zaposlenih zdravstvenih djelatnika, doktori medicine čine 26,0%, doktori stomatologije 12,0%, magistri farmacije 1,0%, VŠS suradnici 24,5% i SSS suradnici 36,5%.

U sklopu Doma zdravlja Zadarske županije ugovorene su ordinacije obiteljske medicine, ginekološke ordinacije, dentalne ordinacije, ordinacije pedijatrije i medicine rada.

Područne službe Doma zdravlja su: Zadar, Biograd n/M, Benkovac, Gračac, Pag i Obrovac.

Specijalna bolnica za ortopediju Biograd n/M u 2024. godini brojala je 228 sveukupno zaposlenih na neodređeno vrijeme. Od ukupnog broja zaposlenih, zdravstvenih djelatnika bilo je 171 (75,0%). Od ukupnog broja zaposlenih zdravstvenih djelatnika, na doktore medicine otpada 17,5%, magistre farmacije 0,6%, VSS suradnike 2,9%, VŠS suradnike 36,3%, SSS suradnike 40,9% te NSS 1,8%.

Zavod za hitnu medicinu Zadarske županije u 2024. godini brojio je 231 sveukupno zaposlenih zdravstvenih djelatnika. Od ukupnog broja zaposlenih, zdravstvenih djelatnika bilo je 133 (57,6%), a ostatak od 98 djelatnika (42,4%) činili su suradnici (SSS/VŠS/VSS), administrativno osoblje (SSS/VŠS/VSS) i tehničko osoblje. Od ukupnog broja zaposlenih zdravstvenih djelatnika, najveći udio čine SSS suradnici sa 54,9 %, slijede VŠS suradnici sa 24,8% i doktori medicine 20,3%.

Zavod za hitnu medicinu Zadarske županije ima ispostave u Zadru, Benkovcu, Biogradu n/M, Pagu, Ninu, Gračacu, Starigradu, Preku i Posedarju.

U Zavodu za javno zdravstvo Zadar sveukupno zaposlenih na neodređeno vrijeme u 2024. godini bilo je 124. Od toga je 72 zdravstvena djelatnika (58,1%), a ostatak čine suradnici, administrativno osoblje i tehničko osoblje (41,9%). Od ukupnog broja zaposlenih zdravstvenih djelatnika, na doktore medicine otpada 30,6%, zatim slijede SSS suradnici sa 29,2%, VŠS suradnici 26,4% i VSS suradnici sa 13,9%.

Ljekarna Zadar u 2024. godini imala je 58 sveukupno zaposlenih na neodređeno vrijeme. Od ukupnog broja zaposlenih, 79,3% čine zdravstveni djelatnici. Od ukupnog broja zaposlenih zdravstvenih djelatnika, magistri farmacije čine 63,0%, a 37,0% čine SSS suradnici.

Privatne zdravstvene ustanove

Privatnih zdravstvenih ustanova i ordinacija u Zadarskoj županiji u 2024. godini bilo je 255, s ukupno 767 zaposlenih djelatnika. Od ukupno zaposlenih djelatnika, njih 97,9% čine zdravstveni djelatnici (doktori medicine, doktori dentalne medicine, magistri farmacije te suradnici), a ostalih 2,1% čine suradnici, administrativno osoblje i tehničko osoblje.

Na području Zadarske županije u 2024. godini djelovale su 34 poliklinike, klinike i centra s ukupno 153 zaposlena. Od toga je 99,3 % zdravstvenih djelatnika. Najzastupljeniji su doktori dentalne medicine i doktori medicine. U strukturi ostalog zdravstvenog kadra prevladavaju zaposlenici sa srednjom te višom stručnom spremom. U tablici nisu prikazani djelatnici zaposleni na djelomično radno vrijeme ako u drugoj ustanovi rade na puno radno vrijeme kako bi se izbjeglo dvostruko prikazivanje.

Specijalističke ordinacije obuhvaćale su 29 ustanova s ukupno 62 zaposlena. Zdravstveni djelatnici čine 55 zaposlenih (88,7%). Najveći udio čine doktori medicine.

U Zadarskoj županiji djelovale su 44 privatne ljekarne s 202 zaposlenika. Zdravstveni djelatnici čine 194 zaposlenika (96,0%). Većinu zaposlenih zdravstvenih djelatnika čine magistri farmacije (106).

U 2024. godini ukupno 65 ordinacija opće/obiteljske medicine zapošljavalo je 130 osoba, pri čemu su svi zaposleni zdravstveni djelatnici (65 liječnika i 65 medicinskih sestara (SSS, VŠS)).

Ordinacije dentalne medicine obuhvaćale su 77 ustanova s ukupno 161 zaposlenih, pri čemu su svi zaposleni zdravstveni djelatnici (84 doktora dentalne medicine i 77 dentalnih asistenata (SSS, VŠS)).

U djelatnosti zdravstvene njege djelovalo je 6 ustanova s ukupno 59 zaposlenih, svi u statusu zdravstvenih djelatnika.

Djelatnici po pojedinim državnim zdravstvenim ustanovama u Zadarskoj županiji u 2024. godini na neodređeno vrijeme (31.12.2024.)													
Zdravstvena ustanova	Sveukupno zaposlenih na neodređeno vrijeme	Zdravstveni djelatnici									Ostali		
		Ukupno zdravstveni djelatnici	Udio (%) zdravstvenih djelatnika	Doktori medicine	Doktori stomatologije	Magistri farmacije	Suradnici VSS	VŠS	SSS	NSS	Suradnici SSS/VŠS /VSS	Admin. osoblje SSS/VŠS/ VSS	Tehničko osoblje
Dom zdravlja Zadarske županije													
RJ Benkovac	23	22	95,7%	5	3	1	-	5	8	-	-	1	-
RJ Biograd n/M	15	14	93,3%	2	1	1	-	4	6	-	-	-	1
RJ Gračac	5	5	100,0%	1	-	-	-	3	1	-	-	-	-
RJ Obrovac	11	8	72,7%	1	1	-	-	3	3	-	-	1	2
RJ Pag	12	10	83,3%	3	1	-	-	2	4	-	-	1	1
RJ Zadar	155	141	91,0%	40	18	-	-	32	51	-	-	10	4
Ukupno Dom zdravlja Zadarske županije	221	200	90,5%	52	24	2	-	49	73	-	-	13	8
Ljekarna Zadar	58	46	79,3%	-	-	29	-	-	17	-	1	3	8
Opća bolnica Zadar	1 395	1 059	75,9%	264	-	6	29	327	433	-	-	112	224
Psijatrijska bolnica Ugljan	269	157	58,4%	16	-	1	11	34	80	15	7	24	81
Specijalna bolnica za ortopediju Biograd n/M	228	171	75,0%	30	-	1	5	62	70	3	-	17	40
Zavod za hitnu medicinu Zadarska	231	133	57,6%	27	-	-	-	33	73	-	10	20	68
Zavod za javno zdravstvo Zadar	124	72	58,1%	22	-	-	10	19	21	-	29	14	9
Ukupno u Zadarskoj županiji	2 526	1 838	72,8%	411	24	39	55	524	767	18	47	203	438

Privatne zdravstvene ustanove i ordinacije u Zadarskoj županiji u 2024. godini s ugovorom i bez ugovora s HZZO-om														
Zdravstvena ustanova ordinacija	Broj ustanova/ordinacija	Ukupno zaposlenih	Zdravstveni djelatnici									Ostali		
			Ukupno zdravstveni djelatnici	Udio (%) zdravstvenih djelatnika	Doktori medicine	Doktori dentalne medicine	Magistri farmacije	Suradnici VSS	VŠS	SSS	NSS	Suradnici VŠS/VSS	Admin. osoblje	Tehničko osoblje
Poliklinike, klinike i centri	34	153	152	99,3%	28	34	-	-	23	67	-	-	1	-
Specijalističke ordinacije	29	62	55	88,7%	32	2	-	-	3	18	-	7	-	-
Ljekarne	44	202	194	96,0%	-	1	106	1	-	86	-	-	7	1
Ordinacije opće/obiteljske medicine	65	130	130	100,0%	65	-	-	-	4	61	-	-	-	-
Ordinacije dentalne medicine	77	161	161	100,0%	-	84	-	-	3	74	-	-	-	-
Ustanove za zdravstvenu njegu	6	59	59	100,0%	-	-	-	-	23	36	-	-	-	-
Ukupno u Zadarskoj županiji	255	767	751	97,9%	125	121	106	1	56	342	-	7	8	1

Napomena: U tablici nisu prikazani djelatnici zaposleni na djelomično radno vrijeme ako u drugoj ustanovi rade na puno radno vrijeme kako bi se izbjeglo dvostruko prikazivanje

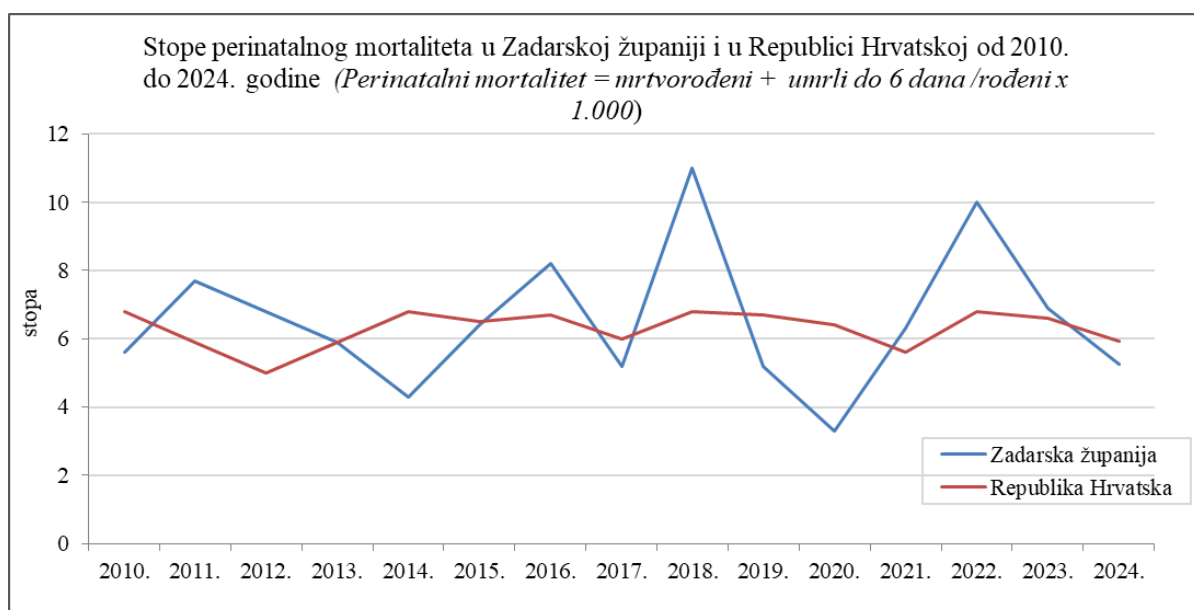
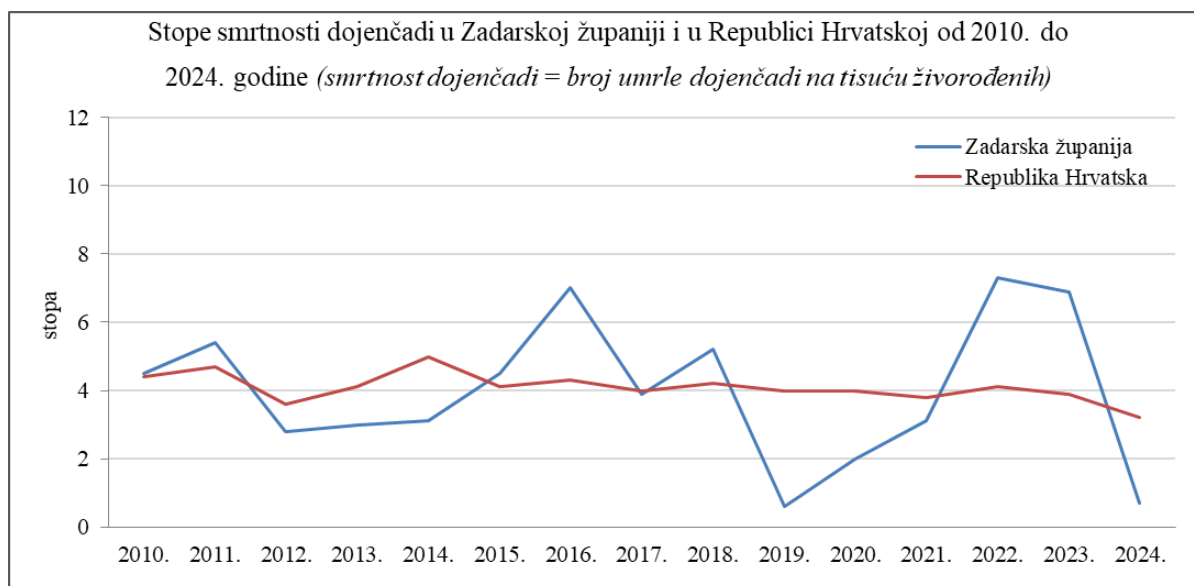
II. STANJE ZDRAVLJA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

1. Zdravstveno statistički pokazatelji

1.1. Dojenačka i perinatalna smrtnost

Smrtnost dojenčadi i perinatalna smrtnost jedni su od najosjetljivijih pokazatelja zdravstvenog stanja najmlađeg dijela populacije kao i osnovni pokazatelji zdravstvenog stanja stanovništva.

Na prikazanim grafikonima stope dojenačkog mortaliteta i perinatalnog mortaliteta zbog malog broja životnih događaja i na malom prostoru variraju, trend oba mortaliteta pokazuje pad. Većina dojenčadi umrla je zbog određenih stanja nastalih u perinatalnom razdoblju te prirođenih malformacija, deformiteta i kromosomskih abnormalnosti.

1.2. Vodeći uzroci smrtnosti

U Zadarskoj županiji u 2024. godini umrla je 2.121 osoba, 1.105 (52,1%) muškaraca i 1.016 (47,9%) žena. Među umrlima 1.817 (85,7%) osoba su bile starije od 65 godina.

Vodeći uzrok smrtnosti u Zadarskoj županiji kao i u razvijenim zemljama svijeta su bolesti cirkulacijskog sustava, od kojih je umrlo 776 osoba, te je njihov udio među ukupno umrlima u 2024. godini iznosio 36,6% od ukupno umrlih.

Na drugom mjestu su novotvorine, od kojih je umrlo 548 osoba (25,8%), zatim endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma od kojih su umrle 153 osobe (7,2%), ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka 144 osobe (6,8%) i na petom mjestu bolesti probavnog sustava 112 osoba (5,3%).

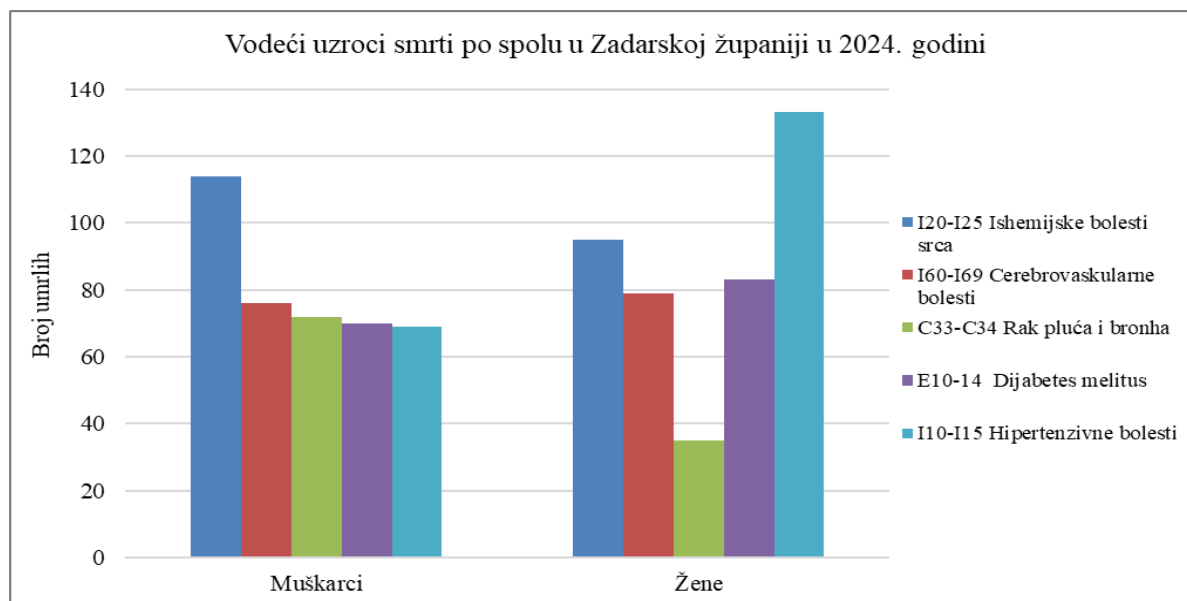

Rang ljestvica i udio 10 vodećih uzroka smrti u Zadarskoj županiji u 2024. godini

MKB-10 ŠIFRA	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO (%)
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	209	9,9
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	202	9,5
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	155	7,3
E10-E14	Dijabetes melitus	153	7,2
C33-C34	Zloćudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	107	5,0
C18-C21	Zloćudne novotvorine debelog crijeva	95	4,5
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	76	3,6
F01, F03	Demencija	70	3,3
I48	Fibrilacija atriya i undulacija	46	2,2
K70, K73-K74	Kronične bolesti jetre, fibroza i ciroza	44	2,1
Ukupno prvih 10 uzroka		1.157	54,5
Ukupno umrli		2.121	100,0

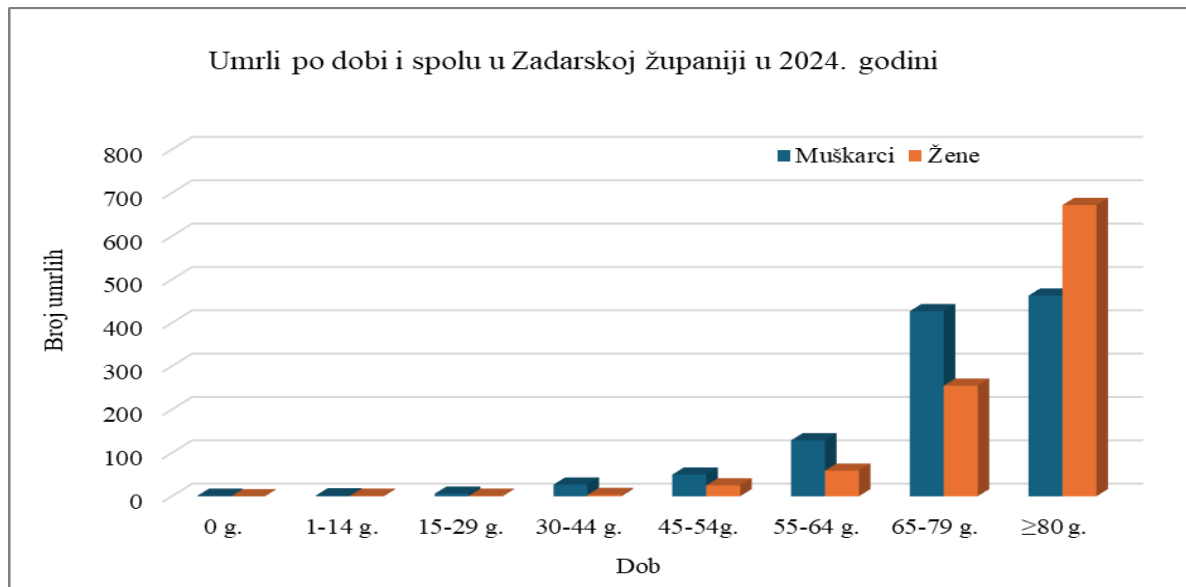
Vodeći uzroci smrti po spolu

Vodeći uzrok smrti kod muškaraca su ishemijske bolesti srca, a kod žena hipertenzivne bolesti, dok su na drugom mjestu kod muškaraca cerebrovaskularne bolesti, a kod žena ishemijske bolesti srca.

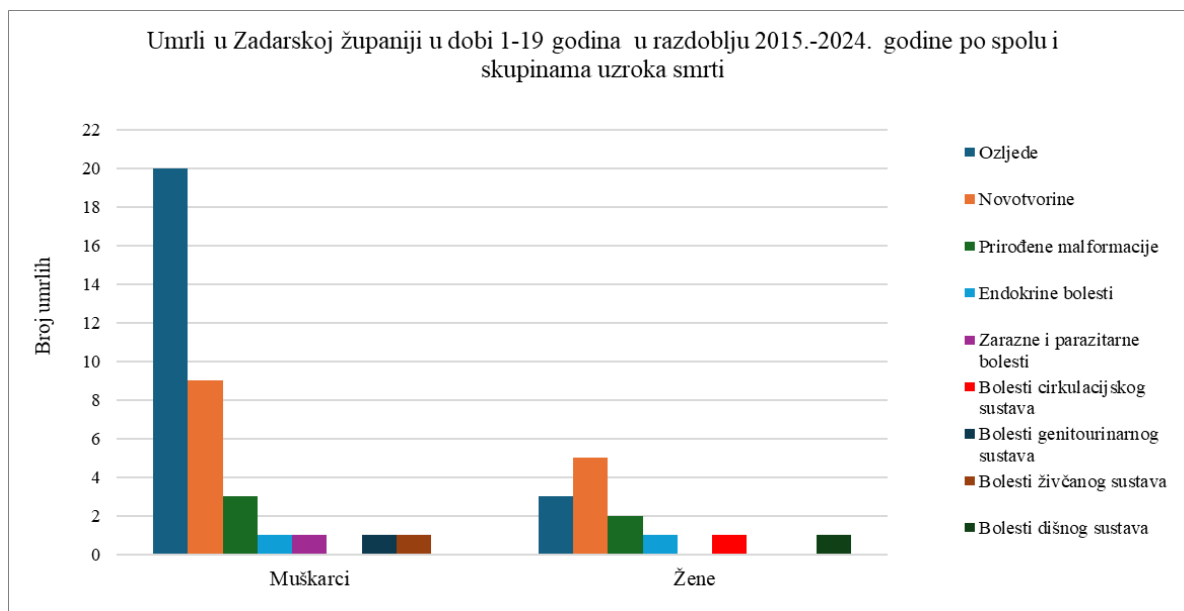

Uzroci smrti po dobi

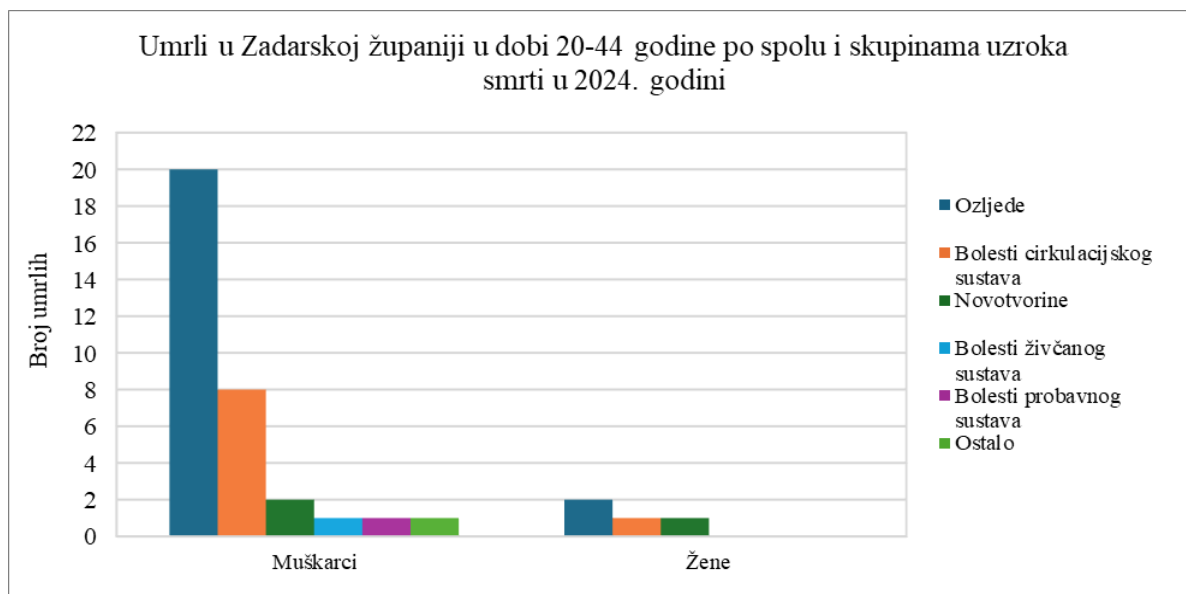
U dobi 0-64 godine umrle su 304 (14,3%) osobe, a u dobi 65 godina i više 1.817 (85,7%) osoba.

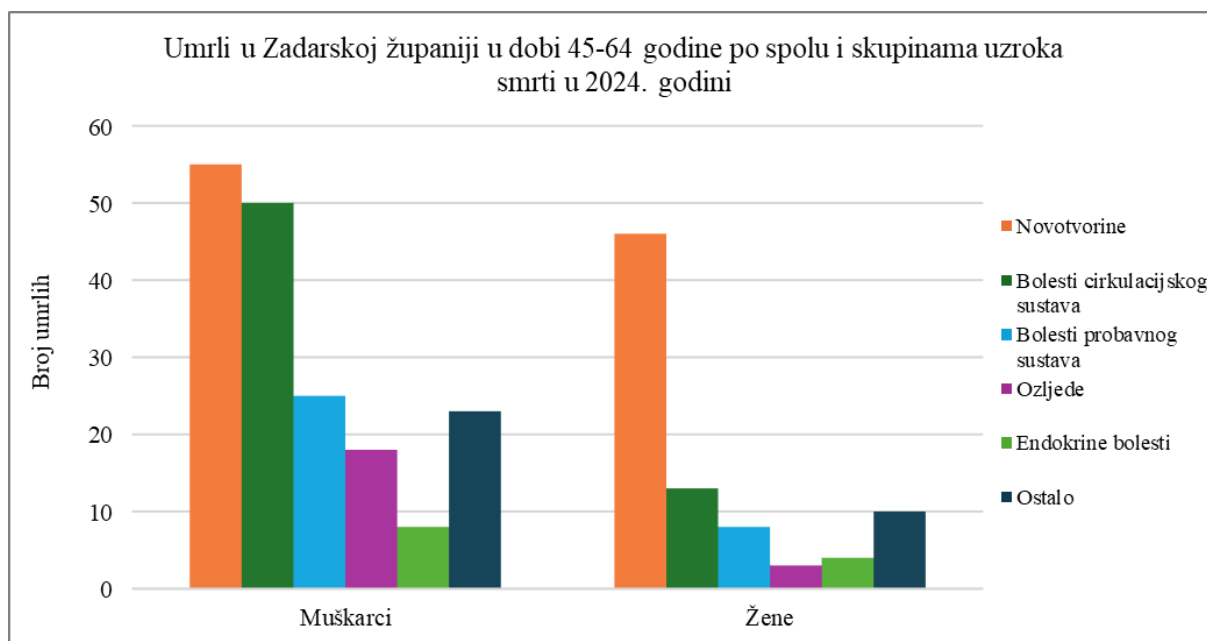
U 2024. godini u Zadarskoj županiji u dobi 1-19 godina umrlo je 3 djece. Od 2015. do 2024. godine umrlo je 49 djece, 36 dječaka i 13 djevojčica. Najviše umrlih (23 osobe) bilo je u dobi 15-19 godina. Vodeće skupine uzroka smrti kod djece u posljednjih deset godina bile su ozljede (23 umrlih, 46,9% umrle djece, od toga 20 kod dječaka, najčešće nezgode pri prijevozu 14 umrlih), novotvorine (14 umrlih ili 28,6%), prirođene malformacije (5 umrlih ili 10,2%), endokrine bolesti (2 umrlih ili 4,1%).

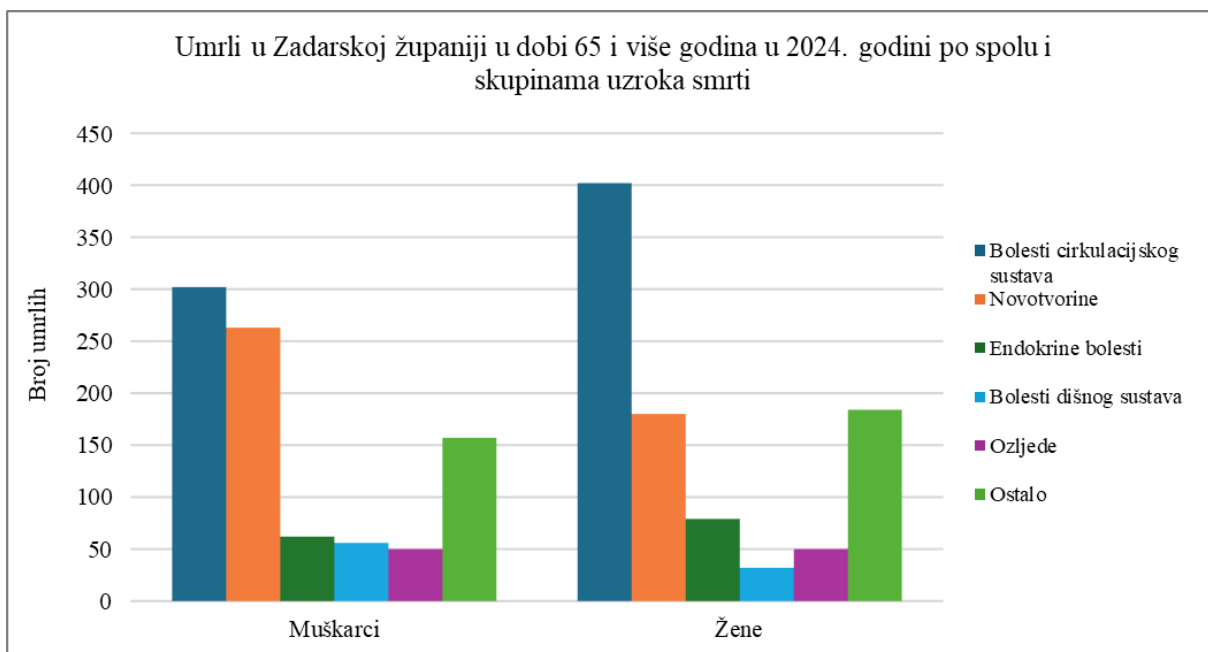
U 2024. godini u dobi 20-44 umrlo je 37 osoba, od čega 33 muškog spola. Vodeći uzrok smrti bile su ozljede i otrovanja (22, od toga 20 kod muškog spola), bolesti cirkulacijskog sustava (9 umrlih, 8 muškog spola) te novotvorine (3 umrlih, 2 muškog spola).

U 2024. godini u dobi 45-64 godine umrlo je 263 osobe, od čega 179 ili 68,1% muškog spola. Vodećih pet skupina uzroka smrti bile su novotvorine (101 umrlih ili 38,4%, 55 muškog spola), bolesti cirkulacijskog sustava (63 ili 24,0% umrlih, 50 muškog spola), bolesti probavnog sustava (33 ili 12,5%, 25 muškog spola), ozljede i otrovanja (21 ili 8,0%, 18 muškog spola), endokrine bolesti (12 ili 4,6%, 8 muških).

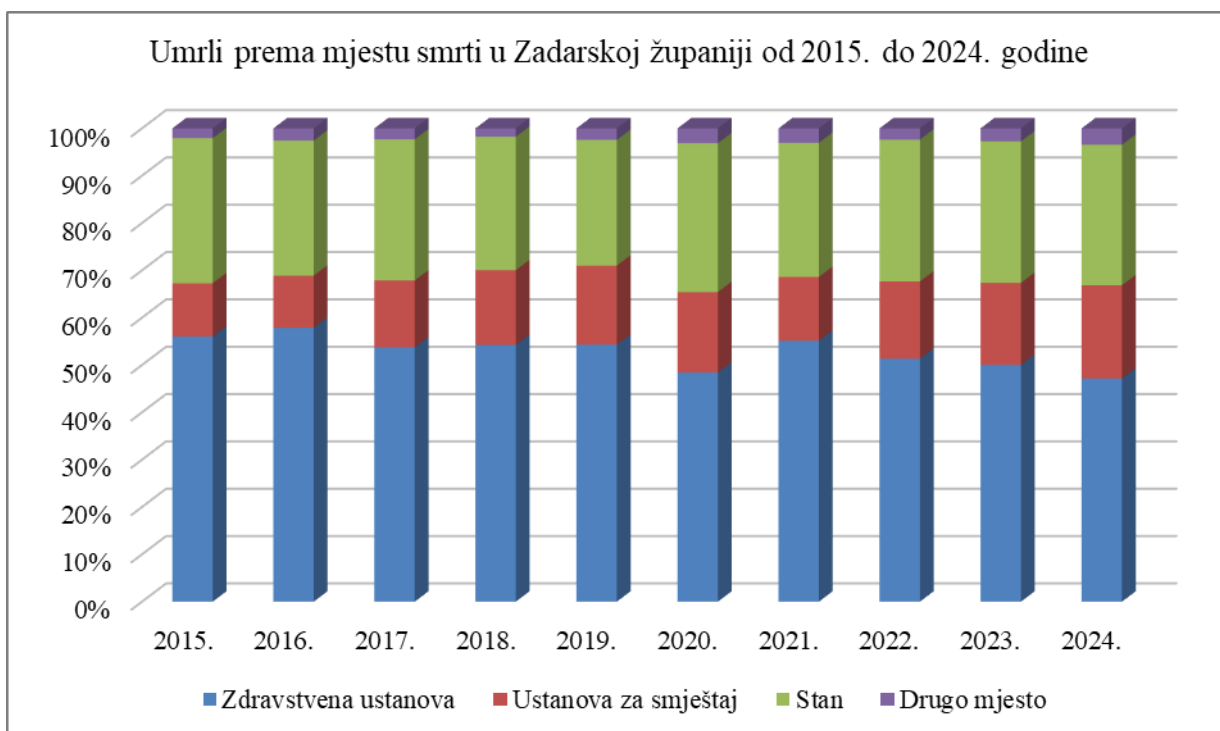

U 2024. godini u dobi 65 i više godina umrlo je 1.817 osoba, od čega 927 ili 51,0% ženskog spola. Vodećih pet skupina uzroka smrti bile su bolesti cirkulacijskog sustava (704 ili 38,7% umrlih, 402 ženskog spola), novotvorine (443 umrlih ili 24,4%, 263 muškog spola), endokrine bolesti (141 umrlih ili 7,8%, 79 ženskog spola), ozljede i otrovanja (100 umrlih ili 5,5%, 50 muškog i ženskog spola) te bolesti dišnog sustava (88 umrlih ili 4,8%, 56 muškog spola).

Umrli prema mjestu smrti

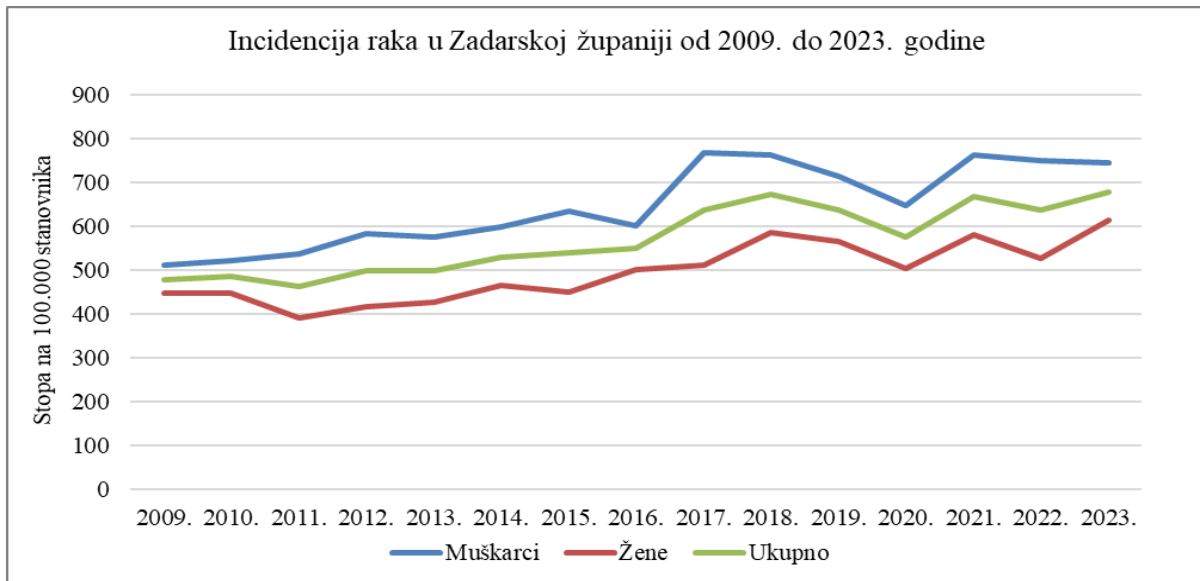
Prema mjestu smrti u 2024. godini najviše je osoba umrlo u zdravstvenim ustanovama (47,1%), zatim u stanu (29,7%), u ustanovi za smještaj (19,7%) i na nekom drugom mjestu (3,4%). U razdoblju kroz deset godina od 2015. do 2024. godine uočava se blagi pad umrlih u stanu i u zdravstvenim ustanovama dok je porast umrlih u ustanovama za smještaj.

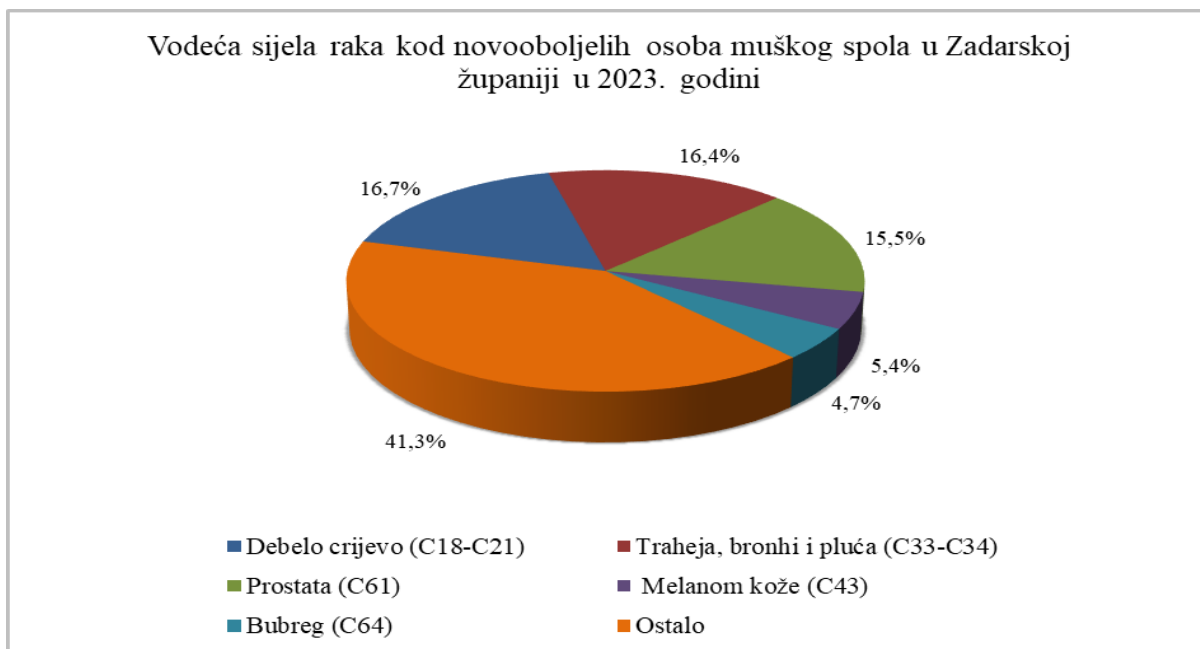
1.3. Incidencija i smrtnost od raka

Vodeća sijela raka po spolu

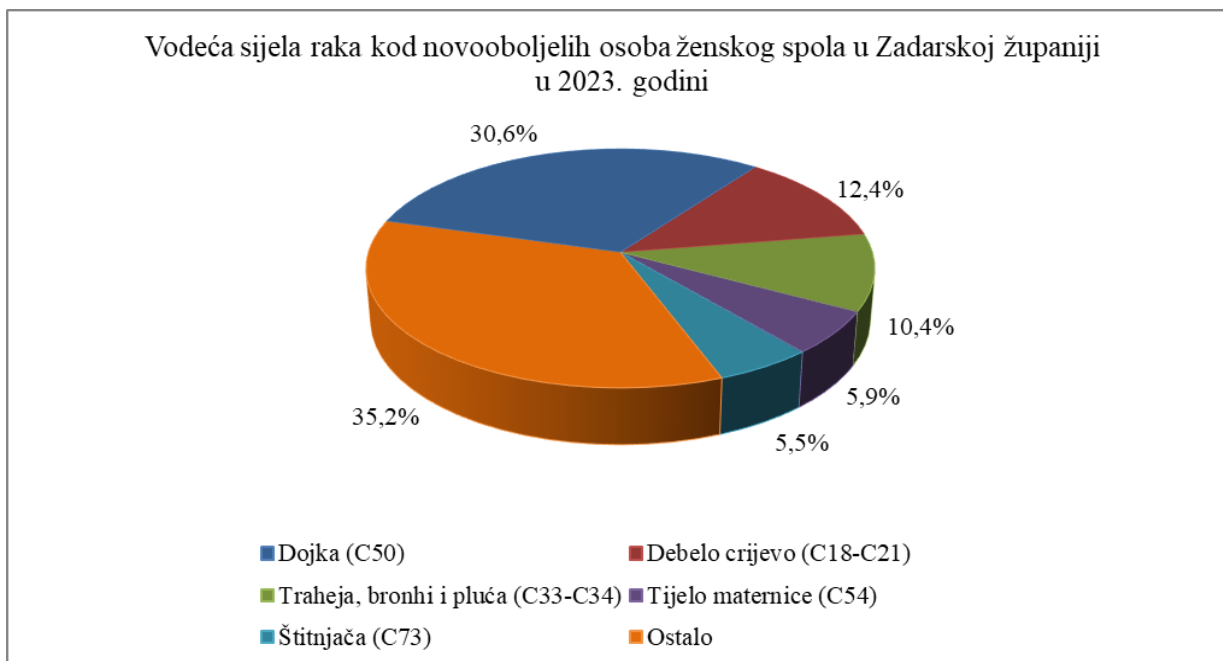
Prema podacima Registra za rak Republike Hrvatske ukupno je u 2023. godini u Zadarskoj županiji bilo registrirano 1.102 novooboljelih osoba od raka, 593 muške osobe i 509 ženskih osoba. Gruba stopa novooboljelih ukupno je iznosila 679/100.000, za muškarce 746/100.000 i za žene 615/100.000 stanovnika. Stopa novooboljelih je u promatranom razdoblju ukupno i po spolu u porastu.

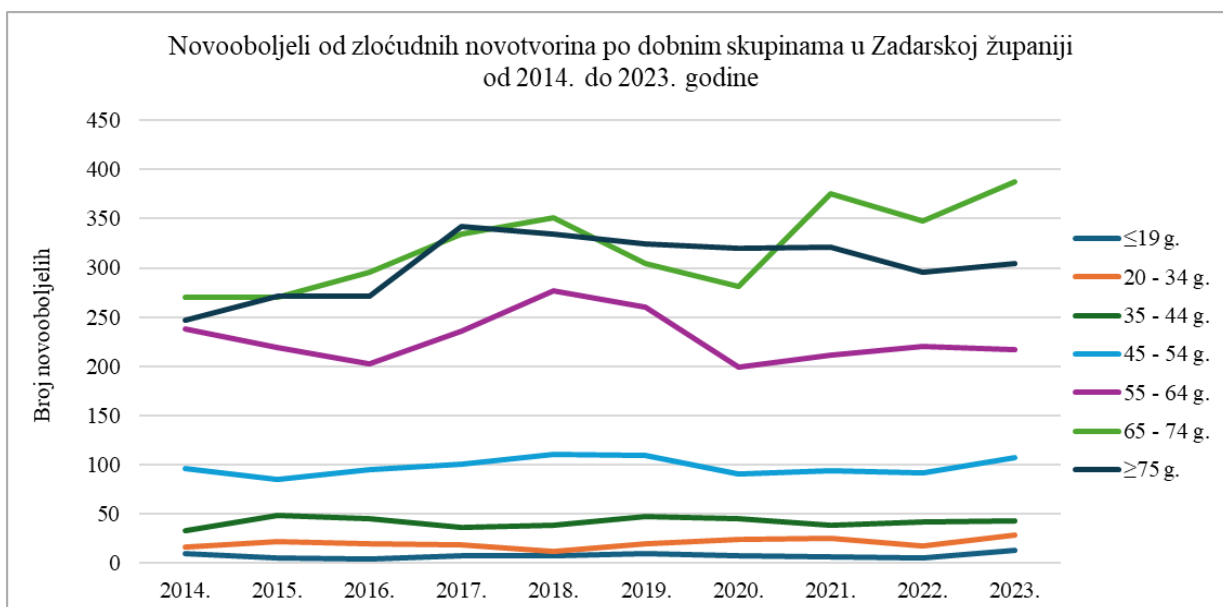
Pet vodećih sijela raka u 2023. godini kod novooboljelih osoba muškog spola u Zadarskoj županiji koja čine ukupno 58,7% novooboljelih su: rak debelog crijeva (16,7%), rak traheje, bronha i pluća (16,4%), rak prostate (15,5%), melanom kože (5,4%) i rak bubrega (4,7%).

Pet vodećih sijela raka u 2023. godini kod novooboljelih osoba ženskog spola u Zadarskoj županiji koja čine ukupno 64,8% novooboljelih su: rak dojke (30,6%), rak debelog crijeva (12,4%), rak traheje, bronhi i pluća (10,4%), rak tijela maternice (5,9%) i rak štitnjače (5,5%).

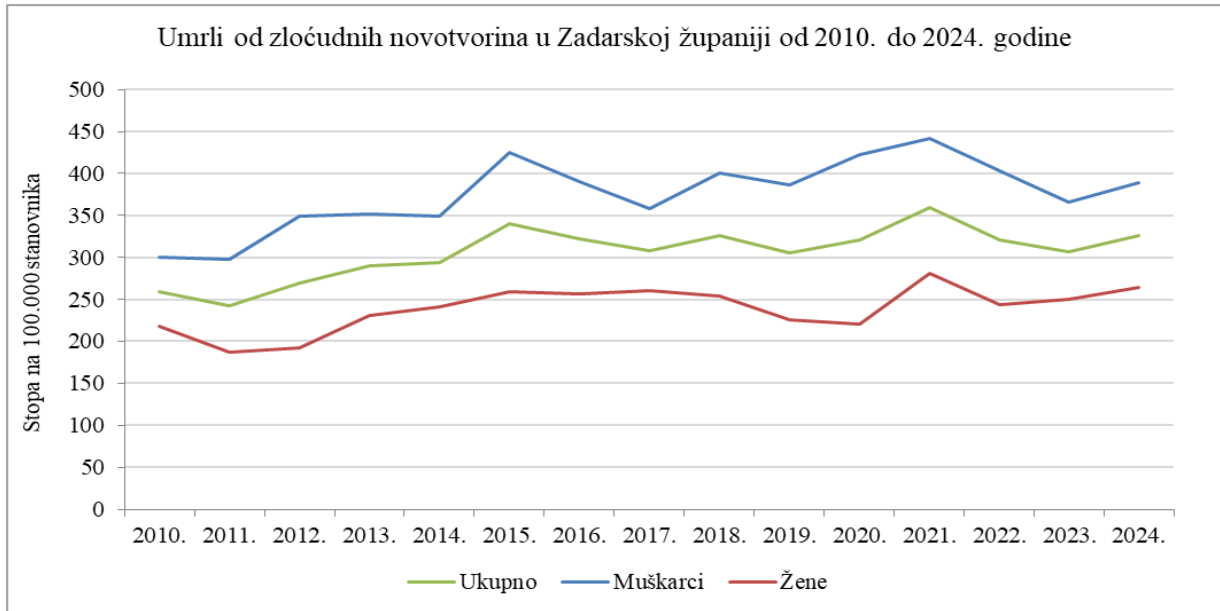

Broj novooboljelih raste s dobi. U 2023. godini osobe u dobi 65 godina i više čine 62,9% novooboljelih od raka, a u dobi 55 i više godina 82,6%.

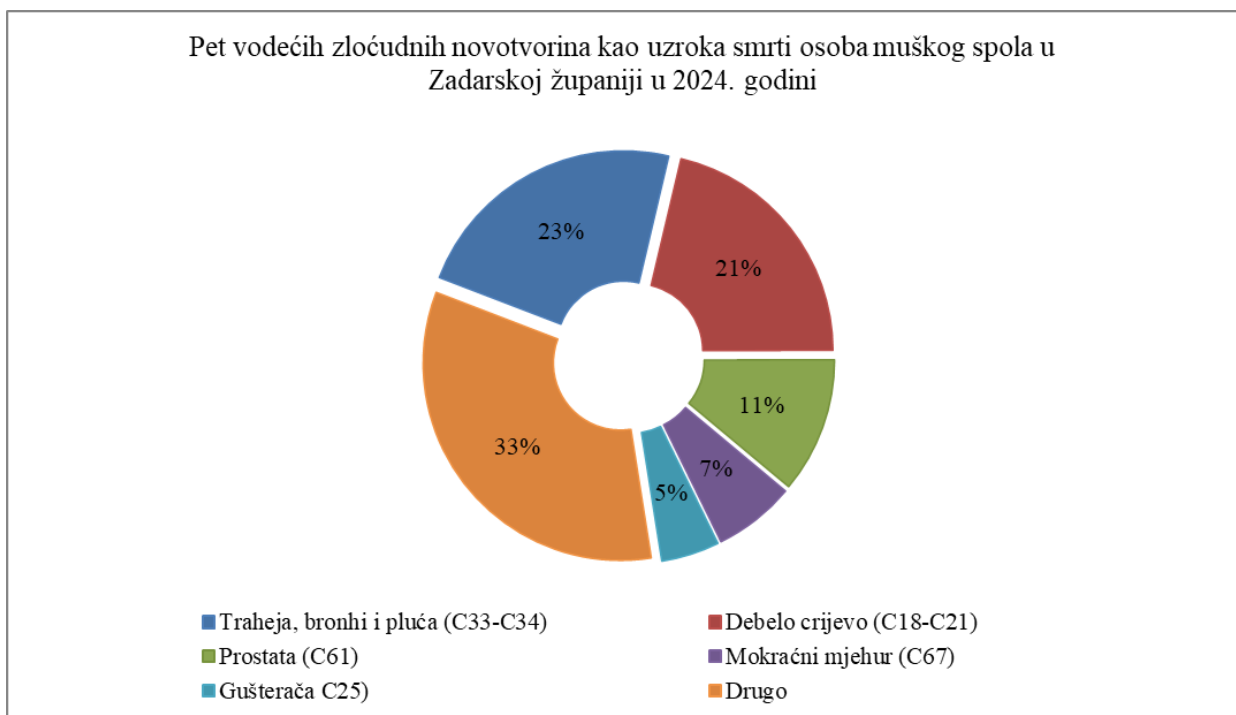

Umrli od raka

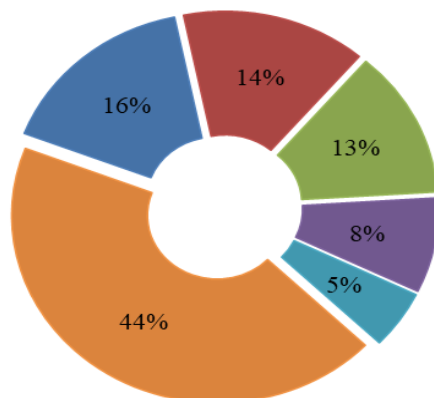
Rak je drugi vodeći uzrok smrti u Zadarskoj županiji iza bolesti cirkulacijskog sustava. U 2024. godini u Zadarskoj županiji je od raka (zloćudnih novotvorina) umrlo 535 osoba, 315 muškaraca i 220 žena. Gruba stopa smrtnosti ukupno je iznosila 326/100.000, za muškarce 389/100.000 i za žene 264/100.000 stanovnika. Stope smrtnosti ukupno i po spolu su u porastu.

Vodeći uzroci smrti od zloćudnih novotvorina u Zadarskoj županiji u 2024. godini kod muškaraca su: rak traheje, bronha i pluća, rak debelog crijeva, rak prostate, rak mokraćnog mjehura i rak gušterače, a kod žena: rak traheje, bronha i pluća, rak dojke, rak debelog crijeva, rak gušterače i rak jajnika.

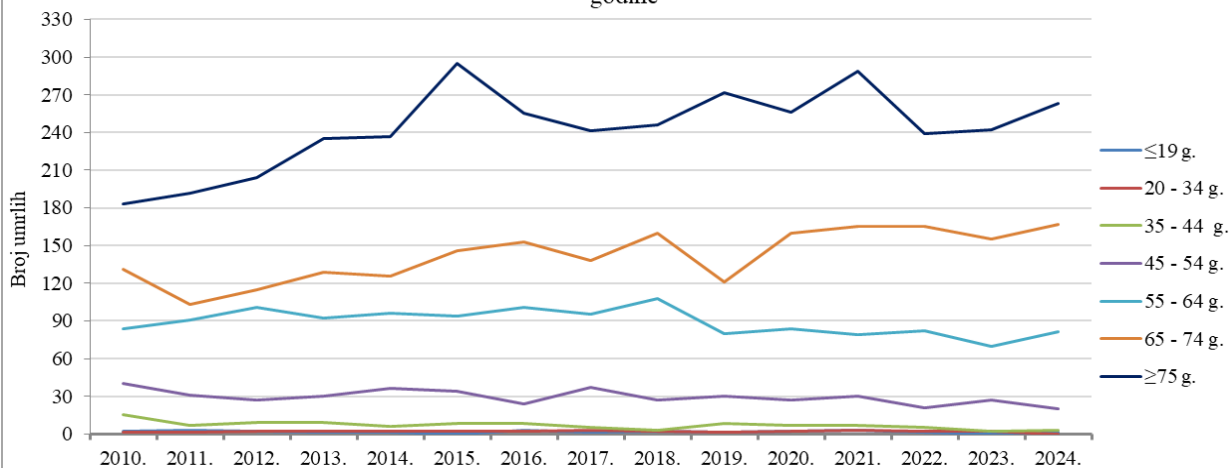
Pet vodećih zloćudnih novotvorina kao uzroka smrti osoba ženskog spola u Zadarskoj županiji u 2024. godini

- Traheja, bronhi i pluća (C33-C34)
- Debelo crijevo (C18-C21)
- Jajnik (C56)
- Dojka (C50)
- Gušterača (C25)
- Drugo

Broj umrlih raste s dobi, osobe iznad 65 godina čine 80,4% umrlih od raka, odnosno osobe iznad 75 godina 49,2%.

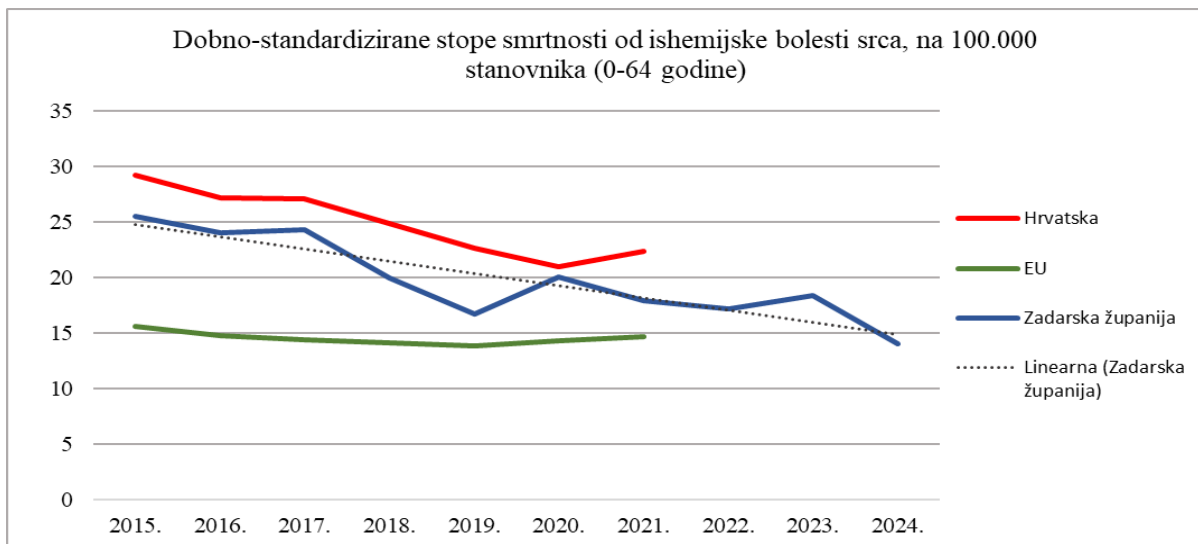
Umrli od zloćudnih novotvorina po dobnim skupinama u Zadarskoj županiji od 2010.do 2024. godine

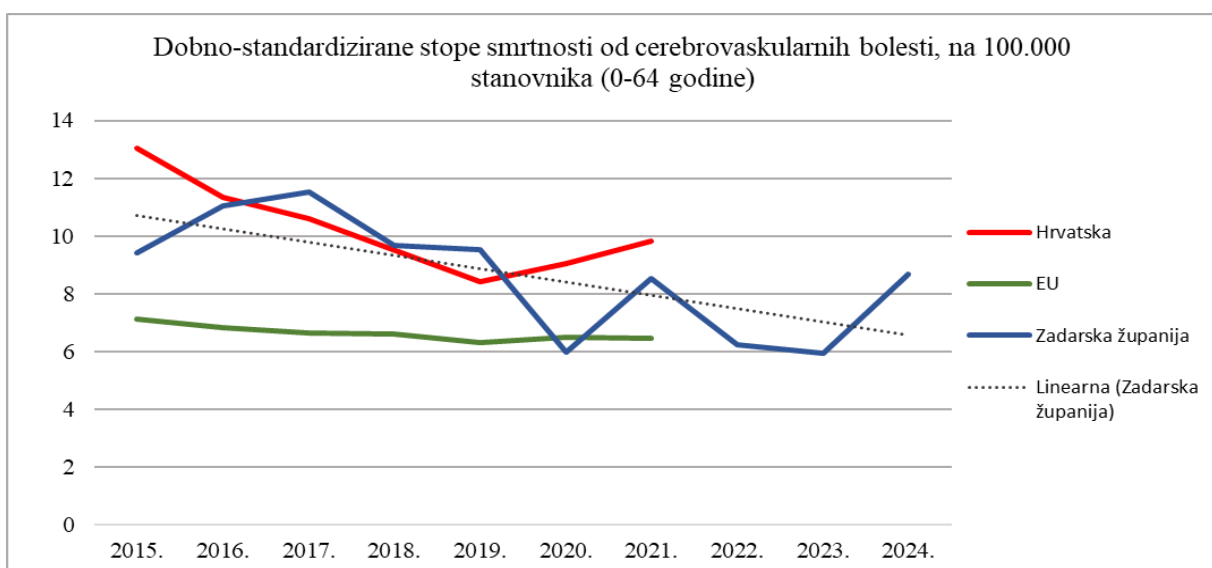
1.4. Standardizirane stope smrtnosti

Dobno standardizirane stope smrtnosti su stope koje nam omogućuju uspoređivanje s drugim državama s različitim dobnim sastavom stanovništva, te na taj način isključujemo utjecaj dobne strukture stanovništva na pojavnost određenih bolesti pa tako i uzroka smrti. Zdravstveni pokazatelji koje smo izabrali za usporedbu su standardizirane stope smrtnosti od određenih bolesti koje su među vodećim uzrocima smrti naše populacije. Stope za Zadarsku županiju su računane za 2014.-2024. prema procjeni broja stanovnika DZS-a. Stope za RH i EU preuzete su od European Health Information Gateway, WHO Regional Office for Europe (link <https://gateway.euro.who.int/en/hfa-explorer/>) za razdoblje od 2015. do 2021. godine. Za standardizaciju je korišteno standardno europsko stanovništvo 1976. (koje koristi i WHO).

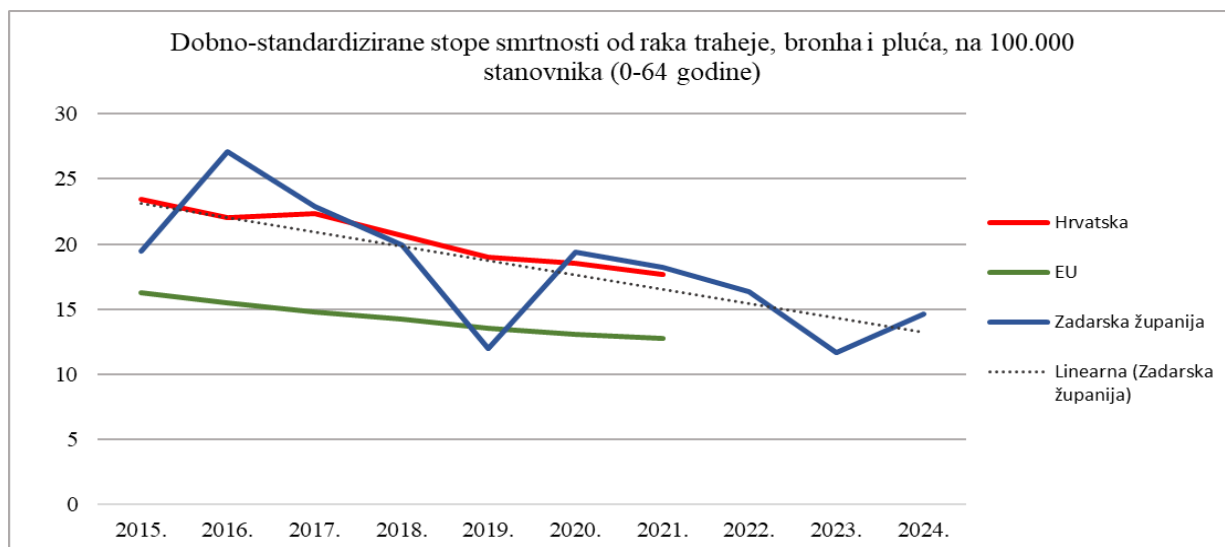
Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ishemijske bolesti srca u dobi 0-64 godine za Zadarsku županiju su u padu, nešto su niže od stopa za RH, ali više od EU.

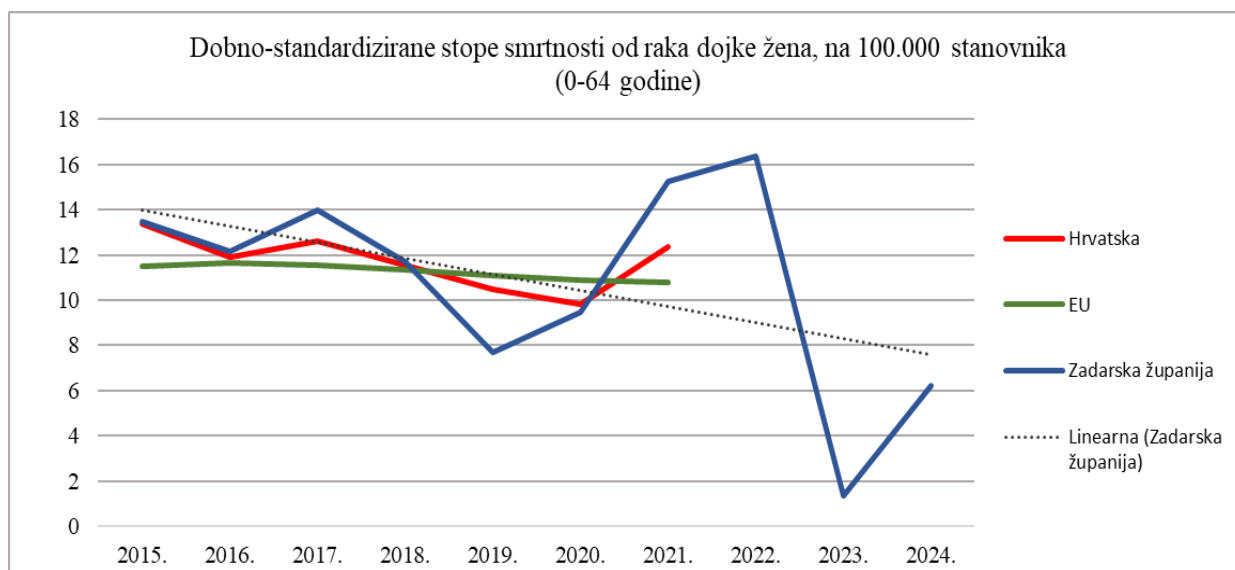
Dobno-standardizirane stope smrtnosti od cerebrovaskularnih bolesti u dobi 0-64 godine za Zadarsku županiju su u padu, u pojedinim godinama su niže od stopa za RH, ali više od EU.

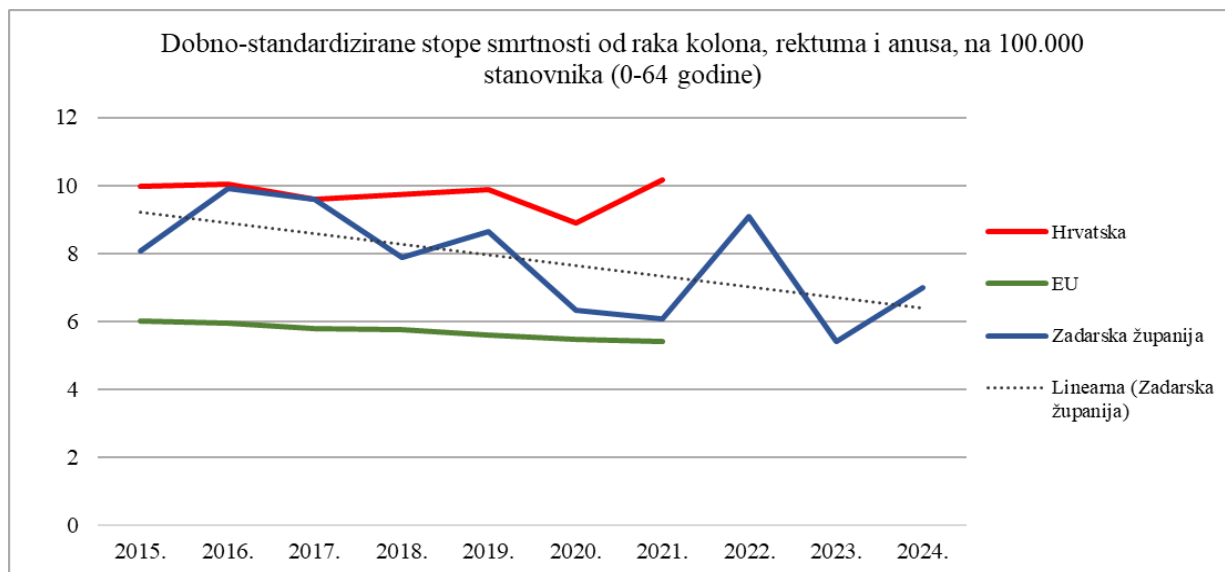
Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća za dob 0-64 godine su u padu, u pojedinim godina su niže od stopa za RH, ali su veće od stopa za EU.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka dojke kod žena u dobi 0-64 godine su u padu i slične stopama RH i EU. Zadnje godine pokazuju skokove porasta i pada stopa.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka kolona, rektuma i anusa u dobi 0-64 godine su u padu, niže su od stopa za RH ali su veće od stopa za EU.

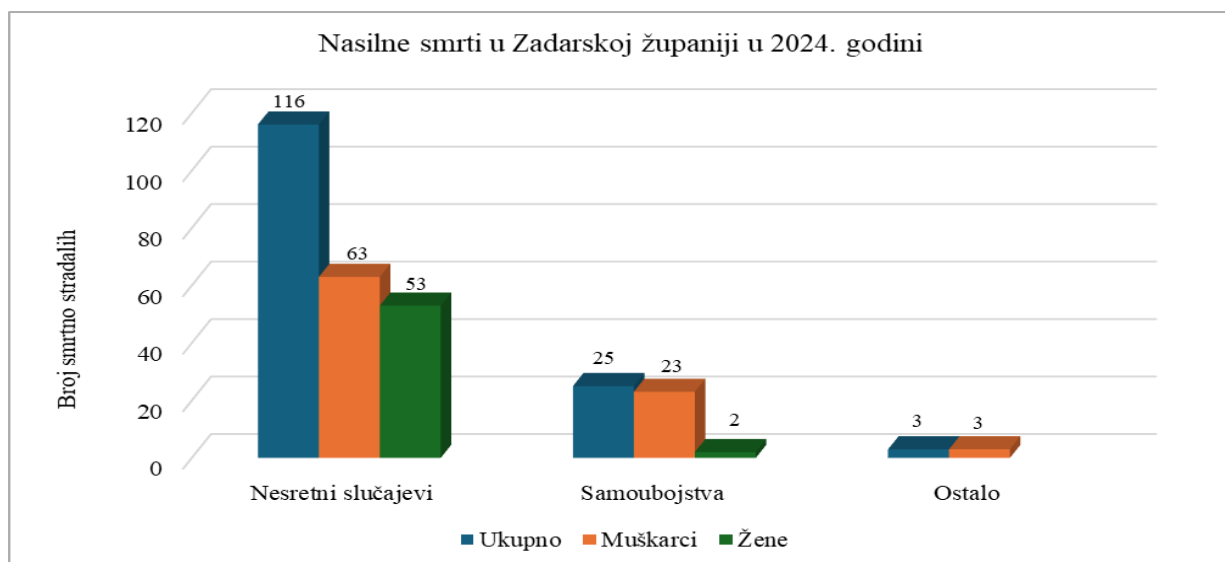

1.5. Nasilne smrti

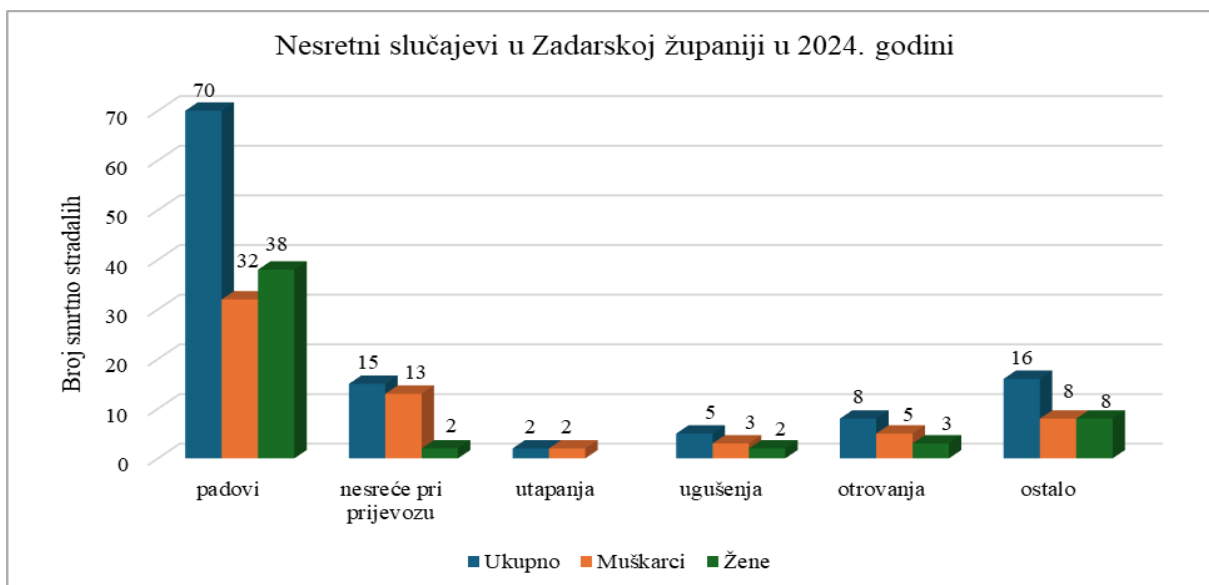
U Zadarskoj županiji u 2024. godini bilo je ukupno 144 slučaja nasilne smrti od čega 89 (61,8%) kod muškaraca i 55 (38,2%) kod žena.

Od toga nesretni slučajevi čine 80,6% (116), samoubojstva čine 17,4% (25) te ostalo 2,1% (3).

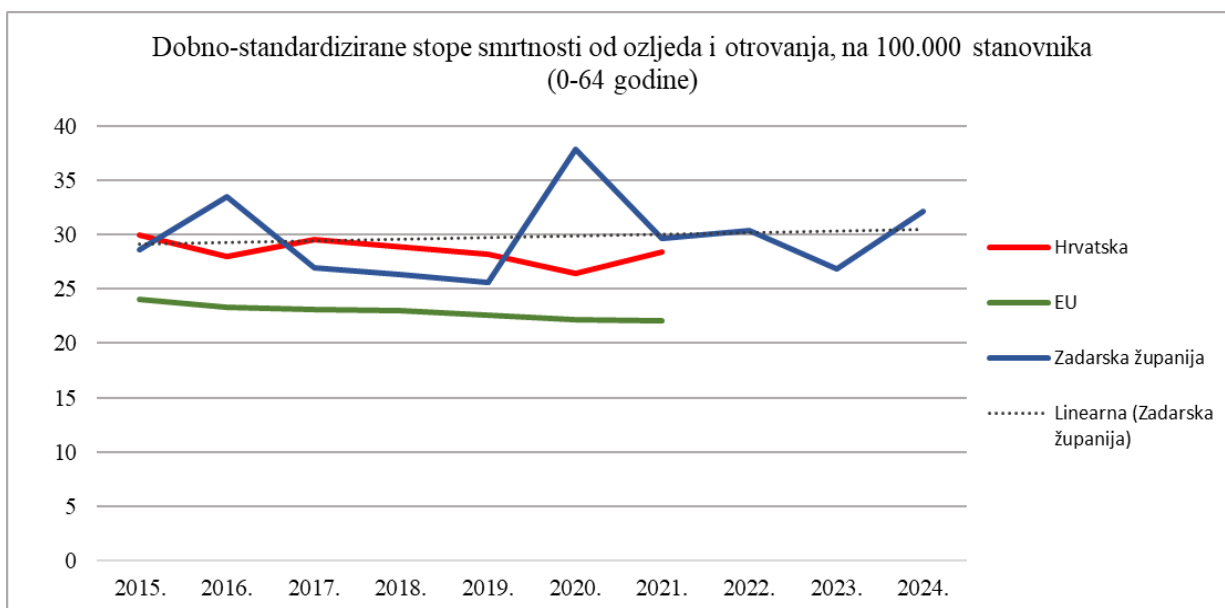
Od svih nesretnih slučajeva 54,3% (63) otpada na muškarce, a 45,7% (53) na žene. Od svih samoubojstava (25), 92,0% (23) su izvršili muškarci, a 8,0% (2) su žene.

U nesretnim slučajevima najvećim dijelom su zastupljeni padovi sa 60,3% (70), od kojih umiru češće žene 54,3% (38), a muškarci 45,7% (32). Nesreće pri prijevozu su na drugom mjestu s udjelom od 12,9% (15), od kojih češće umiru muškarci 86,7% (13), a žene 13,3% (2).

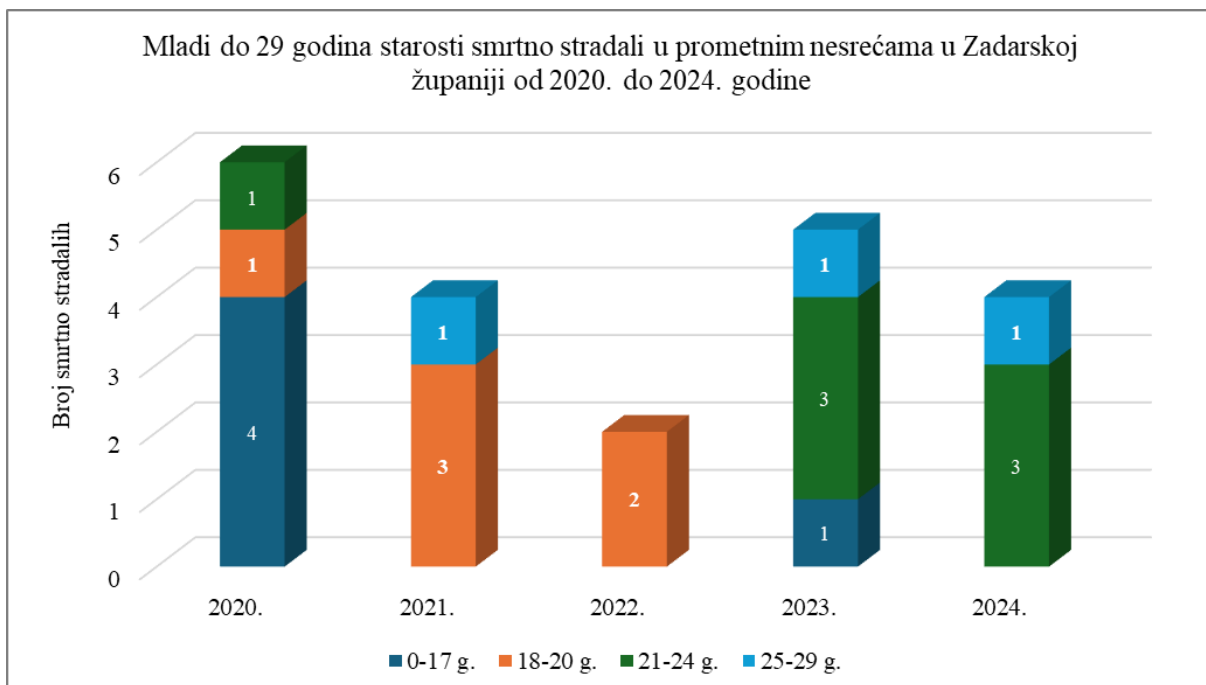
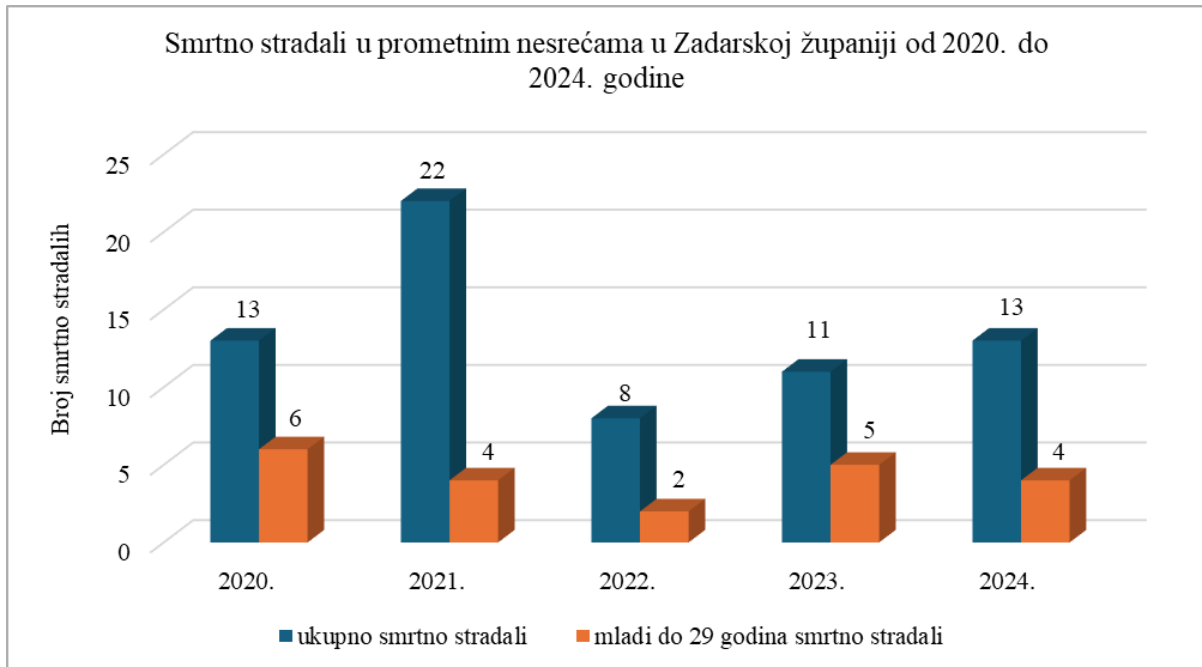

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ozljeda i otrovanja u Zadarskoj županiji za dob 0-64 godine su u porastu i veće su od stopa za EU i u pojedinim godina od stopa za RH.

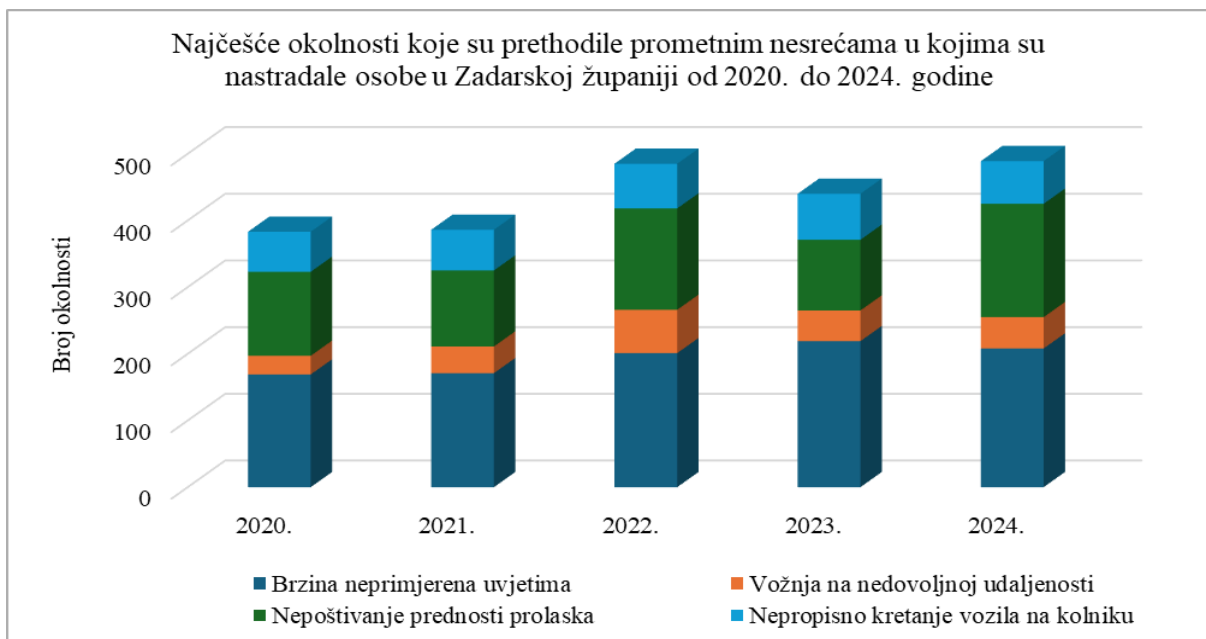
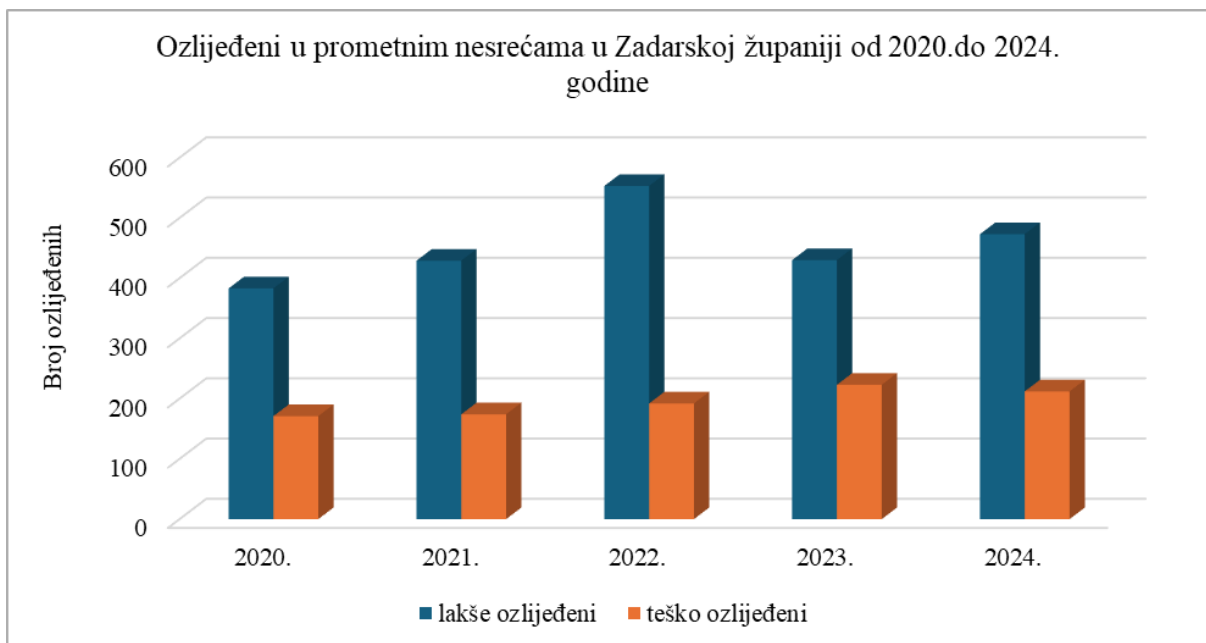

1.6. Prometne nesreće

Prema podacima MUP-a u 2024. godini bilo je 2.216 prometnih nesreća što je porast za 48,4% u odnosu na 2020. godinu. Broj smrtno stradalih u navedenom razdoblju zadnje tri godine bilježi kontinuirani porast. Posebno zabrinjava smrtnost osoba mlađih od 29 godina.

Broj ozlijeđenih u prometnim nesrećama lakše ozlijeđenih i teško ozlijeđenih je u porastu. Vodeće okolnosti koje su prethodile prometnim nesrećama su brzina neprimjerena uvjetima na cesti i nepoštivanje prednosti prolaska.

Prema ukupnim podacima za Hrvatsku, mladi vozači (od 15 do 24 godine) prouzročili su ukupno 4.494 prometne nesreće: njih 12,5% bilo je pod utjecajem alkohola, 8,1% bez položenog vozačkog ispita te 1,4% pod utjecajem droga.

1.7. Potencijalno izgubljene godine života za osobe umrle u dobi između 1 i 75 godina

Potencijalno izgubljene godine života odnose se na podatak o ukupno izgubljenim godinama života zbog prerane smrti stanovništva nastale zbog određenih uzroka smrti. Preranom smrću smatra se smrt koja se dogodila prije određene starosne dobi (npr. prije 75. godine ili očekivanog trajanja života). Očekivano trajanje života u Republici Hrvatskoj u 2024. godini je 79,0 godina, za muškarce 76,1, za žene 81,9 godina. U Zadarskoj županiji je 79,8 godina, za muškarce 76,7 i za žene 83,0 godina.

Stopa potencijalno izgubljenih godina života pokazuje broj izgubljenih godina života na 100.000 stanovnika.

Potencijalno izgubljene godine života za osobe umrle u dobi između 1 i 75 godina u Zadarskoj županiji u 2024. godini.				
Skupine bolesti po MKB-10		Broj umrlih 1-75 g.	Broj potencijalno izgubljenih godina života	Stopa poten. izg. godina života na 100 000 stanovnika
I.	Zarazne i parazitarne bolesti	6	75,0	51,6
II.	Novotvorine	274	2.604,5	1.792,5
III.	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunosnog sustava	1	2,5	1,7
IV.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	40	310,0	213,4
V.	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	21	177,5	122,2
VI.	Bolesti živčanog sustava	18	200,0	137,6
VII.	Bolesti oka i očnih adneksa	-	-	-
VIII.	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	-	-	-
IX.	Bolesti cirkulacijskog sustava	180	1.930,0	1.328,3
X.	Bolesti dišnog sustava	29	267,5	184,1
XI.	Bolesti probavnog sustava	57	742,5	511,0
XII.	Bolesti kože i potkožnog tkiva	1	2,5	1,7
XIII.	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	1	17,5	12,0
XIV.	Bolesti genitourinarnog sustava	13	62,5	43,0
XV.	Trudnoća, porođaj i babinje	-	-	-
XVI.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	-	-	-
XVII.	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	3	117,0	80,5
XVIII.	Simptomi, znakovi i abnor. klin. i lab. nalazi nesvrstani drugamo	5	127,5	87,7
XIX.	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	57	1.432,5	985,9
XXII.	Šifre za posebne namjene (COVID-19)	6	15,0	10,3
Sveukupno		712	8.084,0	5.563,6

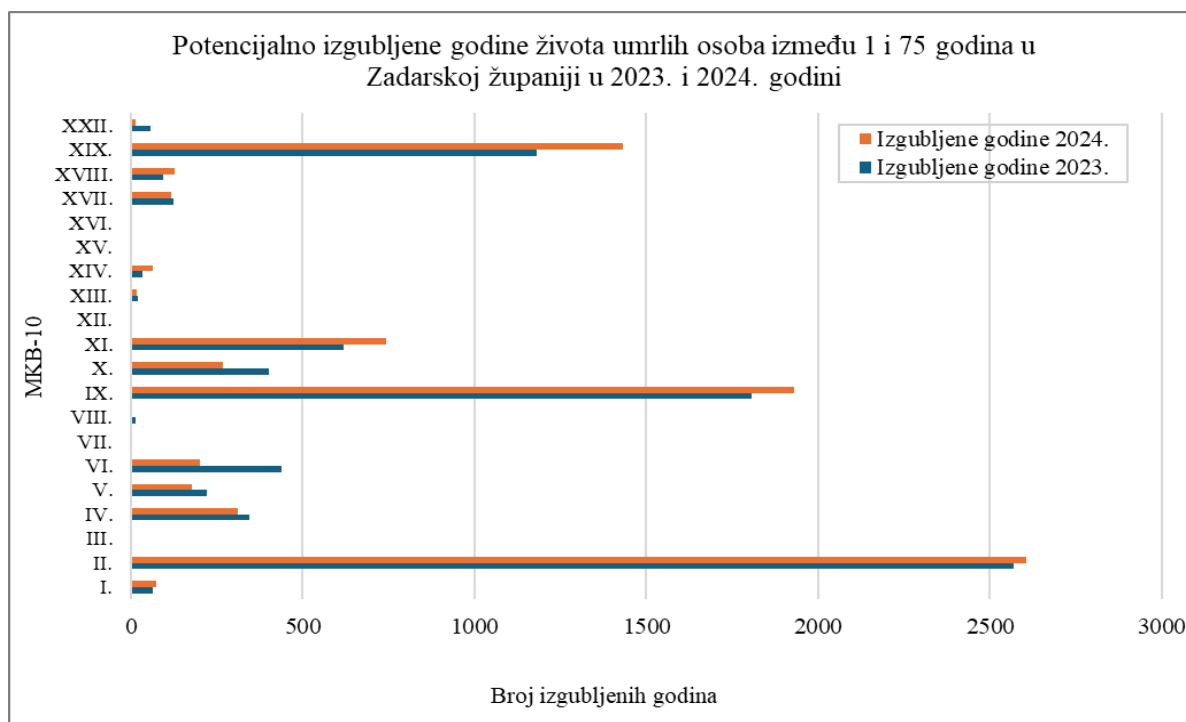
U 2024. godini u Zadarskoj županiji ukupan broj potencijalno izgubljenih godina života osoba umrlih u dobi između 1 i 75 godina iznosio je 8.084,0, a stopa na 100.000 stanovnika te iste

godine je iznosila 5.563,6. U Hrvatskoj je stopa na 100.000 stanovnika u 2024. godini iznosila 5.765,5. U 2023. godini ukupan broj potencijalno izgubljenih godina je iznosio 7.992,5, a stopa je bila 5.551,4/100.000 stanovnika.

Najveći postotak potencijalno izgubljenih godina života otpada na novotvorine (II) 32,2% (2.604,5), zatim na bolesti cirkulacijskog sustava (IX) 23,9% (1.930,0), te na ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (XIX) 17,7% (1.432,5).

Kod bolesti cirkulacijskog sustava (IX) najveći broj potencijalno izgubljenih godina života je zbog ishemijskih bolesti srca 7,8% (634,0). Kod ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka (XIX) najveći broj potencijalno izgubljenih godina života je zbog namjernog samoozljeđivanja 5,7% (457,5).

Usporedbom 2023. i 2024. godine vidljiv je porast potencijalno izgubljenih godina života od novotvorina, bolesti cirkulacijskog sustava, ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka što znači da od tih skupina bolesti umiru sve mlađi ljudi.

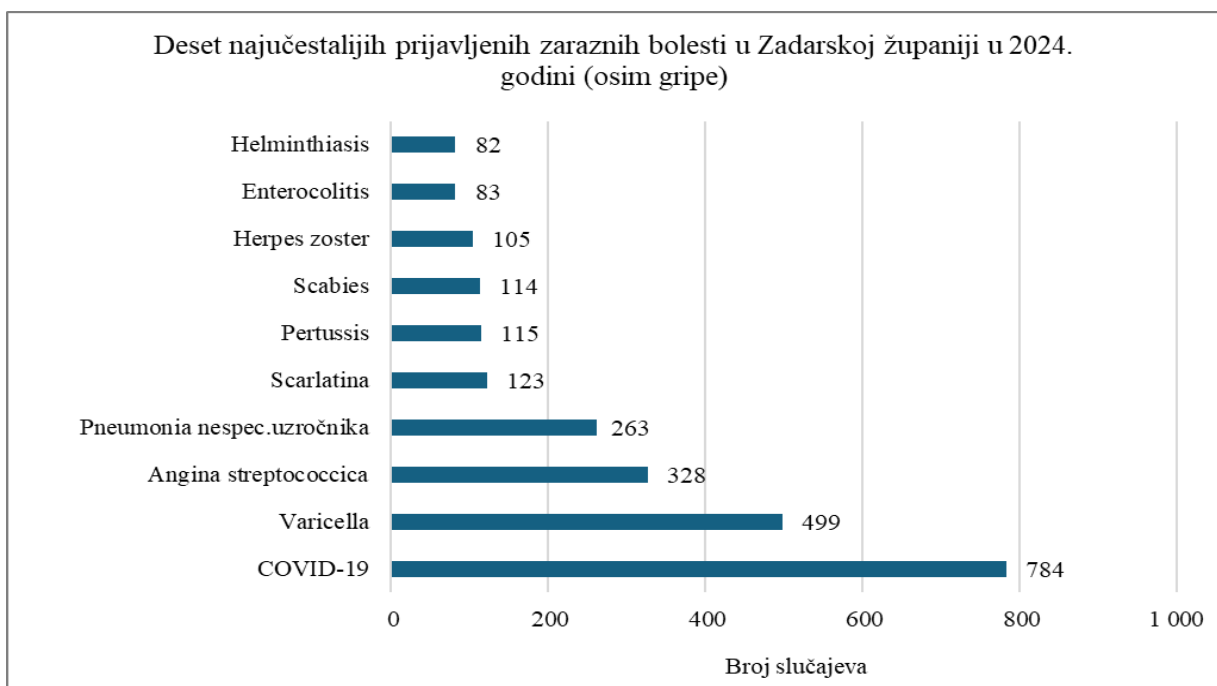
I.	Zarazne i parazitarne bolesti	XII.	Bolesti kože i potkožnog tkiva
II.	Novotvorine	XIII.	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva
III.	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunskog sustava	XIV.	Bolesti genitourinarnog sustava
IV.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	XV.	Trudnoća, porođaj i babinje
V.	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	XVI.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
VI.	Bolesti živčanog sustava	XVII.	Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
VII.	Bolesti oka i očnih adneksa	XVIII.	Simptomi, znakovi i abnor. klin. i lab. nalazi nesvrstani drugamo
VIII.	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	XIX.	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka
IX.	Bolesti cirkulacijskog sustava	XXII.	Šifre za posebne namjene (COVID-19)
X.	Bolesti dišnog sustava		
XI.	Bolesti probavnog sustava		

1.8. Zarazne bolesti

Najučestalije prijavljene zarazne bolesti

Najučestalije prijavljene zarazne bolesti u 2024. godini osim Influence bile su: COVID-19 (29,1%), Varicella (18,6%), Angina streptococcica (12,2%), Pneumonia nespecificiranog uzročnika (9,8%), Scarletina (4,6%).

Analizirajući podatke o prijavama, vidi se da je ukupan broj prijava u 2024. godini (2.690) manji od broja prijava u 2023. godini (2.997). Broj prijava je manji zbog manjeg broja prijava oboljelih od COVID-19 (u 2023. godini 1.354 oboljelih, u 2024. godini 784), iako je broj prijava oboljelih od ostalih zaraznih bolesti porastao.

Deset najučestalijih prijavljenih zaraznih bolesti u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine (osim gripe)					
Naziv bolesti	Broj prijavljenih zaraznih bolesti				
	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
COVID-19	6 634	25 511	30 115	1 354	784
Vodene kozice (Varicella)	163	83	179	692	499
Streptokokna upala grla (Angina streptococcica)	176	131	93	280	328
Pneumonia nespecificiranog uzročnika	108	32	31	73	263
Šarlah (Scarlatina)	10	8	14	72	123
Hripavac (Pertussis)	-	-	-	61	115
Svrab (Scabies)	46	16	9	99	114
Herpes zoster	56	31	11	61	105
Enterokolitis (Enterocolitis)	24	19	7	55	83
Helmintijaza (Helminthiasis)	90	88	71	85	82

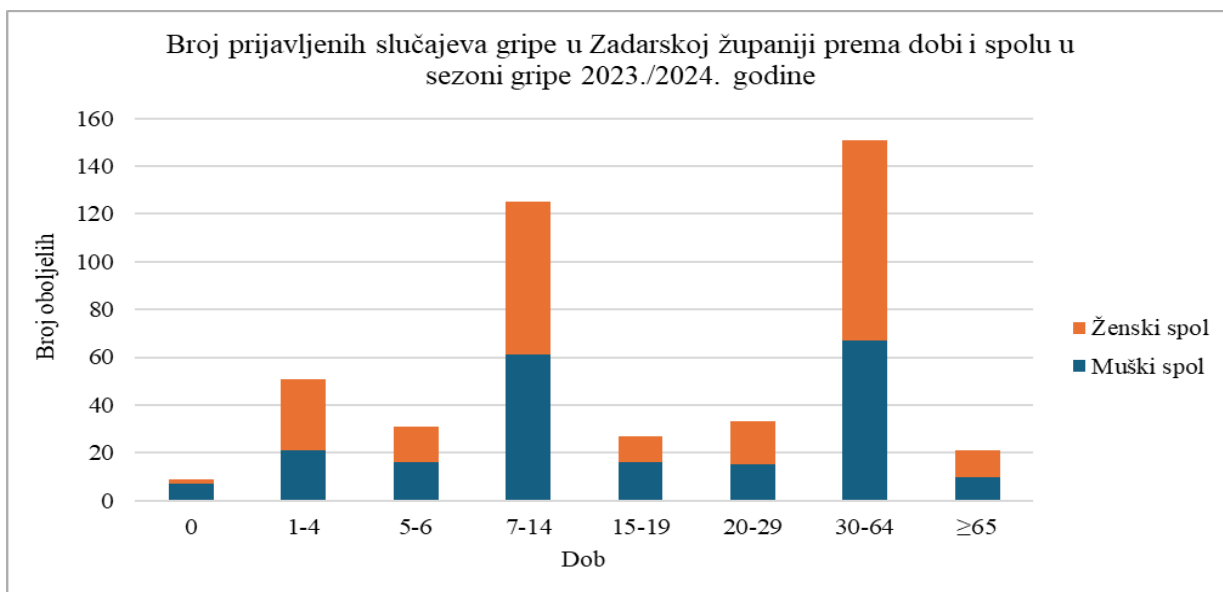
Epidemije

Tijekom 2024. godine prijavljena je jedna epidemija zaraznih bolesti s ukupno 26 oboljelih osoba. Uzročnik je bio *Sarcoptes scabiei*. U 2023. godini prijavljene su dvije epidemije zaraznih bolesti sa ukupno 95 oboljelih. Uzročnici prijavljenih epidemija su:

- Norovirus, 19 oboljelih
- Rotavirus, 76 oboljelih

Gripa (Influenza)

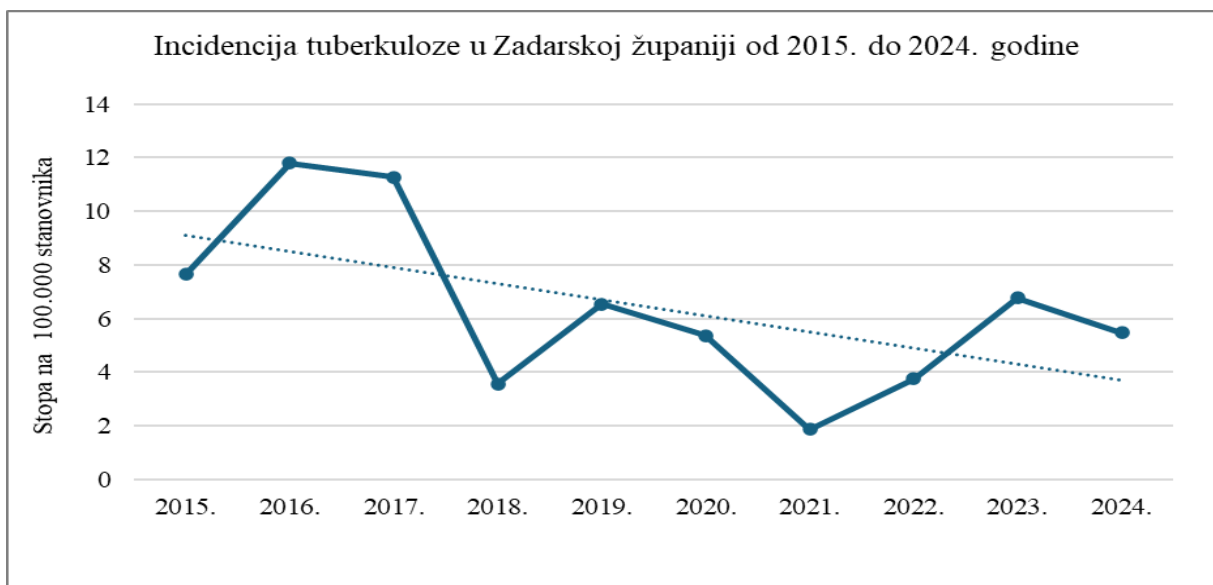
Broj prijavljenih slučajeva gripe prema podacima Službe za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Zadar u sezoni gripe 2023./2024. godine bio je 448 od toga 213 (47,5%) muškaraca i 235 (52,5%) žena.

Tuberkuloza

Broj novooboljelih osoba od tuberkuloze u Zadarskoj županiji u 2024. godini			
Dobne skupine	Spol		Ukupno
	Muškarci	Žene	
20-29	-	-	-
30-39	1	1	2
40-49	1	-	1
50-59	1	-	1
≥60	4	1	5
Ukupno	7	2	9

U 2024. godini broj novooboljelih od tuberkuloze je 9 osoba. Incidencija je 5,5 na 100.000 stanovnika (za Hrvatsku je 7,3 na 100.000 stanovnika). U posljednjih deset godina uočljiv je silazni trend novooboljelih od tuberkuloze u Zadarskoj županiji.

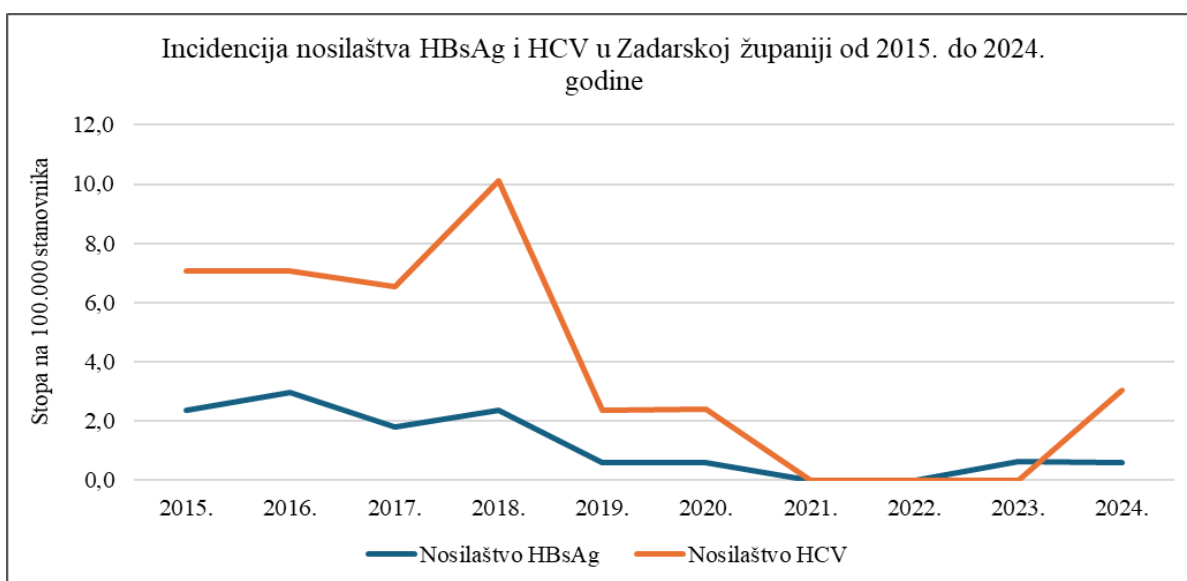
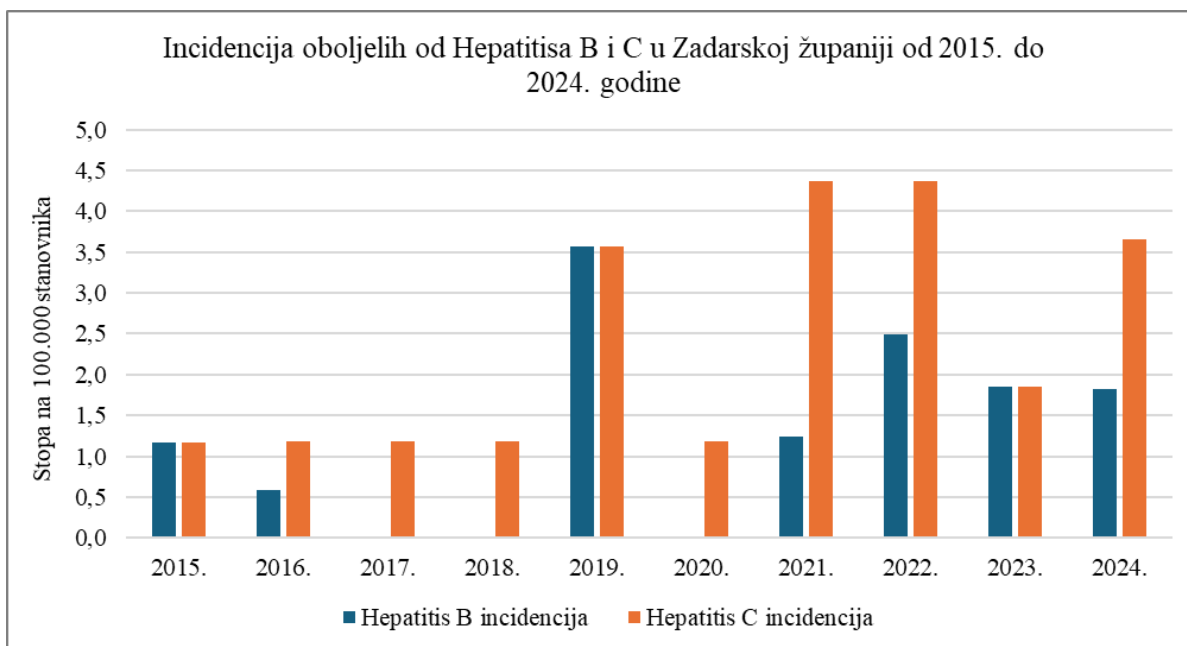
Hepatitis

Hepatitis B kroz navedeno razdoblje od 2015. do 2024. godine bilježi u obolijevanju periode rasta i pada, a u nosilaštvu HBsAg kontinuirani pad.

Cijepljenje protiv hepatitisa B uvedeno je u program obaveznog cijepljenja u Republici Hrvatskoj 1999. godine, tada za svu djecu u 6. razredu osnovnih škola. Danas se u Hrvatskoj protiv hepatitisa B cijepi sva dojenčad, kada s navršениh dva mjeseca dobivaju prvu od tri doze cjepiva.

Broj ukupno prijavljenih oboljelih u Zadarskoj županiji od 2015. do 2024. godine	
Hepatitis virusa B	21
Hepatitis virusa C	39
Nosilaštvo HBsAg	20
Nosilaštvo HCV	65

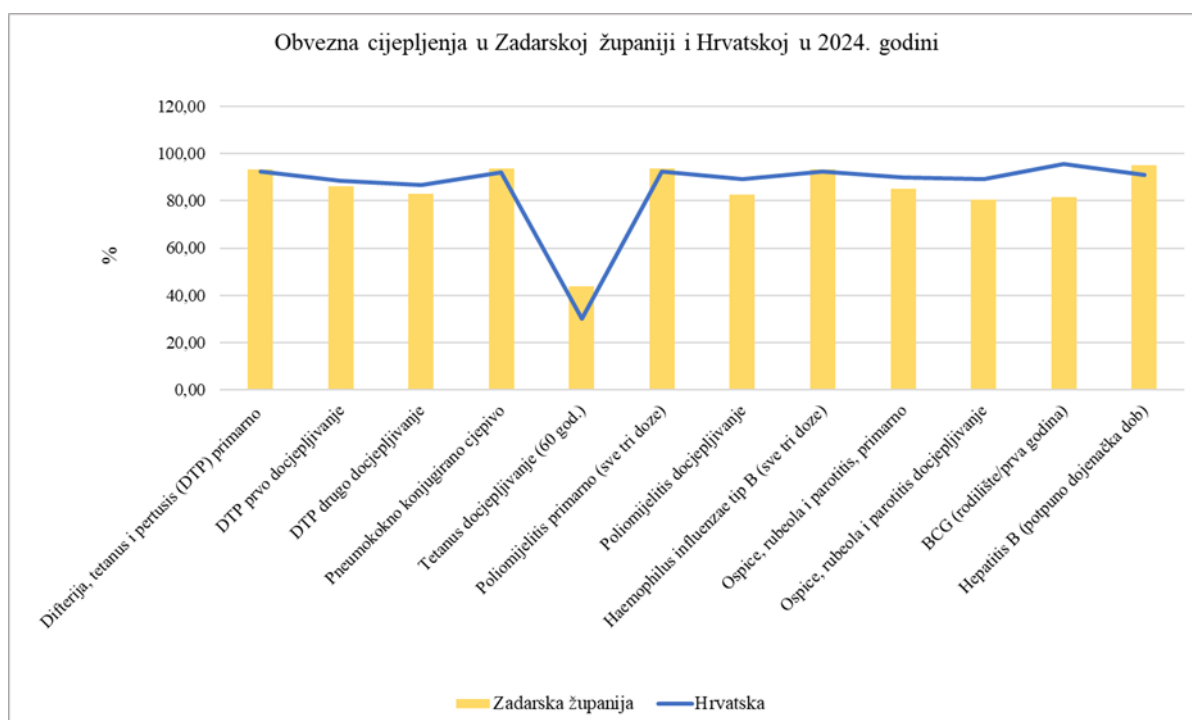
U Zadarskoj županiji porastao je broj oboljelih od hepatitisa C u navedenom razdoblju, ali se smanjuje broj osoba koji su nosioci virusa hepatitisa C, a sami nemaju kliničke simptome bolesti.

1.9. Procijepljenost

Županijski zavodi za javno zdravstvo redovito prikupljaju podatke o procijepljenosti na svom području putem izvješća koje dostavljaju u Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ). Ciljani obuhvat tj. procijepljenost za sva cjeviva je 95%, kako bi se postigao tzv. kolektivni imunitet tj. spriječio nastanak epidemije. Prema podacima za 2024. godinu u Zadarskoj županiji taj ciljani obuhvat je postignut za cijepljenje od Hepatitisa B, dok je za druga cjeviva niži. U usporedbi s prosjekom Hrvatske obuhvat cijepljenja je veći za sve vrste cjeviva u 2024. godini.

Obavezna cijepljenja u Zadarskoj županiji u 2024. godini			
CIJEPLJENJE	Predvideno	Cijepljeno	Obuhvat % (cijepljeni/ predviđeni)
Difterija, tetanus i pertusis (DTP) primarno (sve tri doze)	1 598	1 494	93,49
DTP prvo docjepljivanje	1 516	1 307	86,21
DTP drugo docjepljivanje	988	821	83,10
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve 2 doze, prve 3 doze za nedonoščad rođenu prije 37. tjedna gestacije	1 550	1 451	93,61
Tetanus docjepljivanje (60 god.)	158	69	43,67
Poliomijelitis primarno (sve tri doze)	1 598	1 495	93,55
Poliomijelitis docjepljivanje 1. (druga godina)	1 356	1 169	86,21
Poliomijelitis docjepljivanje 2. (1. razred OŠ)	1 551	1 164	75,05
Poliomijelitis docjepljivanje 3. (8. razred OŠ)	1 668	1 445	86,63
Haemophilus influenzae tip B (sve tri doze)	1 598	1 494	93,49
Ospice, rubeola i parotitis, primarno	1 553	1 320	85,00
Ospice, rubeola i parotitis docjepljivanje	1 550	1 247	80,45
BCG (rodište/prva godina)	1 739	1 419	81,60
Hepatitis B (potpuno dojenačka dob)	1 612	1 536	95,29

Dobrovoljno i besplatno cijepljenje protiv HPV-a u Hrvatskoj uvedeno je za sve učenike i učenice osmog razreda osnovne škole od školske godine 2015./2016. Cijepljenje je od 2019. godine besplatno i za sve osobe nakon osmog razreda osnovne škole do 25. godine starosti (uključujući i 25. godinu). U Zadarskoj županiji udio cijepljenih protiv HPV-a iznosi 28,2% za

djevojčice i 14,7% za dječake, dok je prosjek za Hrvatsku 54,8% za djevojčice i 38,9% za dječake.

1.10. Ovisnost o drogama

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) u 2024. godini registrirana je 541 osoba s područja Zadarske županije liječena zbog zlouporabe psihoaktivnih tvari.

U 2024. godini stopa osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj iznosi 242,3 na 100.000 stanovnika u dobi od 15. do 64. godine. U sedam županija, uključujući i Grad Zagreb, stopa liječenih osoba bila je viša od prosjeka Hrvatske. Na prvom mjestu bila je Zadarska županija (544,1), a zatim slijede Istarska (525,0), Šibensko-kninska (427,4), Primorsko-goranska (348,7), Splitsko-dalmatinska (313,6), Dubrovačko-neretvanska (299,4) i Grad Zagreb (296,4).

U slučaju opijatnog tipa ovisnosti, Zadarska županija također je bila na prvom mjestu u Hrvatskoj sa stopom daleko iznad hrvatske stope i iznosila je 510,9/100.000 stanovnika.

Osobe liječene zbog zlouporabe psihoaktivnih tvari i stope na 100.000 stanovnika u dobi od 15. do 64. godine, osobe prvi put liječene s prebivalištem u Zadarskoj županiji 2024. godine - HZJZ									
	Liječene osobe ukupno					Prvi put liječeni			
	Broj*	Broj stanovnika	Stopa na 100.000**	Od toga opiodi	Stopa na 100.000**	Svi tipovi ovisnosti	Udio od liječenih osoba u županiji (%)	Od toga opiodni tip	Udio od prvi put liječenih u županiji (%)
Zadarska županija	541	99 425	544,1	508	510,9	29	5,4	9	31
RH	5 889	2 430 160	242,3	4 479	184,3	676	11,5	115	17

*Broj liječenih osoba preuzet je od HZJZ-a. S obzirom na različit način prikupljanja podataka može se razlikovati od podataka Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Zadar

**Stope na 100.000 stanovnika u dobi od 15. do 64. godine (Procjena broja stanovnika sredinom 2023. na temelju podataka Popisa stanovništva 2021, DZS)

Broj osoba s prebivalištem u Zadarskoj županiji uključenih u tretman Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti zbog problematike ovisnosti i broj dolazaka u Službu od 2020. do 2024. godine (MKB-10, F11.2-F19.2)		
Godina	Broj osoba	Broj dolazaka
2020.	579	3 292
2021.	574	3 541
2022.	554	3 402
2023.	556	3 555
2024.	535	3 230

U promatranom razdoblju od 2020. do 2024. godine broj osoba uključenih u tretman Službe za prevenciju ovisnosti i mentalno zdravlje pokazuje blagi, ali kontinuirani pad (smanjenje od 7,6%). Unatoč smanjenju broja osoba koje su bile uključene u liječenje broj dolazaka ostaje relativno visok, što upućuje na stabilnu, ali dugotrajnu potrebu za tretmanom kod postojećih korisnika.

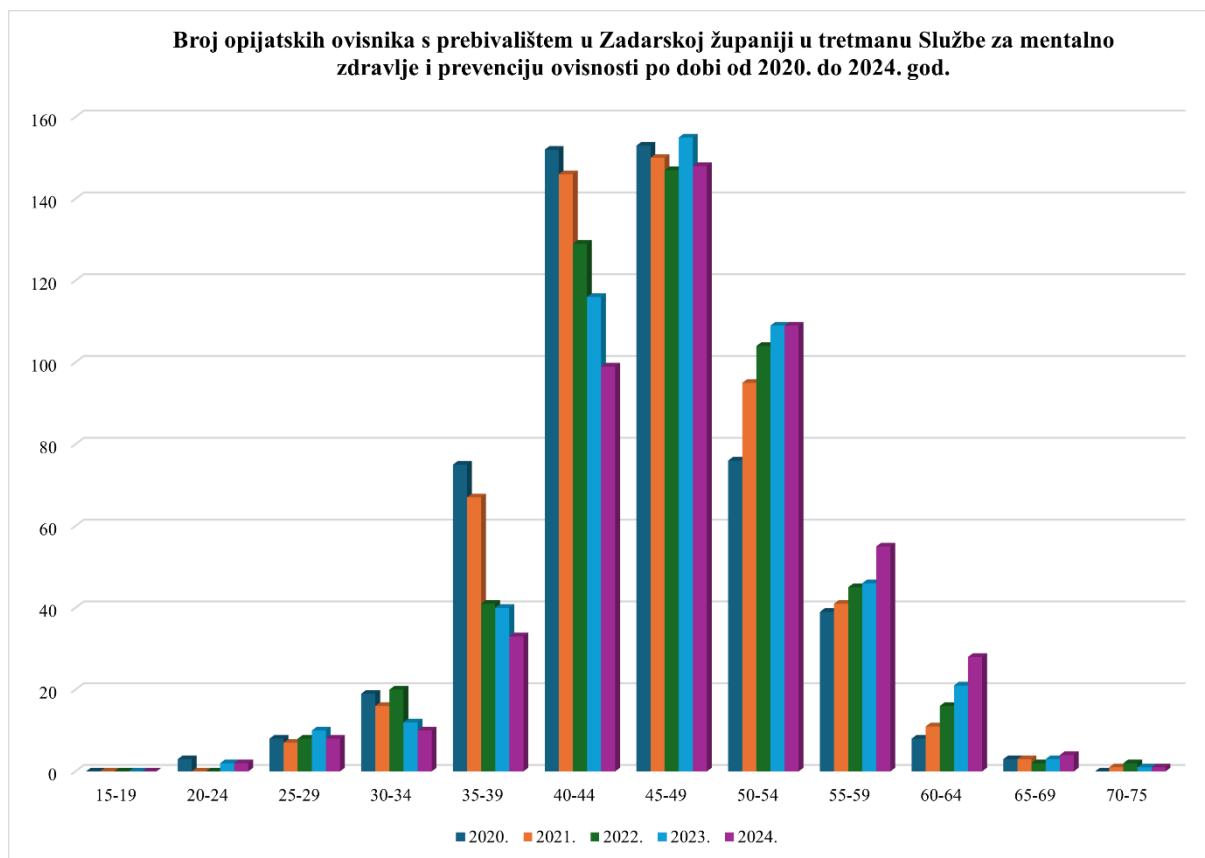
Ovisnici i konzumenti u tretmanu Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s prebivalištem u Zadarskoj županiji po psihoaktivnom sredstvu od 2020. do 2024. godine								
Godina	Ukupno osoba	Vrsta glavnog sredstva						
		Opijati	Marihuana	Anksiolitici	Kokain	Psihostimulansi	Halucino geni	Više psihoaktivnih tvari
2020.	583	536	5	1	1	5	1	34
2021.	574	537	1	2	-	-	-	34
2022.	564	514	8	2	1	1	1	37
2023.	572	515	12	1	4	4	1	35
2024.	554	497	9	2	4	4	-	38

* Ukupan broj uključuje i broj osoba koje su u tretmanu Savjetovaništa za mentalno zdravlje (u sklopu Službe za prevenciju ovisnosti i mentalno zdravlje) zbog štetne uporabe psihoaktivnih tvari, ali kod kojih nije razvijena ovisnost (povremeni konzumenti). Njihovi dolasci prikazani su u poglavlju „Mentalno zdravlje“.

Od ukupnog broja osoba uključenih u tretman Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti zbog problema ovisnosti (MKB-10, F11.2-F19.2) u 2024. godini, 85,0% bili su muškarci, a 15,0% žene. U ukupnom broju osoba uključenih u tretman, većinu su činili ovisnici o opijatima.

Većina opijatskih ovisnika uzima neki oblik supstitucijske terapije. U 2024. godini 51,4% osoba liječilo se metadonom, dok je 48,6% osoba liječeno buprenorfinom.

Broj opijatskih ovisnika s prebivalištem u Zadarskoj županiji u tretmanu Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti po dobi od 2020. do 2024. godine					
Dobne skupine	Broj osoba				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
15-19	-	-	-	-	-
20-24	3	-	-	2	2
25-29	8	7	8	10	8
30-34	19	16	20	12	10
35-39	75	67	41	40	33
40-44	152	146	129	116	99
45-49	153	150	147	155	148
50-54	76	95	104	109	109
55-59	39	41	45	46	55
60-64	8	11	16	21	28
65+	3	4	4	4	5
Ukupno	536	537	514	515	497

Podaci za razdoblje od 2020. do 2024. godine pokazuju da je opijatska ovisnost u Zadarskoj županiji dominantno prisutna u srednjoj i starijoj životnoj dobi, uz izražen trend starenja populacije u tretmanu. Istodobno, mlađe dobne skupine čine manji udio, što može upućivati na smanjen broj novih opijatskih ovisnika ili na promjenu obrasca konzumacije psihoaktivnih tvari i/ili javljanja na liječenje.

Prema podacima prikupljenima tijekom 2024. godine korištenjem Pompidou upitnika (standardizirani istraživački instrument razvijen u okviru Pompidou grupe Vijeća Europe za prikupljanje usporedivih podataka o uporabi psihoaktivnih tvari, obrascima konzumacije droga te povezanim zdravstvenim i socijalnim obilježjima ispitanika) prosječna dob prvog uzimanja bilo kojeg sredstva ovisnosti je 16 godina (16 godina za muškarce i 17 godina za žene). Prosječna dob prvog intravenoznog uzimanja je 22,1 godina (22,0 godina za muškarce i 22,3 godina za žene).

Prosječna dob prvog javljanja na liječenje je 29,5 godina (za muškarce 29,3 godina, a za žene 30,4 godina). Prosječno trajanje redovnog uzimanja glavnog sredstva prije javljanja na liječenje je 7 godina i 3 mjeseca (7 godina i 6 mjeseci za muškarce i 6 godina i 6 mjeseci za žene). Takav dug period konzumacije prije javljanja na liječenje predstavlja značajan javnozdravstveni i društveni problem. Dugotrajna ovisnost dovodi do ozbiljnih zdravstvenih, psiholoških i socijalnih posljedica za pojedinca i njegovu okolinu.

Prema podacima prikupljenima tijekom 2024. godine korištenjem Pompidou upitnika najveći udio osoba registriranih u Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti zbog problema ovisnosti ima završenu srednju školu (73,4%). Završenu osnovnu školu ima 10,0% osoba,

završenu višu školu 2,0% i završen fakultet 1,0%. Nezavršenu srednju školu ima 10,4% osoba i nezavršenu višu školu ili fakultet 3,1% osoba.

Nadalje, prema podacima Pompidou upitnika za 2024. godinu od ukupnog broja ispitanih osoba 36,6% čine nezaposleni, redovan posao ili neki oblik samostalne djelatnosti ima 33,9% osoba, privremeno zaposlenje ima 8,0%, na crno radi 10,2%, dok se 11,0% nalazi u mirovini (redovnoj ili invalidskoj). Za 0,2% osoba je status nepoznat.

Većina ispitanika svoj je materijalni status procijenila kao ispodprosječan (47,2%). Prosječan materijalni status ima 46,2% ispitanika, egzistencijalno ugroženima smatra se 5,5%, dok 1,0% ispitanika procjenjuje svoj materijalni status iznadprosječnim.

Većina ispitanika izjavila je da su imali negativan test na hepatitis C (76,1%). Pozitivan test potvrdilo je 13,5% ispitanika, 7,0% nije testirano, 2,5% nalazi se u postupku liječenja, dok 0,2% ispitanika ne zna rezultat testa.

Broj umrlih ovisnika s prebivalištem u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine					
Godina	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Umrli	16	13	20	7	20

Uzroci smrti kod osoba liječenih zbog problema ovisnosti su raznoliki. Neki su povezani s bolestima, kroničnim zdravstvenim problemima i infekcijama poput hepatitisa, dok su drugi posljedica nasilnih okolnosti, uključujući predoziranja, samoubojstva ili nesreće.

1.11. Mentalno zdravlje

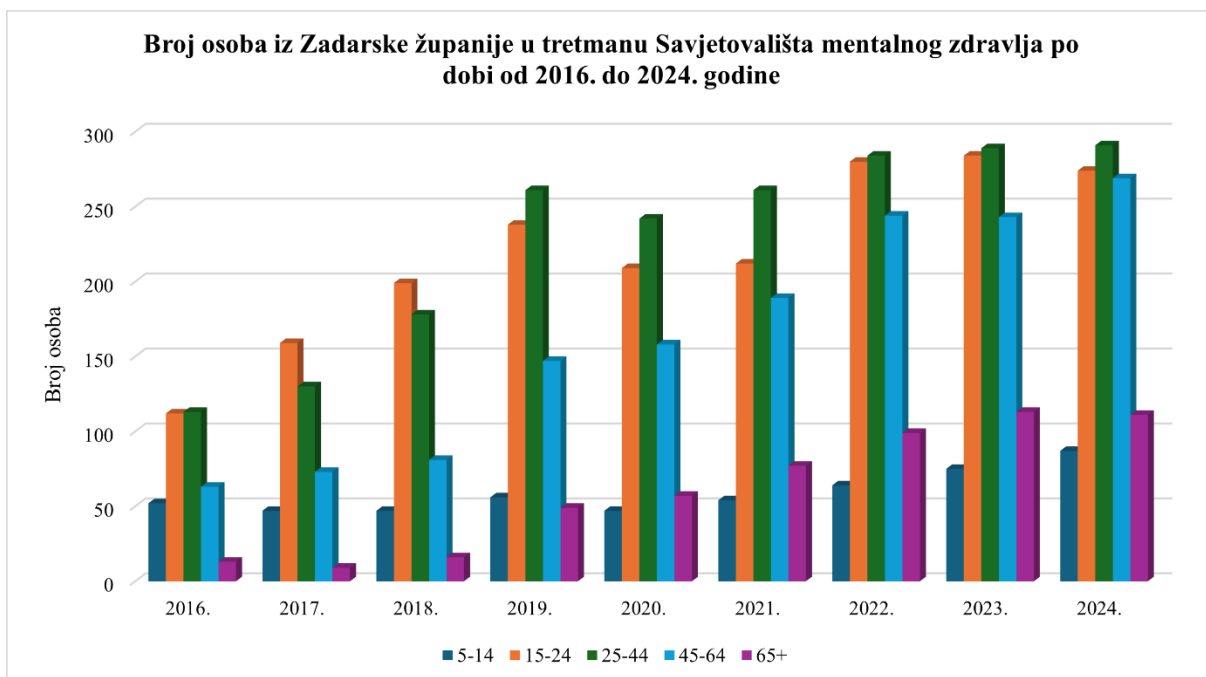
Mentalno zdravlje jedan je od temelja općeg zdravlja i ukupne kvalitete života. Poremećaji mentalnog zdravlja ne utječu samo na pojedince i njihove obitelji, već imaju i šire društvene posljedice, jer se odražavaju na radnu sposobnost i svakodnevno funkcioniranje osobe te dodatno opterećuju zdravstveni i socijalni sustav.

U sklopu Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Zadar pokrenuto je Savjetovalište za mentalno zdravlje s ciljem zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja te prevencije ovisnosti. Aktivnosti savjetovališta uključuju individualno, obiteljsko i grupno savjetovanje, psihološku obradu, specijalistički pregled liječnika (spec. psihijatar, spec. epidemiolog), zdravstveno-socijalnu intervenciju i testiranje urina na psihoaktivna sredstva.

Korisnici Savjetovališta za mentalno zdravlje su djeca i mladi s rizičnim oblicima ponašanja, eksperimentatori konzumacije droga, djeca i mladi s poteškoćama u učenju, ponašanju i/ili emocionalnim poteškoćama te njihove obitelji, odrasle osobe s problemima iz područja mentalnog zdravlja (depresija, anksioznost, obiteljski problemi, stres i sl.) i onkološki bolesnici i njihove obitelji.

Broj osoba sa prebivalištem u Zadarskoj županiji u tretmanu Savjetovališta mentalnog zdravlja u Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti

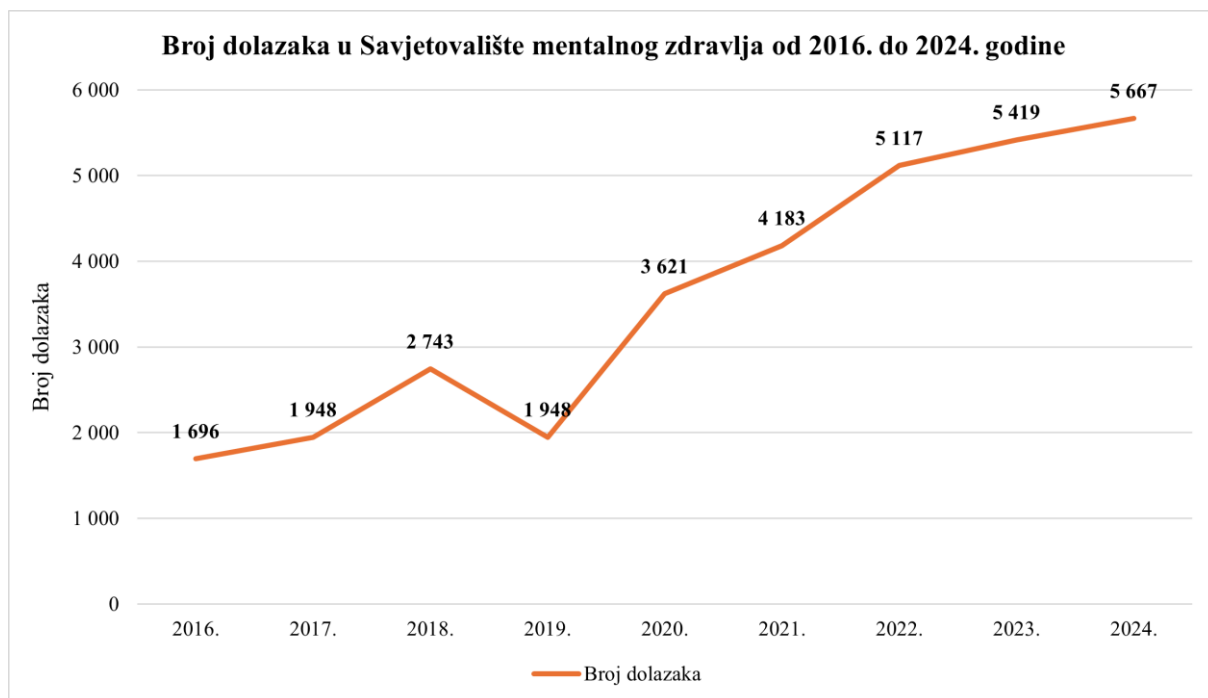
Dob/Godina	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
5-9	7	9	11	10	7	4	3	1	4
10-14	45	38	36	46	40	50	61	74	83
15-19	68	107	139	155	123	132	194	196	175
20-24	44	52	60	83	86	80	86	88	99
25-29	29	35	50	71	70	69	82	72	70
30-34	32	35	36	56	50	45	46	54	68
35-39	28	34	48	75	61	58	77	72	67
40-44	24	26	44	59	61	89	79	91	86
45-49	19	17	25	43	38	60	80	66	72
50-54	24	22	28	49	46	51	63	72	79
55-59	12	22	13	33	41	47	53	58	60
60-64	8	12	15	22	33	31	48	47	58
65-69	4	4	7	27	26	32	40	43	34
70-75	6	3	3	8	17	22	33	36	37
75-79	1	1	5	13	7	13	12	17	21
80-85	2	1	1	-	2	9	8	10	11
85-89	-	-	-	1	3	-	5	6	7
90+	-	-	-	-	2	1	1	1	1
Ukupno	353	418	521	751	713	793	971	1 004	1 032

Podaci za razdoblje od 2016. do 2024. godine pokazuju rast broja osoba uključenih u tretman. Problematika je najizraženija u adolescentnoj i mlađoj odrasloj dobi, no posljednjih godina bilježi se i porast srednje i starije dobne skupine. Trendovi upućuju na širenje dobnog spektra

korisnika te na sve veću potrebu za kontinuiranom i intenzivnijom stručnom podrškom. U razdoblju od 2016. do 2024. godine broj osoba se gotovo utrostručio (rast od oko 192%).

Od 2016. do 2024. godine broj dolazaka porastao je za više od 230%. Rast je kontinuiran od 2020. godine nadalje. Ovaj trend ukazuje na rastuću potrebu za uslugama mentalnog zdravlja u Zadarskoj županiji te na nužnost daljnjeg ulaganja u stručni kadar, organizacijske kapacitete i preventivne aktivnosti kako bi sustav mogao adekvatno odgovoriti na potrebe korisnika.

Ukupan broj osoba* u tretmanu Savjetovališta za mentalno zdravlje prema MKB-10 dijagnozi u 2024. godini		
Šifra bolesti po MKB-10	Broj osoba	Udio %
F00-F09	34	3,1
F10-F19**	35	3,2
F20-F29	80	7,4
F30-F39	90	8,3
F40-F48	297	27,3
F50-F59	5	0,5
F60-F69	61	5,6
F70-F79	5	0,5
F80-F89	4	0,4
F90-F98	82	7,5
Z00-Z99	385	35,4
Ostalo	10	0,9
Ukupno	1 088	100,0

* Prikazane su i osobe koje imaju prebivalište izvan Zadarske županije.

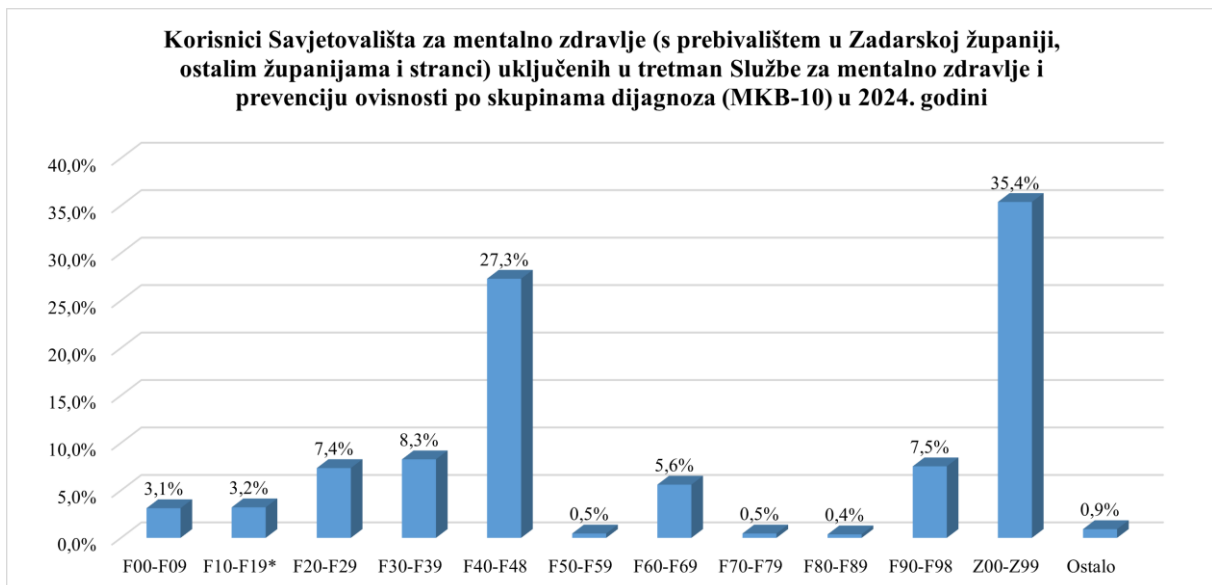
**U kategoriji F10–F19 (mentalni i bihevioralni poremećaji zbog psihoaktivnih tvari) u tablici su evidentirani ispitanici s dijagnosticiranom alkoholnom ovisnošću, kao i ispitanici koji su koristili druge psihoaktivne tvari eksperimentalno ili rekreativno. Nisu uključeni ispitanici s dijagnosticiranom ovisnošću o drogama (MKB-10, F11.2-F19.2).

Najveći udio korisnika Savjetovališta za mentalno zdravlje pripada skupini MKB-10 dijagnoza Z00-Z99. Ova skupina uključuje osobe koje se javljaju u savjetovalište zbog sumnje na mentalne poremećaje i poremećaje ponašanja, zbog izazovnih životnih okolnosti ili potrebe za podrškom, ali nemaju potvrđenu dijagnozu iz skupine mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja.

Druga po zastupljenosti je MKB-10 skupina F40-F49, koja obuhvaća neurotičke poremećaje, poremećaje povezane sa stresom i somatiformne poremećaje. U ovoj skupini najčešće se radi o nekom obliku anksioznih poremećaja.

Slijedi MKB-10 skupina F30-F39 koja uključuje poremećaje raspoloženja, među kojima su najčešće osobe s depresivnim poremećajima.

Četvrta najčešća skupina su djeca i mladi sa MKB-10 dijagnozom iz skupine F90-F99 koja obuhvaća poremećaje u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i adolescenciji.

* U kategoriji F10-F19 (mentalni i bihevioralni poremećaji zbog psihoaktivnih tvari) u slici su prikazani ispitanici s dijagnosticiranom alkoholnom ovisnošću, kao i ispitanici koji su koristili druge psihoaktivne tvari eksperimentalno ili rekreativno. Nisu uključeni ispitanici s dijagnosticiranom ovisnošću o drogama.

F00-F09 - Organski mentalni poremećaji uključujući simptomatske poremećaje
 F10-F19 - Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih tvari
 F20-F29 - Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji
 F30-F39 - Poremećaji raspoloženja (afektivni poremećaji)
 F40-F48 - Neurotički poremećaji, poremećaji vezani uz stres i somatiformni poremećaji
 F50-F59 - Bihevioralni sindromi vezani uz fiziološke poremećaje i fizičke čimbenike

F60-F69 - Poremećaji ličnosti i ponašanja odraslih
 F70-F79 - Mentalna retardacija
 F80-F89 - Poremećaji psihološkog razvoja
 F90-F98 - Poremećaji u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i adolescenciji
 Z00-Z99 – Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

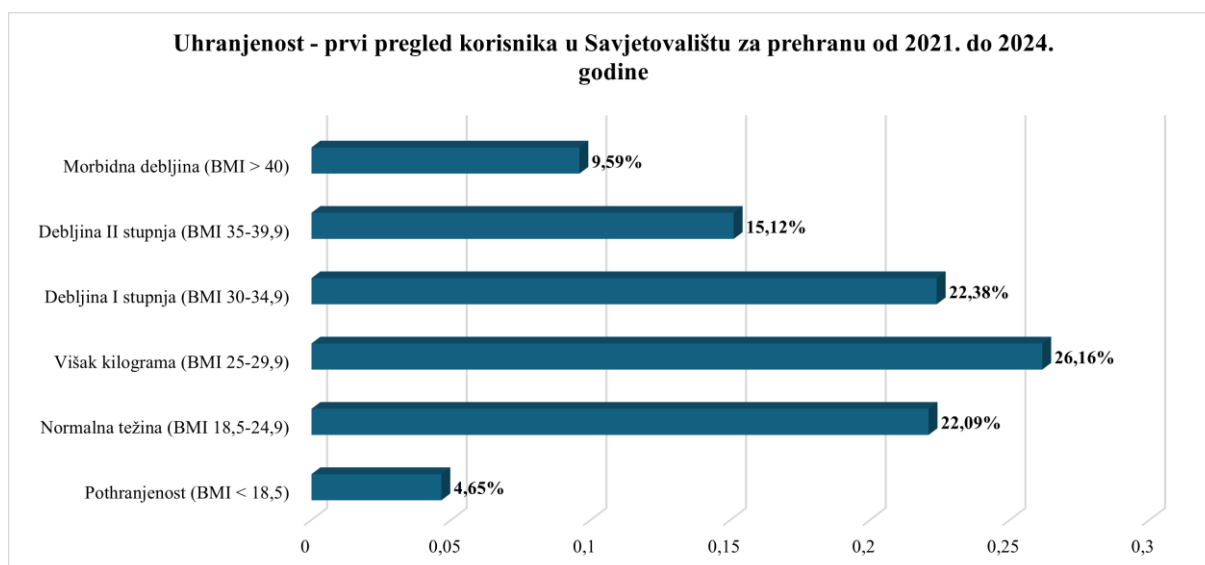
1.12. Savjetovalište za prehranu

Pretilost je jedan od vodećih javnozdravstvenih problema te predstavlja značajan rizični čimbenik za razvoj brojnih kroničnih nezaraznih bolesti, uključujući kardiovaskularne bolesti, šećernu bolest, hipertenziju i određene vrste malignih bolesti.

Njezina učestalost u populaciji bilježi kontinuirani porast u svim dobnim skupinama, osobito među djecom i adolescentima, što dodatno opterećuje zdravstveni sustav i naglašava potrebu za sustavnom prevencijom, ranom intervencijom i edukacijom stanovništva.

Savjetovalište za prehranu aktivno djeluje u sklopu Zavoda za javno zdravstvo Zadar od 2022. godine. Usluge savjetovališta uključuju personalizirano nutricionističko savjetovanje, edukaciju i podršku u mijenjanju nezdravih životnih navika. Podaci o korisnicima prikupljeni su softverskim programima Pretil i GMON, a sastav tjelesne mase mjereno je Tanita MC-780MA-N segmentalnim analizatorom tjelesne mase.

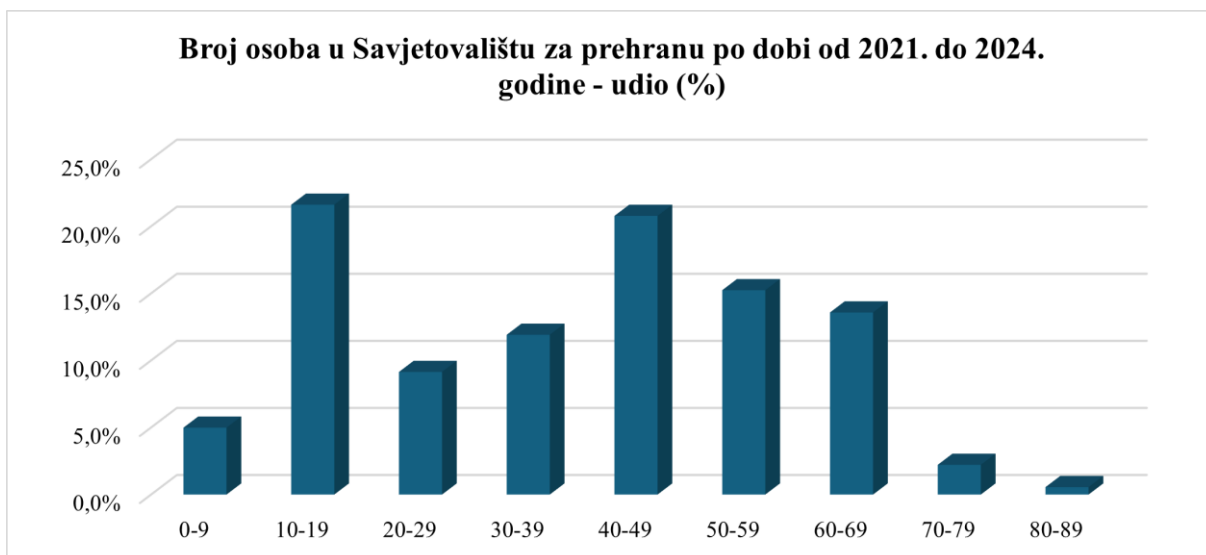
Od 2022. do 2024. godine u Savjetovalištu je registriran 361 korisnik i 466 dolazaka. Najmlađi korisnik je imao 3 godine, a najstariji 83 godine. Većinu korisnika čine žene (71,7%). Budući da su žene često odgovorne za planiranje obiteljskih obroka, stečena znanja i vještine mogu imati pozitivan utjecaj i na ostale članove obitelji.

Napomena: Ovisno o problematici, nekim korisnicima se ne mjeri sastav tijela na prvom pregledu.

Pri mjerenju sastava tijela na prvom pregledu u razdoblju od 2021. do 2024. godine prekomjernu tjelesnu masu imalo je 73,3% korisnika, dok je 4,7% bilo pothranjeno.

Njih 22,1% imalo je urednu tjelesnu masu, ali su posjetili Savjetovalište zbog zdravstvenih poteškoća povezanih s prehranom (metabolički poremećaji, gastrointestinalne tegobe, hormonalni poremećaji, alergije i intolerancije na hranu, onkološki bolesnici itd.).

Najviše korisnika bilo je u dobnim skupinama 10-19 godina i 40-49 godina.

Problem dječje pretilosti i pretilosti kod mladih u porastu je i u Hrvatskoj i u svijetu.

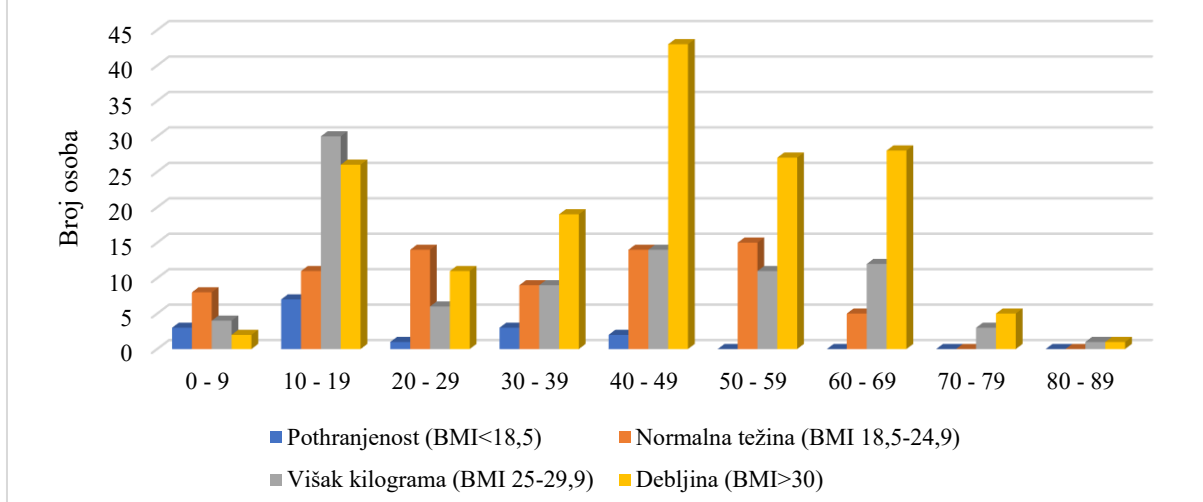
Prema rezultatima istraživanja „Europska inicijativa praćenja debljine u djece u Hrvatskoj“ Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije trend prevalencije prekomjerne tjelesne mase i debljine dječaka u tri promatrane regije Republike Hrvatske (Kontinentalna regija, Jadranska regija i Grad Zagreb) u razdoblju od 2015. do 2022., ukazuje da je u sve tri vremenske točke najveća prevalencija prekomjerne tjelesne mase i debljine u dječaka bila u Jadranskoj regiji kojoj pripada i Zadarska županija.

Kod djevojčica, trend prevalencije prekomjerne tjelesne mase i debljine u razdoblju od 2015. do 2022. godine ukazuje na to da je najveća prevalencija 2022. godine također zabilježena u Jadranskoj regiji (36,3%).

U Jadranskoj regiji uočava se i najveći porast prevalencije prekomjerne tjelesne mase i debljine kod djevojčica u odnosu na prethodne godine, koja je 2015. iznosila 27,3%, a 2019. 33,3%, što je porast od 9 postotnih bodova u promatranom razdoblju.

U Savjetovalištu za prehranu od 91 korisnika u dobi do 19 godina, 68,1% imalo je prekomjernu tjelesnu masu ili pretilost, dok je 11,0% bilo pothranjeno.

Uhranjenost po dobi - prvi pregled korisnika u Savjetovalištu za prehranu od 2021. do 2024. godine

Napomena: Ovisno o problematici, nekim korisnicima se ne mjeri sastav tijela na prvom pregledu

Od uvođenja redovitih vaganja u periodu od 2021. do 2024. godine zabilježeno je da su korisnici savjetovališta ukupno izgubili 90,9 kg.

Broj dolazaka u Savjetovalište za prehranu gotovo se udvostručio između 2023. i 2024. godine (porast za 47,8%). Iz priloženog vidljivo je kako se povećava potražnja za nutricionističkim savjetovanjem, što naglašava potrebu za proširenjem tima. Zbog malog broja djelatnika savjetovališta (jedan nutricionist) i velikog broja upita, lista čekanja je duga.

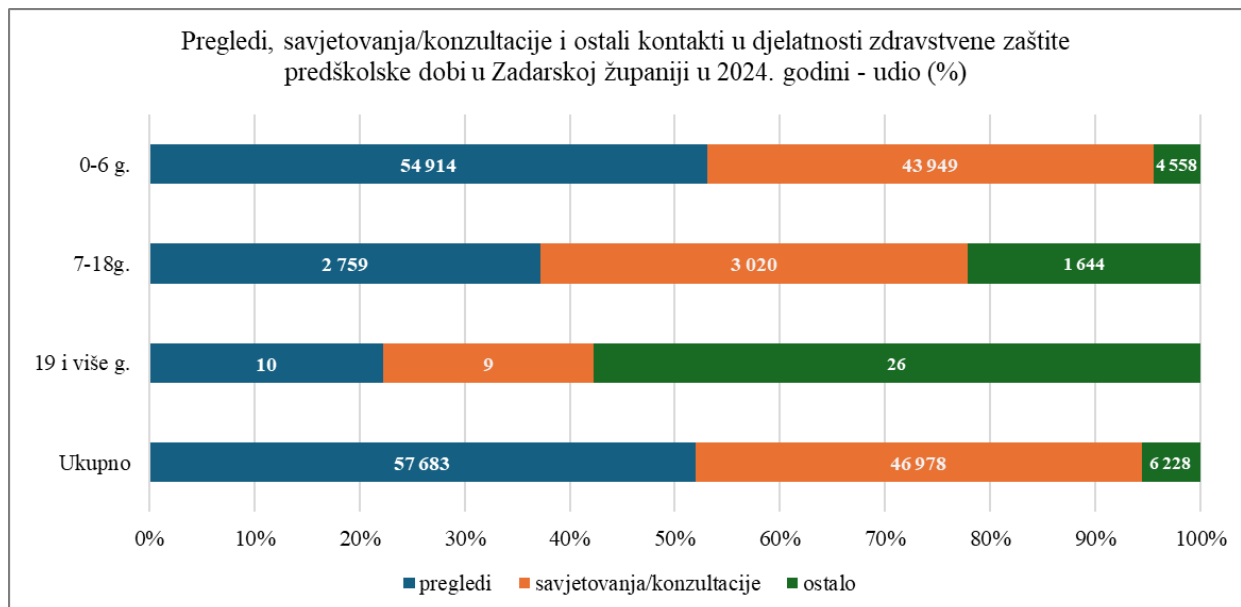
1.13. Pokazatelji rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

1.13.1. Pokazatelji rada u zdravstvenoj zaštiti dojenčadi i predškolske djece

U 2024. godini na području Zadarske županije o zdravlju dojenčadi i predškolske djece skrbrilo je 9 pedijatara. Prema podacima CEZIH-a u ugovornim ordinacijama evidentiran je 12.181 korisnik zdravstvene zaštite.

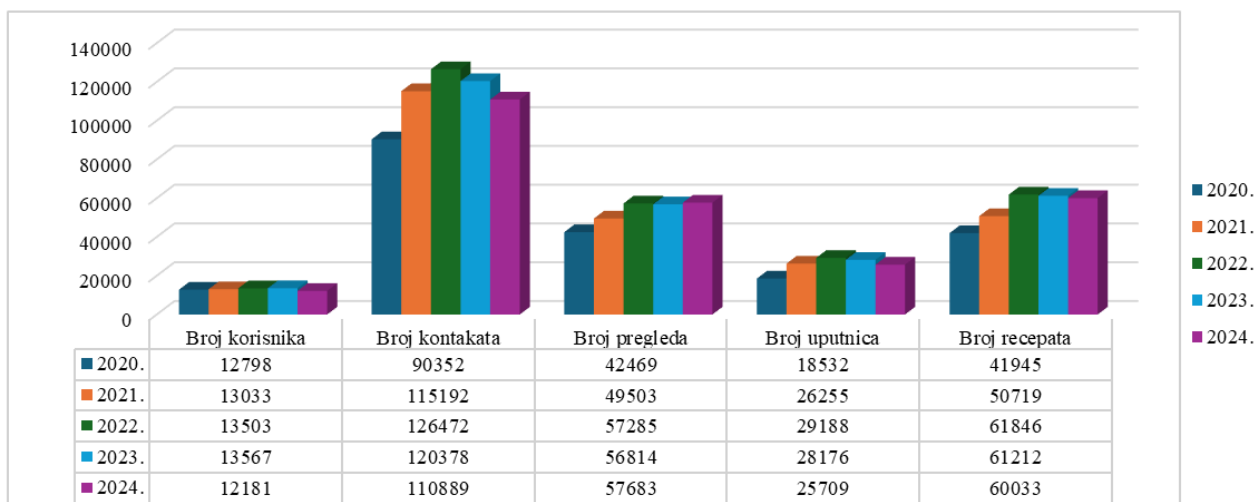
Od ukupnog broja korisnika njih 51,3% su bili muškog spola i 48,7% ženskog spola. Većinu korisnika (87,1%) čine djeca u dobi 0-6 godina.

Udio pregleda u ukupnim kontaktima pada s dobi (od 53,1% u dobi 0-6 godina na 22,2% u dobi 19 i više godina). Udio savjetovanja/konzultacija najveći je u dobi 0-6 godina (42,5%), nakon čega pada s dobi (20,0% u dobi 19 i više godina). Broj ostalih kontakata raste s dobi (od 4,4% u dobi 0-6 godina na 57,8% u dobi 19 i više godina).

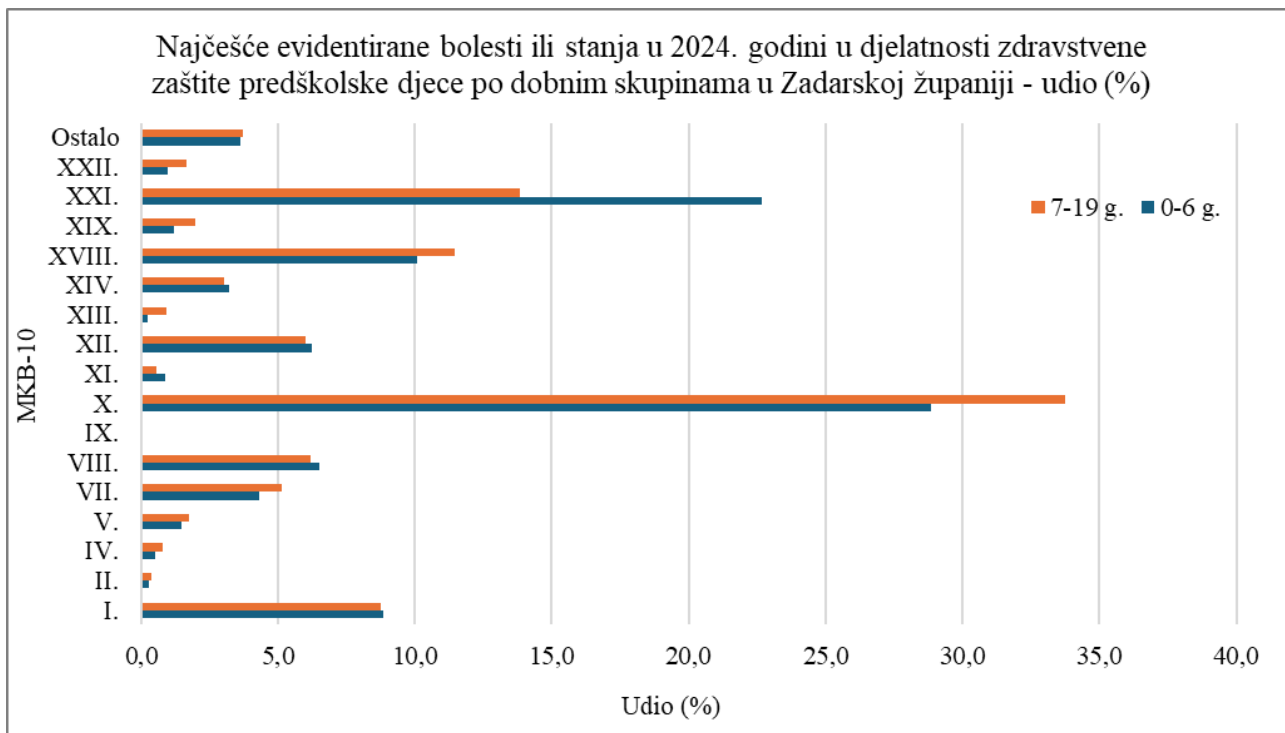
U 2024. godini u odnosu na 2020. godinu broj korisnika je manji za 4,8%, broj kontakata se povećao za 22,7%, broj pregleda za 35,8%, broj uputnica za 38,7% i broj recepata za 43,1%.

Pokazatelji rada u djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine

U najmlađoj dobnoj skupini (0-6 godina) najčešće su evidentirane bolesti dišnog sustava (28,9%), slijede čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (22,7%), simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi (10,1%), zarazne i parazitarne bolesti (8,9%) i bolesti uha i mastoidnog nastavka (6,5%).

U dobnoj skupini 7-19 godina na prvom mjestu su bolesti dišnog sustava (33,8%), slijede čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (13,9%), simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi (11,4%), zarazne i parazitarne bolesti (8,7%) i bolesti uha i mastoidnog nastavka (6,2%).

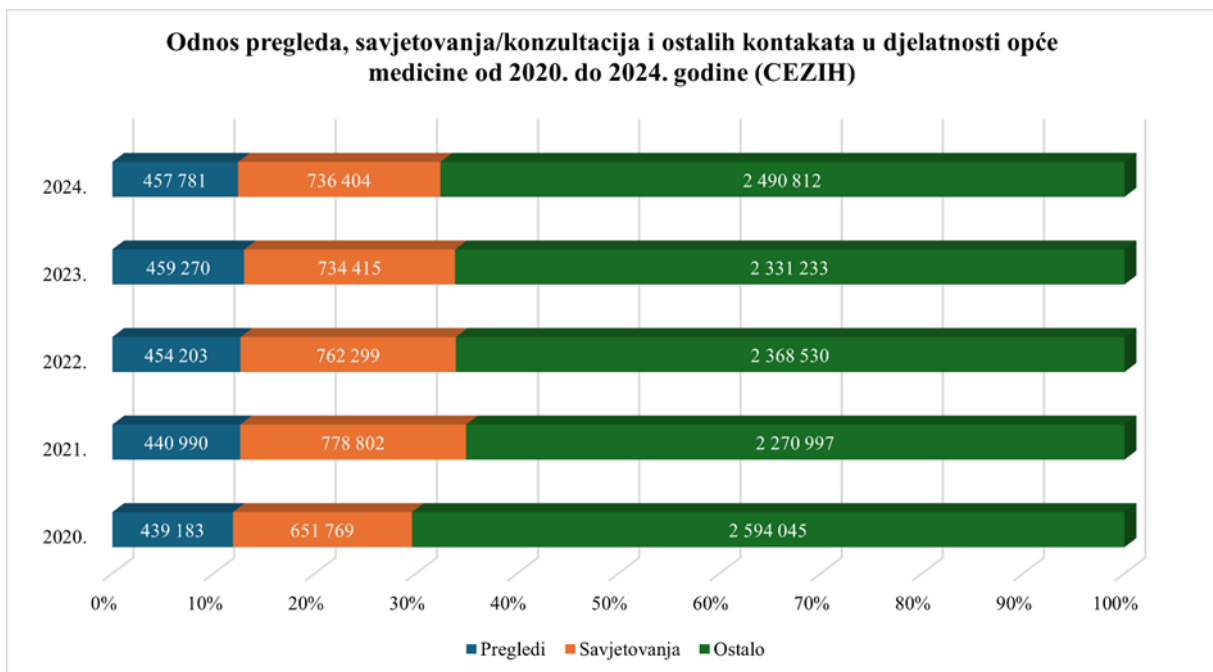
1.13.2. Pokazatelji rada u djelatnosti opće medicine

U 2024. godini djelatnost opće medicine u Zadarskoj županiji vršilo je 98 timova (od čega 2 tima bez nositelja) u kojima je zaposleno 96 liječnika (31 specijalist) i 96 medicinskih sestara.

Ukupan broj korisnika* zdravstvene zaštite pokazuje blagi rast od 2020. do 2024. godine u gotovo svim dobnim skupinama, osobito kod djece i starijih osoba. Istodobno, broj kontakata je visok i stabilan, što upućuje na kontinuiranu potrebu za primarnom zdravstvenom zaštitom.

Najveći broj kontakata bilježi se u dobnim skupinama 65-79 godina i 50-64 godina što pokazuje da starija populacija predstavlja najveće opterećenje sustava obiteljske medicine, što je očekivano s obzirom na veću prisutnost kroničnih bolesti u toj dobi.

Vidljiv je i rast broja korisnika u skupini od 80 i više godina što dodatno potvrđuje trend starenja stanovništva.

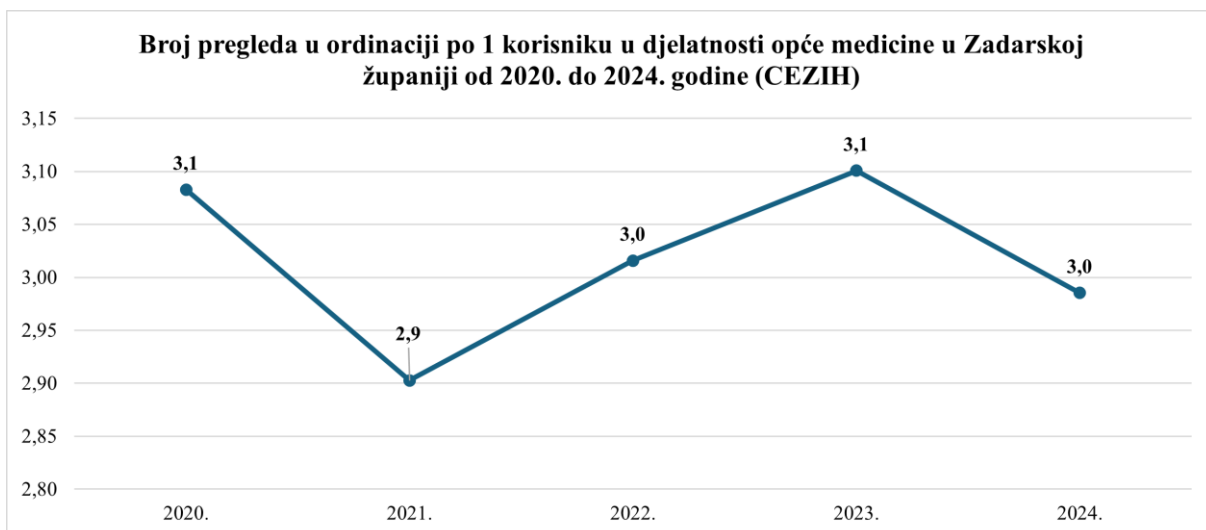
U svim promatranim godinama najveći udio kontakata u djelatnosti opće medicine čine ostali kontakti (propisivanje lijekova, izdavanje uputnica, telefonske konzultacije s medicinskom sestrom, izdavanje izvješća o bolovanju, vađenje krvi, itd.). Broj pregleda pokazuje blagi, ali kontinuirani porast od 2020. do 2024. godine.

U djelatnosti opće medicine u 2024. godini obavljeno je 457.781 pregleda od čega 97,2% (444.878) čine pregledi u ordinaciji, a svega 2,8% (12.903) čine pregledi u kući.

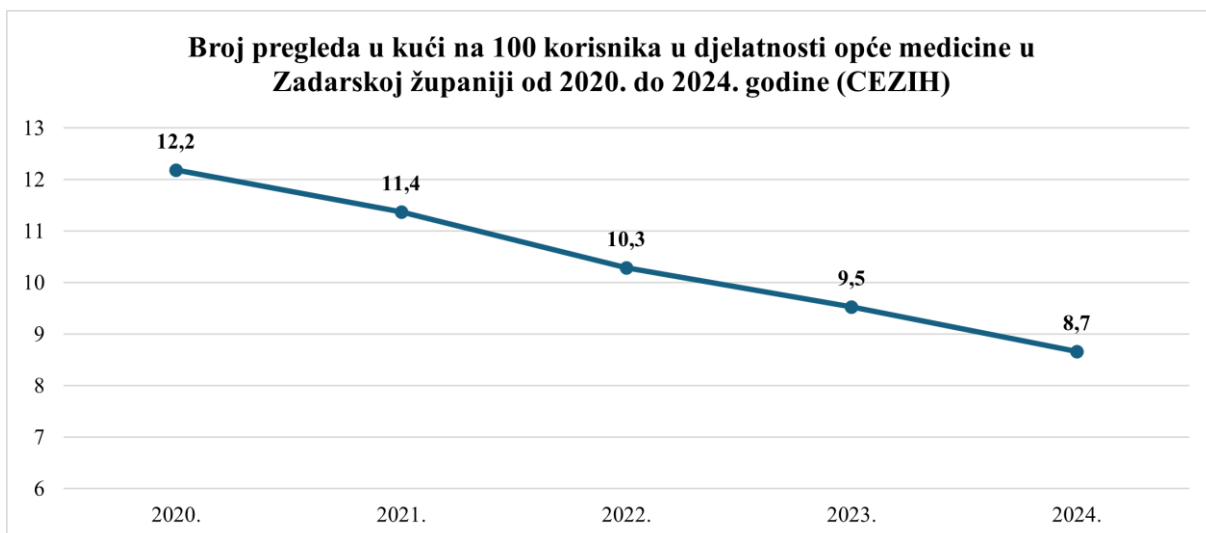
*U podacima iz CEZIH-a koji su korišteni za tablicu pojam korisnik se odnosi na svakog osiguranika koji je koristio zdravstvenu zaštitu u pojedinoj ordinaciji, bez obzira na to da li je taj liječnik izabrani liječnik primarne zdravstvene zaštite za tog osiguranika ili nije. Pojam kontakt se odnosi na svaki kontakt sa zdravstvenom zaštitom: posjet, pregled, telefonska konzultacija i ostalo. Kao dob uzeta je dob osobe prilikom posljednjeg zabilježenog posjeta u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Broj korisnika* zdravstvene zaštite i kontakata u djelatnosti obiteljske (opće) medicine u Zadarskoj županiji po spolu i dobi od 2020. do 2024. godine

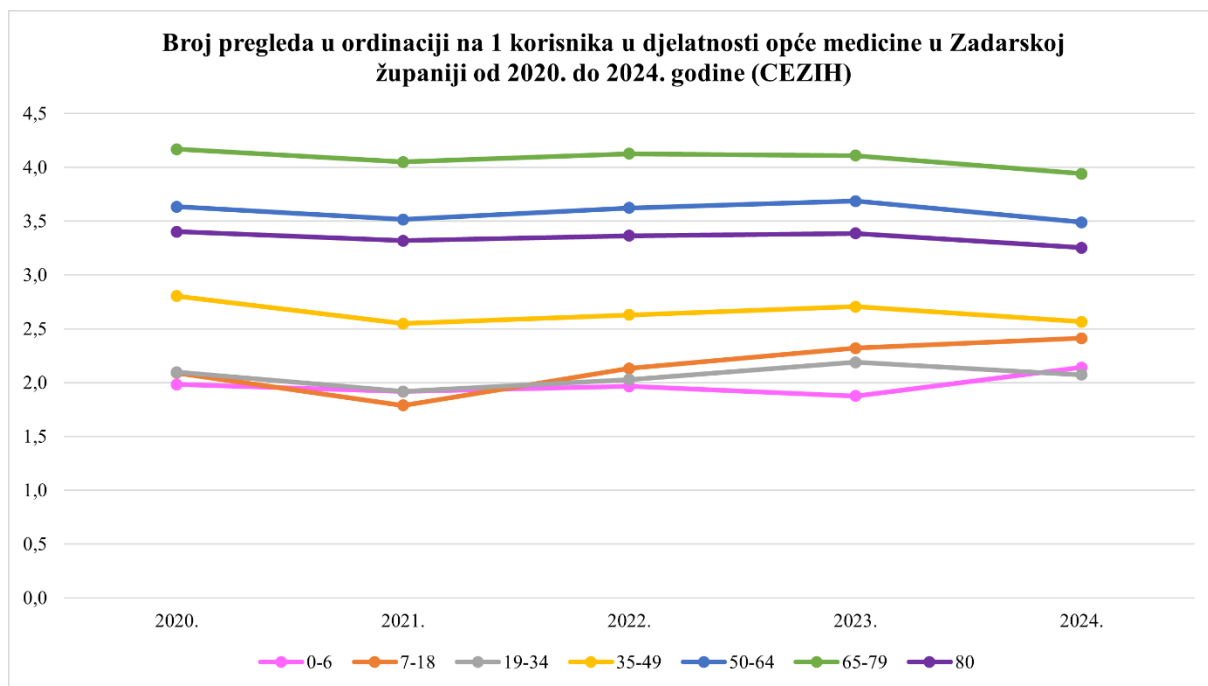
Dobna skupina	Spol	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
		Broj korisnika	Broj kontakata	Broj korisnika	Broj kontakata	Broj korisnika	Broj kontakata	Broj korisnika	Broj kontakata	Broj korisnika	Broj kontakata
0-6	Muškarci	815	3 255	874	3 084	872	3 264	981	3 347	995	3 992
	Žene	783	2 910	748	2 780	766	2 943	905	2 930	866	3 378
	Ukupno	1 598	6 165	1 622	5 864	1 638	6 207	1 886	6 277	1 861	7 370
7-18	Muškarci	8 356	41 574	8 622	46 647	9 077	56 209	9 408	55 832	9 921	60 925
	Žene	7 952	42 354	8 210	47 213	8 530	55 227	8 815	52 832	9 144	57 939
	Ukupno	16 308	83 928	16 832	93 860	17 607	111 436	18 223	108 664	19 065	118 864
19-34	Muškarci	11 583	65 715	12 916	78 427	12 648	79 231	11 901	73 194	12 226	73 274
	Žene	12 575	89 433	13 709	106 072	13 759	110 157	12 993	98 952	13 549	101 593
	Ukupno	24 158	155 148	26 625	184 499	26 407	189 388	24 894	172 146	25 775	174 867
35-49	Muškarci	12 851	123 448	14 232	139 008	13 872	136 383	13 183	125 348	13 612	127 038
	Žene	14 153	150 910	15 241	178 091	15 285	183 215	14 938	171 922	15 302	173 399
	Ukupno	27 004	274 358	29 473	317 099	29 157	319 598	28 121	297 270	28 914	300 437
50-64	Muškarci	14 556	192 636	15 314	211 126	14 936	208 746	14 456	205 344	14 776	206 478
	Žene	15 398	223 998	16 105	251 064	15 962	253 302	15 718	248 192	16 211	254 593
	Ukupno	29 954	416 634	31 419	462 190	30 898	462 048	30 174	453 536	30 987	461 071
65-79	Muškarci	12 648	227 855	13 560	251 541	13 515	252 408	13 772	257 556	14 554	271 804
	Žene	14 392	264 830	15 347	294 905	15 317	296 909	15 551	300 779	16 384	316 560
	Ukupno	27 040	492 685	28 907	546 446	28 832	549 317	29 323	558 335	30 938	588 364
80+	Muškarci	4 146	85 015	4 299	90 715	4 228	88 569	4 247	90 455	4 436	93 274
	Žene	6 840	141 974	7 027	150 514	6 874	146 294	6 842	145 247	7 048	149 635
	Ukupno	10 986	226 989	11 326	241 229	11 102	234 863	11 089	235 702	11 484	242 909
Ukupno	Muškarci	64 955	739 498	69 817	820 548	69 148	824 810	67 948	811 076	70 520	836 785
	Žene	72 093	916 409	76 387	1 030 639	76 493	1 048 047	75 762	1 020 854	78 504	1 057 097
	Ukupno	137 048	1 655 907	146 204	1 851 187	145 641	1 872 857	143 710	1 831 930	149 024	1 893 882

U razdoblju od 2020. do 2024. godine broj pregleda po korisniku u djelatnosti opće medicine u Zadarskoj županiji pokazuje relativnu stabilnost uz blage godišnje oscilacije s približno 3 pregleda po korisniku godišnje.

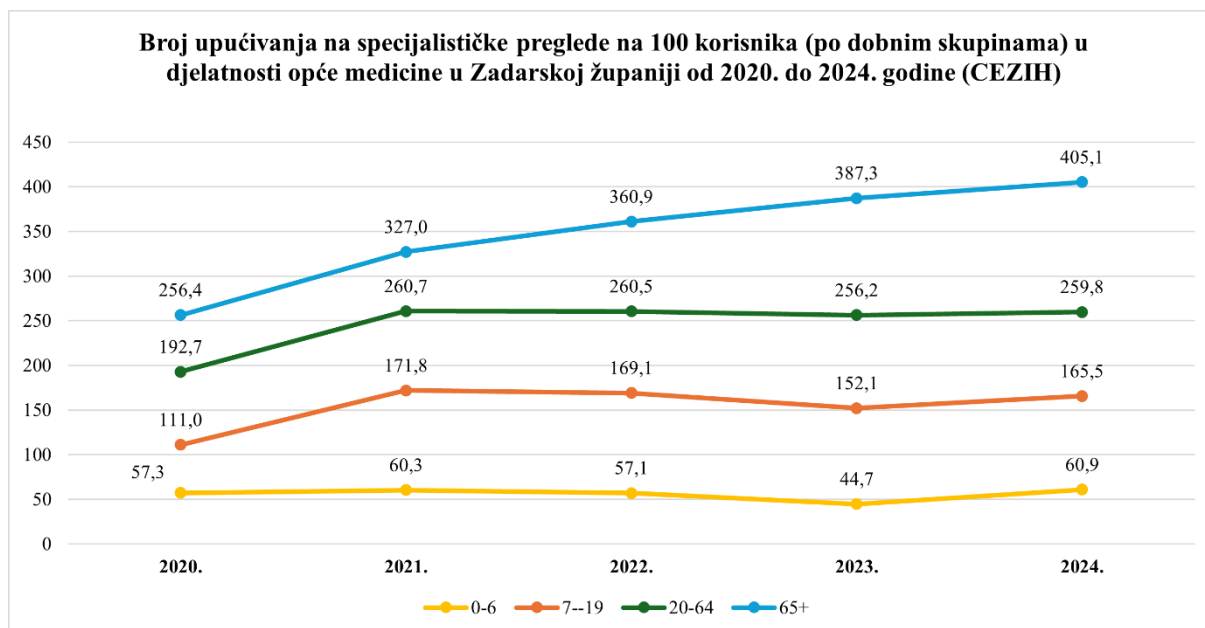
U 2024. godini zabilježeno je 12.903 kućnih posjeta, što je za 22,7% manje nego 2020. godine kada je zabilježeno 16.694 kućnih posjeta. Posljednjih nekoliko godina broj kućnih posjeta u djelatnosti opće medicine kontinuirano se smanjuje, što je zabrinjavajuće s obzirom na istodoban porast udjela starijih i nepokretnih osoba u ukupnoj populaciji.

U promatranom razdoblju vidljiv je porast broja pregleda po korisniku s dobi. Najveći broj pregleda po osobi je u dobnim skupinama 65-79 godina te u skupinama 50-64 godina. To je očekivano s obzirom da starija populacija ima više kroničnih bolesti i češće koristi zdravstvenu zaštitu.

Vrsta uputnice	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
A – Konzilijarna zdravstvena zaštita	253 805	364 778	374 792	372 726	401 603
B – Bolničko liječenje	8 297	8 761	9 573	10 528	10 737
C – Specijalistička zdravstvena zaštita	17 909	23 514	24 025	24 045	24 028
D – Ambulantno liječenje	40 819	53 206	58 458	65 494	68 475
K Preventivni pregledi u sklopu NP	123	323	624	1 085	1 505
Ukupno	320 953	450 582	467 472	473 878	506 348
<i>Broj korisnika</i>	<i>137 048</i>	<i>146 204</i>	<i>145 641</i>	<i>143 710</i>	<i>149 024</i>
<i>Broj uputnica po korisniku</i>	<i>2,3</i>	<i>3,1</i>	<i>3,2</i>	<i>3,3</i>	<i>3,4</i>
<i>Broj pregleda</i>	<i>439 183</i>	<i>440 990</i>	<i>454 203</i>	<i>459 270</i>	<i>457 781</i>
<i>Broj pregleda u odnosu na broj uputnica</i>	<i>1,4</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>0,9</i>

U 2024. godini zabilježeno je 425.631 upućivanje na specijalističke preglede, što je 56,7 % više u odnosu na 2020. godinu kada je zabilježeno 271.714 upućivanja na specijalističke preglede.

Pandemija COVID-19 bolesti 2020. godine je izazvala značajan pad broja upućivanja na specijalističke preglede. Sljedećih godina bilježi se rast kao posljedica nadoknade i oporavka sustava. Od 2022. do 2024. godine broj upućivanja raste ili se stabilizira na višim razinama, što može odražavati normalizaciju zdravstvenog sustava nakon završetka pandemije, ali i rast potreba populacije. Upućivanje pacijenata na specijalističko-konzilijarne preglede je kontinuirano u porastu, a osobito u dobnj skupini od 65 i više godina.

U 2024. godini najčešće su izdavane uputnice za dijagnostičke pretrage: medicinsku biokemiju (7,6%), laboratorijsku dijagnostiku (7,5%), medicinsku mikrobiologiju s parazitologijom (7,1%), a slijede radiologija (6,6%), oftalmologija (5,3%) i fizikalna medicina i rehabilitacija (4,4%).

Deset najčešćih djelatnosti u koje se upućuju pacijenti u djelatnosti opće medicine u Zadarskoj županiji u 2024. godini (CEZIH)		
Djelatnost upućivanja	Broj	%
Medicinska biokemija	38 257	7,6%
Laboratorijska dijagnostika	37 742	7,5%
Medicinska mikrobiologija s parazitologijom	36 107	7,1%
Radiologija (klasične i kontrastne pretrage)	33 307	6,6%
Oftalmologija	26 849	5,3%
Fizikalna medicina i rehabilitacija	22 078	4,4%
Kardiologija	18 260	3,6%
Ultrazvuk	15 367	3,0%
Urologija	14 754	2,9%
Gastroenterologija	14 748	2,9%
Ostalo	248 879	49,2%
Ukupno	506 348	100,0%

U djelatnosti opće medicine 2024. godine ukupno je izdano 1.531.540 recepata.

U razdoblju od 2020. do 2024. godine uočava se kontinuirani porast propisivanja anksiolitika, što može ukazivati na povećanu prevalenciju anksioznosti i stresa u populaciji. U 2024. godini

antidepresivi su ušli u kategoriju 10 najčešće izdanih recepata (na 10. mjestu) što dodatno naglašava važnost mentalnog zdravlja.

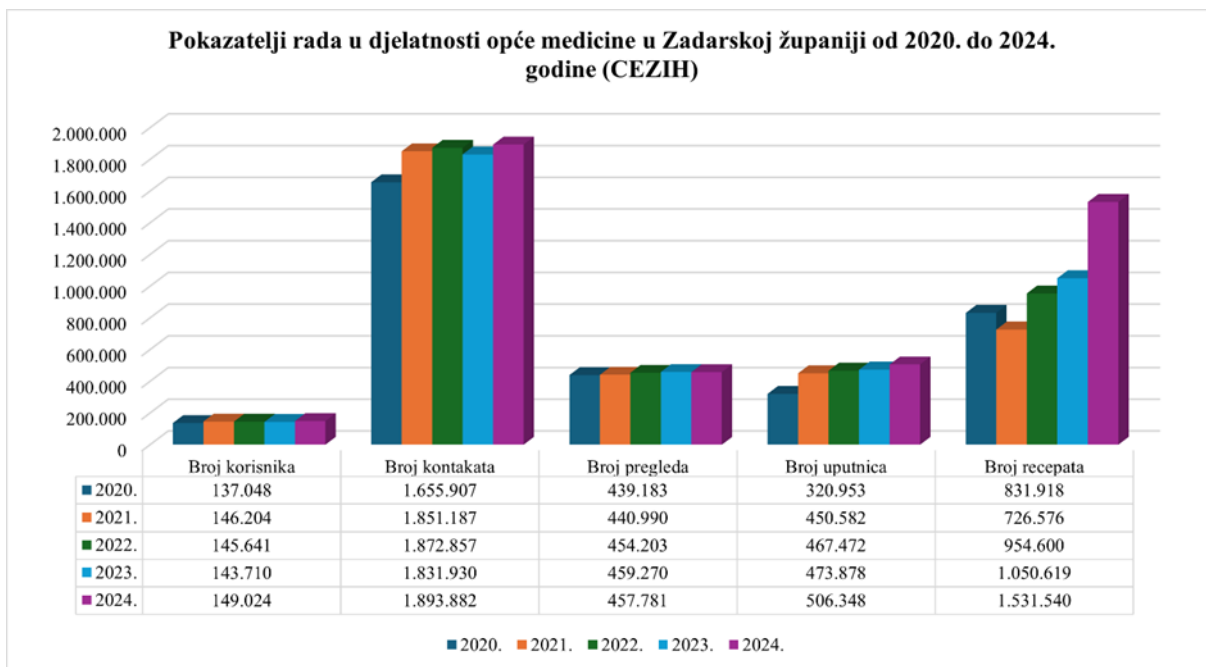
Lijekovi za liječenje bolova, upala i probavnih smetnji stalno su među najčešće propisivanim lijekovima. U kasnijim godinama raste broj propisivanja lijekova za kronične bolesti poput dijabetesa, bolesti štitnjače i kardiovaskularnih bolesti, što odražava demografske i zdravstvene trendove porasta ovih zdravstvenih problema.

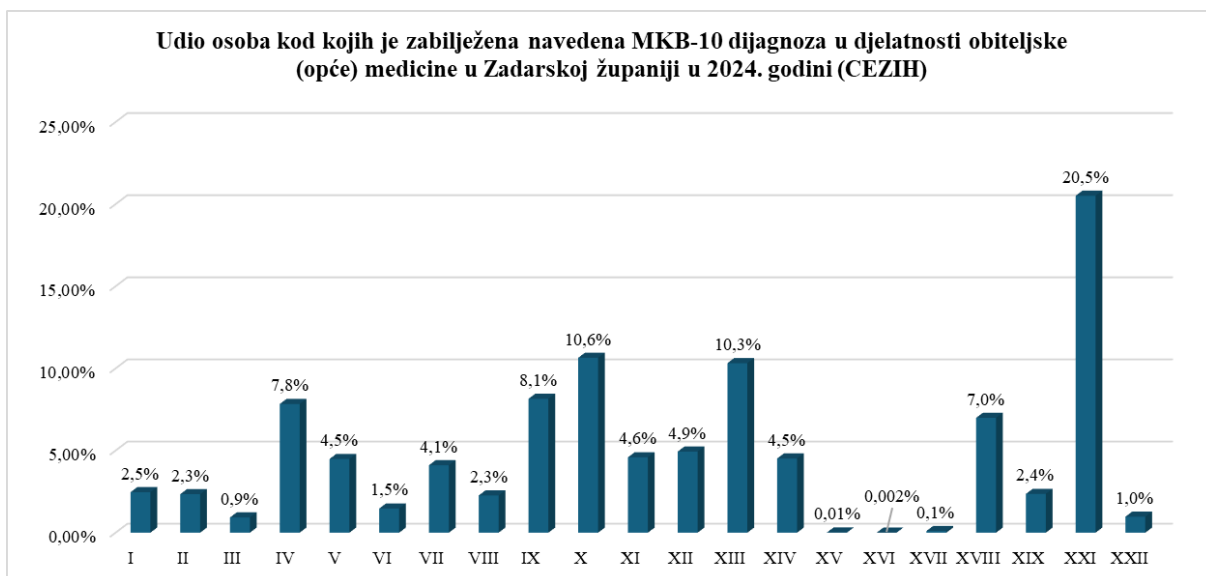
Deset najčešće izdanih recepata u djelatnosti obiteljske (opće) medicine u Zadarskoj županiji, prikazani po podgrupama (broj recepata) od 2020. do 2024. godine- CEZIH					
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
1.	Anksiolitici (75.286)	Anksiolitici (76.171)	Anksiolitici (79.900)	Derivati propionske kiseline (89.001)	Anksiolitici (116.599)
2.	Derivati propionske kiseline (68.585)	Derivati propionske kiseline (66.412)	Derivati propionske kiseline (73.371)	Anksiolitici (84.294)	Derivati propionske kiseline (98.946)
3.	Antacidi, lijekovi za liječenje ulkusne bolesti, lijekovi s djelovanjem na peristaltiku (49.824)	Antacidi, lijekovi za liječenje ulkusne bolesti, lijekovi s djelovanjem na peristaltiku (54.156)	Antacidi, lijekovi za liječenje ulkusne bolesti, lijekovi s djelovanjem na peristaltiku (59.447)	Antacidi, lijekovi za liječenje ulkusne bolesti, lijekovi s djelovanjem na peristaltiku (62.208)	Antacidi, lijekovi za liječenje ulkusne bolesti, lijekovi s djelovanjem na peristaltiku (86.604)
4.	Nesteroidni antireumatici-derivati octene kiseline (41.380)	Nesteroidni antireumatici-derivati octene kiseline (44.309)	Nesteroidni antireumatici-derivati octene kiseline (46.937)	Beta-laktamski penicilini (38.465)	Pripravci koji modificiraju lipide (75.577)
5.	Beta-laktamski penicilini (30.077)	Beta-laktamski penicilini (30.659)	Beta-laktamski penicilini (31.823)	Lijekovi koji umanjuju razinu masnoća u krvi (37.911)	Oralni lijekovi za snižavanje glukoze u krvi, bez inzulina (69.124)
6.	Glukokortikoidi i kombinacije (28.095)	Glukokortikoidi i kombinacije (26.895)	Blokatori betaadrenergičkih receptora (29.599)	ACE-inhibitori-kombinacije (36.059)	ACE-inhibitori-kombinacije (69.105)
7.	Blokatori betaadrenergičkih receptora (26.282)	Blokatori betaadrenergičkih receptora (25.765)	Glukokortikoidi i kombinacije (28.306)	Oralni dijabetici (35.218)	Blokatori beta-adrenergičkih receptora (62.242)
8.	Narkotički lijekovi (23.070)	ACE-inhibitori-kombinacije (24.684)	ACE-inhibitori-kombinacije (28.282)	Blokatori betaadrenergičkih receptora (34.899)	Lijekovi za liječenje bolesti štitnjače (44.525)
9.	Antihistaminici za sustavnu primjenu (23.007)	Antihistaminici za sustavnu primjenu (22.826)	Lijekovi koji umanjuju razinu masnoća u krvi (27.321)	Glukokortikoidi i kombinacije (30.847)	Beta-laktamski antimikrobeni, penicilini (43.113)
10.	ACE-inhibitori-kombinacije (22.861)	Lijekovi koji umanjuju razinu masnoća u krvi (22.705)	Makrolidi i linkozamidi (24.802)	Nesteroidni antireumatici-derivati octene kiseline (27.872)	Antidepresivi (37.556)

U 2024. godini bilježi se porast u djelatnosti opće medicine u gotovo svim aktivnostima u okviru Nacionalnih programa za rano otkrivanje raka u odnosu na prethodnu godinu, osobito u upućivanju na probir za rak pluća (povećanje od 73,1% u odnosu na 2023. godinu).

Rad na Nacionalnim preventivnim programima za rano otkrivanje raka u djelatnosti opće (obiteljske) medicine u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine					
Naziv DTP-a	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Telefonska motivacija za sudjelovanje u nacionalnom preventivnom programu (OM182)	258	1 365	273	302	339
Motivacijski razgovor za sudjelovanje u NPP za rano otkrivanje raka dojke (OM183)	1 107	817	1 093	603	673
Motivacijski razgovor za sudjelovanje u NPP za rano otkrivanje raka debelog crijeva (OM184)	1 354	763	817	480	609
Upućivanje osigurane osobe na probir za rano otkrivanje raka pluća (NPP08)	7	47	61	104	180
Upućivanje osigurane osobe na pregled pulmologa u okviru Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka pluća (NPP09)	1	29	33	75	44

Jedini pad u odnosu na 2023. godinu je zabilježen u broju upućivanja pulmologu u okviru Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka pluća. Broj upućivanja pulmologu ovisi o rezultatima probirnog CT pregleda. Riječ je o daljnjoj obradi koja se indicira kod osoba s patološkim ili suspektnim nalazom, stoga smanjenje broja upućivanja u 2024. godini ne odražava smanjenu aktivnost programa, već manji broj nalaza koji su zahtijevali specijalističku obradu.

I Zarazne i parazitarne bolesti

II Novotvorine

III Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imun. sustava

IV Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma

V Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja

VI Bolesti živčanog sustava

VII Bolesti oka i očnih adneksa

VIII Bolesti uha i mastoidnog nastavka

IX Bolesti cirkulacijskog sustava

X Bolesti dišnog sustava

XI Bolesti probavnog sustava

XII Bolesti kože i potkožnog tkiva

XIII Bolesti mišićno - koštanog sustava i vezivnog tkiva

XIV Bolest genitourinarnog sustava

XV Trudnoća, porođaj i babinje

XVI Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju

XVII Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti

XVIII Simptomi, znakovi i abnormalni klin. i lab. nalazi nevršteni drugamo

XIX Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka

XXI Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

XXII Šifre za posebne namjene (COVID-19)

Najčešće evidentirane skupine bolesti u 2024. godini u djelatnosti opće medicine bile su:

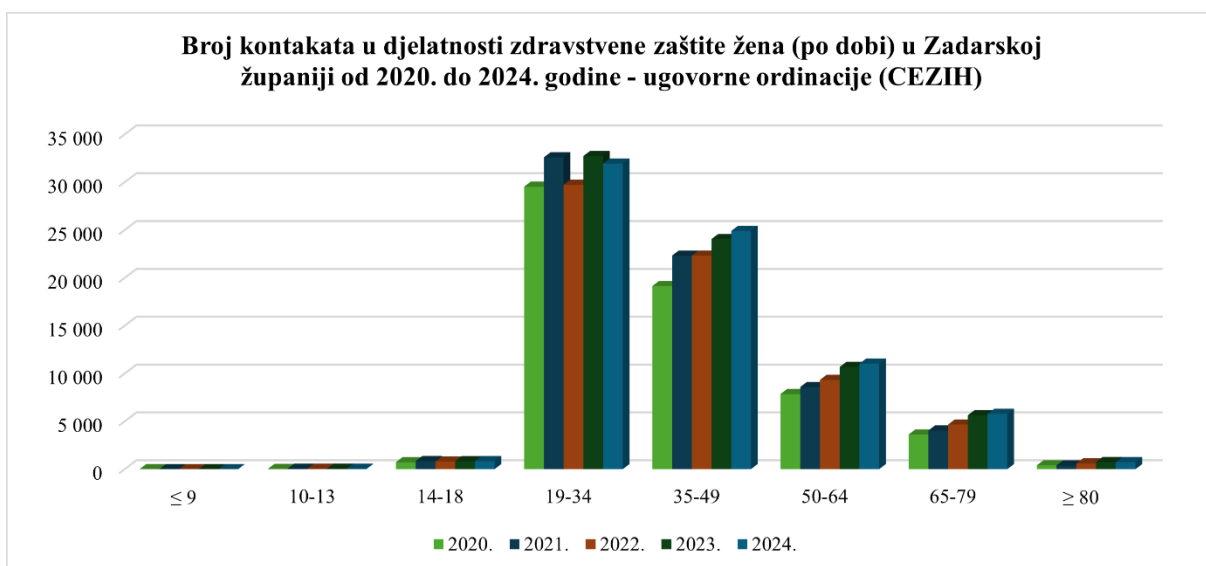
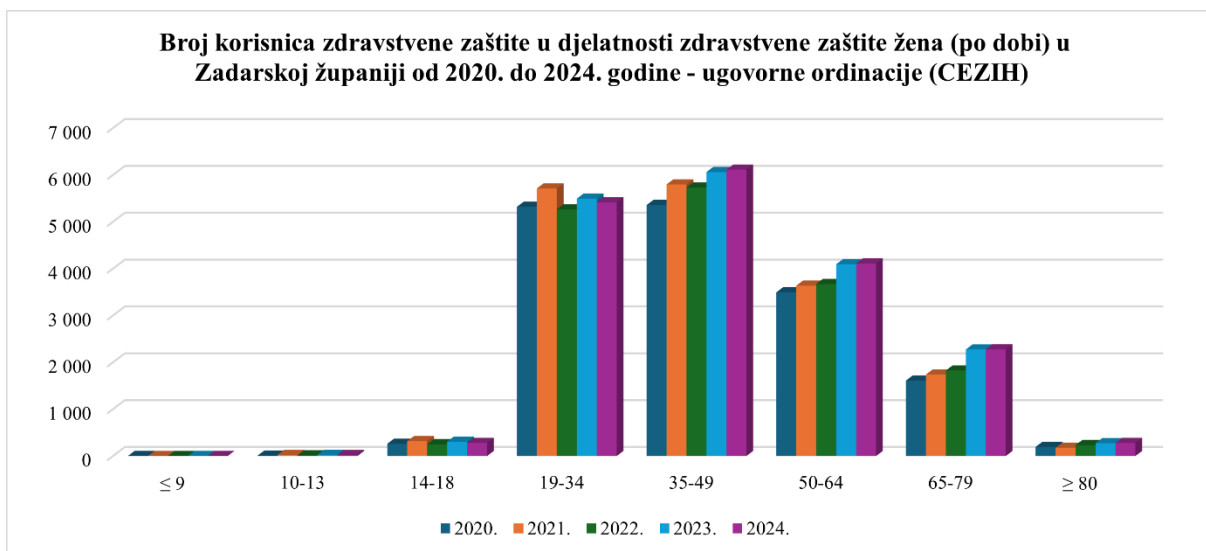
- čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (20,5%),
- bolesti dišnog sustava (10,6%),
- bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (10,3%),
- bolesti cirkulacijskog sustava (8,1%),
- endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma (7,8%),
- simptomi, znakovi, klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo (7,0%),
- bolesti kože i potkožnog tkiva (4,9%),
- bolesti probavnog sustava (4,6%),
- bolesti genitourinarnog sustava (4,5%),
- mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja (4,5%).

1.13.3. Pokazatelji rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti žena

Ugovorne ordinacije zdravstvene zaštite žena

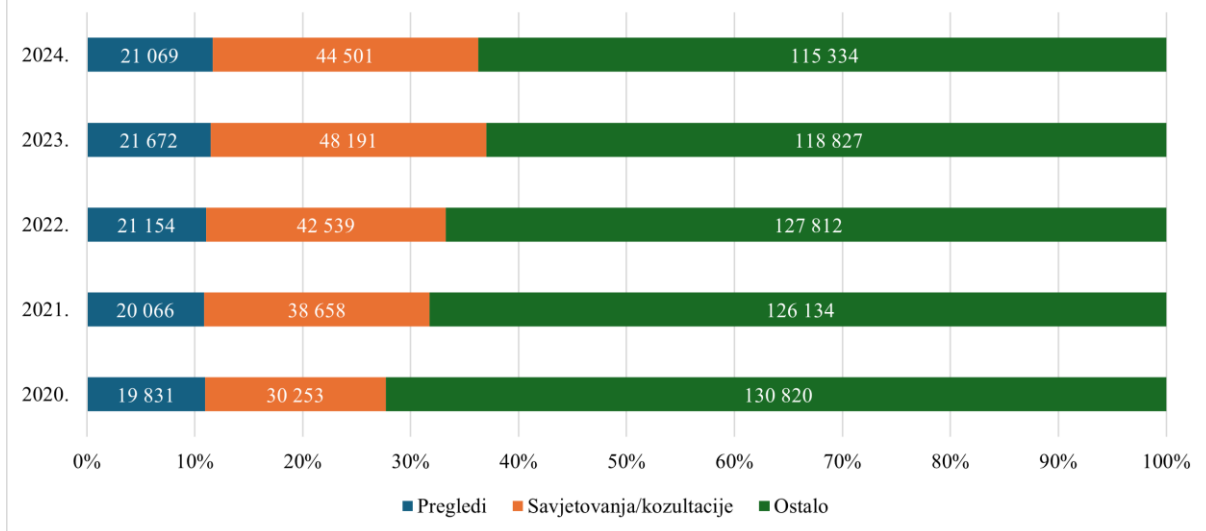
Dob	Broj korisnica					Broj kontakata				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Do 9	2	-	-	1	1	2	-	-	1	1
10-13	9	24	14	27	23	16	40	38	46	40
14-18	262	317	252	307	278	727	846	803	835	836
19-34	5 320	5 712	5 266	5 494	5 417	29 527	32 593	29 724	32 723	31 941
35-49	5 358	5 798	5 732	6 062	6 112	19 139	22 318	22 323	24 048	24 898
50-64	3 494	3 637	3 673	4 093	4 111	7 855	8 587	9 334	10 685	11 025
65-79	1 611	1 740	1 826	2 275	2 279	3 627	4 045	4 669	5 637	5 779
≥80	196	179	233	274	278	408	392	594	745	739
Ukupno	16 252	17 407	16 996	18 533	18 499	61 301	68 821	67 485	74 720	75 259

Ukupan broj korisnica narastao je za približno 13,8% između 2020. i 2024. godine. Ukupan broj kontakata narastao je za približno 22,8% u istom razdoblju. Porast starijih korisnica i njihovih kontakata ukazuje na starenje populacije i veće potrebe za zdravstvenim uslugama.

Broj pregleda u ugovornim ordinacijama pokazuje relativnu stabilnost, s manjim padovima u 2021. i 2024. godini (113,9 pregleda/100 žena u 2024. godini u odnosu na 122,0 pregleda/100 žena u 2020. godini).

Odnos pregleda, savjetovanja/konzultacija i ostalih kontakata u djelatnosti zdravstvene zaštite žena u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine - ugovorne ordinacije (CEZIH)

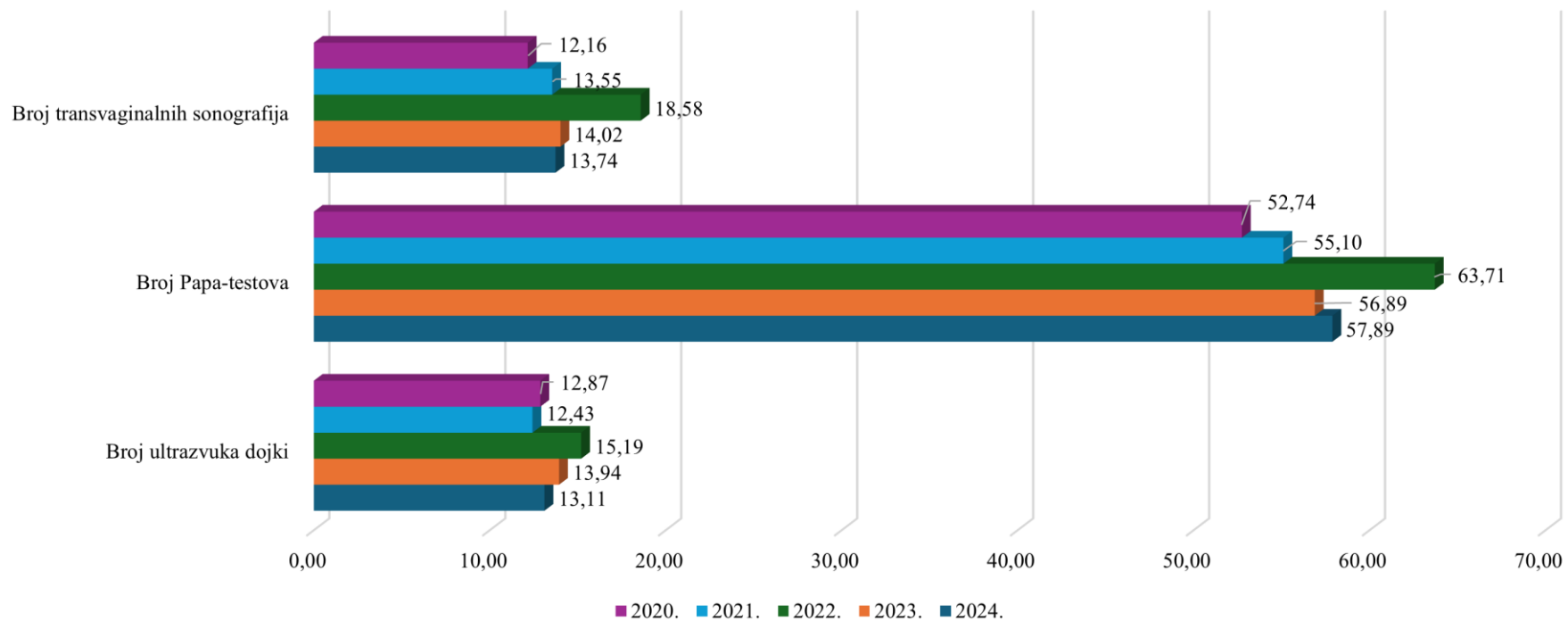

U svim promatranim godinama najveći udio kontakata u ugovornim ordinacijama u djelatnosti zdravstvene zaštite žena čine ostali kontakti, iako je vidljiv njihov postupni pad od 2020. do 2024. godine. Istodobno se bilježi kontinuirani porast broja pregleda, kao i izraženiji porast savjetovanja/konzultacija, osobito od 2020. do 2023. godine, uz blago smanjenje u 2024. godini.

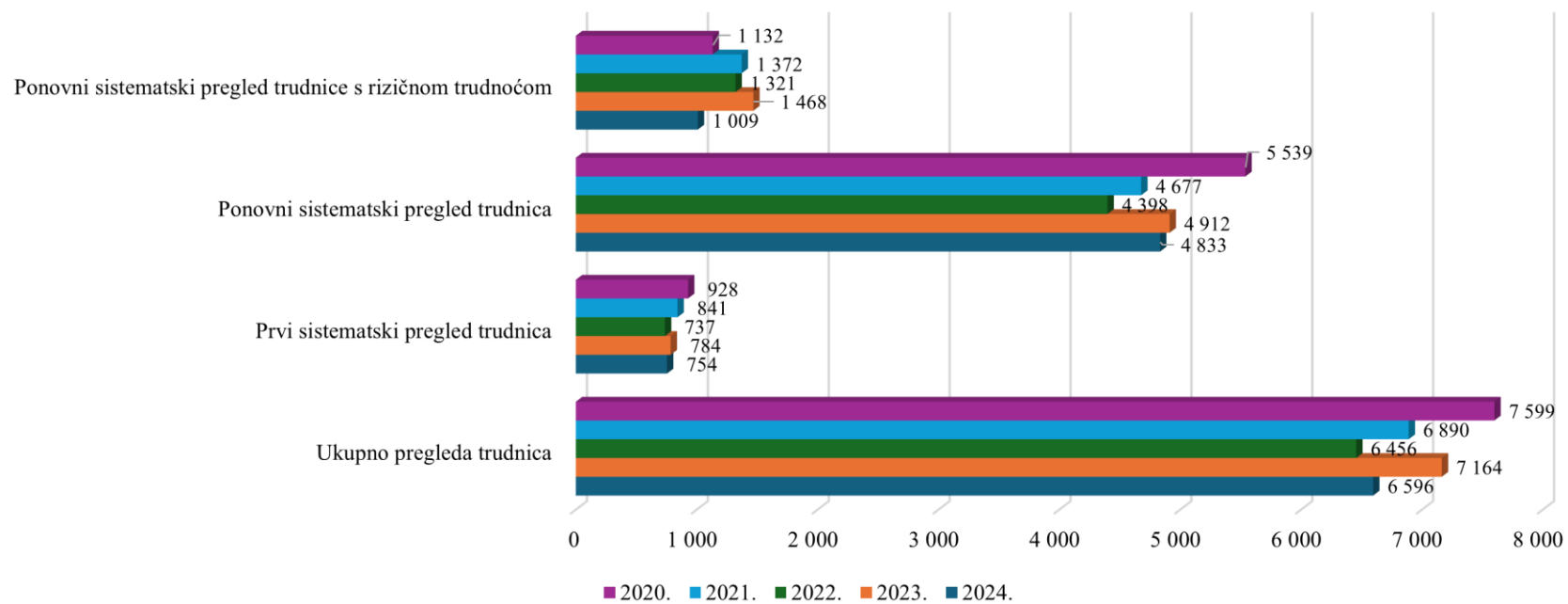
Broj obavljenih ultrazvuka i Papa-testova u djelatnosti zdravstvene zaštite žena u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine (CEZIH)

Dob (godine)	Broj ultrazvuka dojki					Broj Papa-testova				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Do 9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10-13	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
14-18	7	3	7	9	8	35	36	56	43	51
19-34	486	411	499	437	391	2 221	2 305	2 447	2 353	2 476
35-49	962	1 083	1 234	1 281	1 233	3 075	3 567	3 828	3 686	3 667
≥50	636	666	841	856	793	3 241	3 684	4 497	4 461	4 515
Ukupno	2 092	2 163	2 582	2 583	2 425	8 572	9 592	10 828	10 543	10 709

Broj preventivnih i dijagnostičkih ginekoloških usluga/ 100 korisnica u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine - ugovorne ordinacije (CEZIH)

Pregledi trudnica u djelatnosti zdravstvene zaštite žena u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine - ugovorne ordinacije (CEZIH)

Broj ultrazvuka dojki, PAPA-testova i transvaginalnih sonografija u djelatnosti ugovornih ambulanti pokazuje stabilan trend. Nešto veći broj usluga 2022. godine vjerojatno se dogodio zbog nadoknada pretraga koje su bile odgođene tijekom pandemije COVID-19. Nakon 2022. godine, dolazi do laganog smanjenja i stabilizacije, što je mogući povratak na uobičajene razine korištenja preventivnih i dijagnostičkih ginekoloških usluga. Pregledi trudnica pokazuju pad u odnosu na 2020. godinu.

Privatne ordinacije (bez ugovora s HZZO-om) u djelatnosti zdravstvene zaštite žena

Djelatnost zdravstvene zaštite žena u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine - neugovorene ordinacije	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Korisnice zdr. zaštite	9 620	11 507	12 913	13 208	16 991
Broj posjeta	21 986	18 220	15 597	19 626	17 217
Broj pregleda	20 685	17 263	16 634	15 434	16 016
Preventivni pregledi	7 042	6 889	8 996	6 650	7 072
- Sistematski	3 576	3 669	3 217	3 597	4 004
- Kontrolni	2 017	1 568	2 741	1 411	1 462
- Ciljani	1 449	1 652	3 038	1 642	1 606
Pregled dojki	1 783	1 208	1 200	1 974	1 914
- od toga patoloških stanja	184	98	76	139	159
Papa test	5 672	3 540	5 246	5 555	5 717
- od toga patoloških stanja	603	291	332	496	493
UKUPNO prvi posjeti trudnica	938	904	4 584	926	894
- do 3 mjeseca trudnoće	856	877	2 122	869	826
- od 4 do 6 mjeseca trudnoće	66	20	1 237	45	48
- sa 7 i više mjeseci trudnoće	16	7	1 225	12	20
Ponovni posjeti trudnica	8 900	8 291	10 582	8 317	8 340
UKUPNO posjeti trudnica	9 838	9 195	15 166	9 243	9 234
UKUPNO patološka stanja utvrđena u trudnoći	352	315	294	324	324
- do 3 mjeseca trudnoće	267	267	252	269	259
- od 4 do 6 mjeseca trudnoće	45	29	26	36	37
- sa 7 i više mjeseci trudnoće	40	19	16	19	28
UKUPNO posjeta savjetovalištu za planiranje obitelji	204	115	150	171	192
- Broj prvih posjeta savjetovalištu za planiranje obitelji	55	11	11	13	14
UKUPNO prepisana kontracepcijska sredstva	852	571	787	808	651
- Oralna	627	403	608	552	479
- Intrauterina	221	164	179	235	163
- Dijafragma	-	-	-	15	-
- Druga lokalna	-	-	-	-	-
- Drugi oblici kontracepcije	4	4	-	6	9

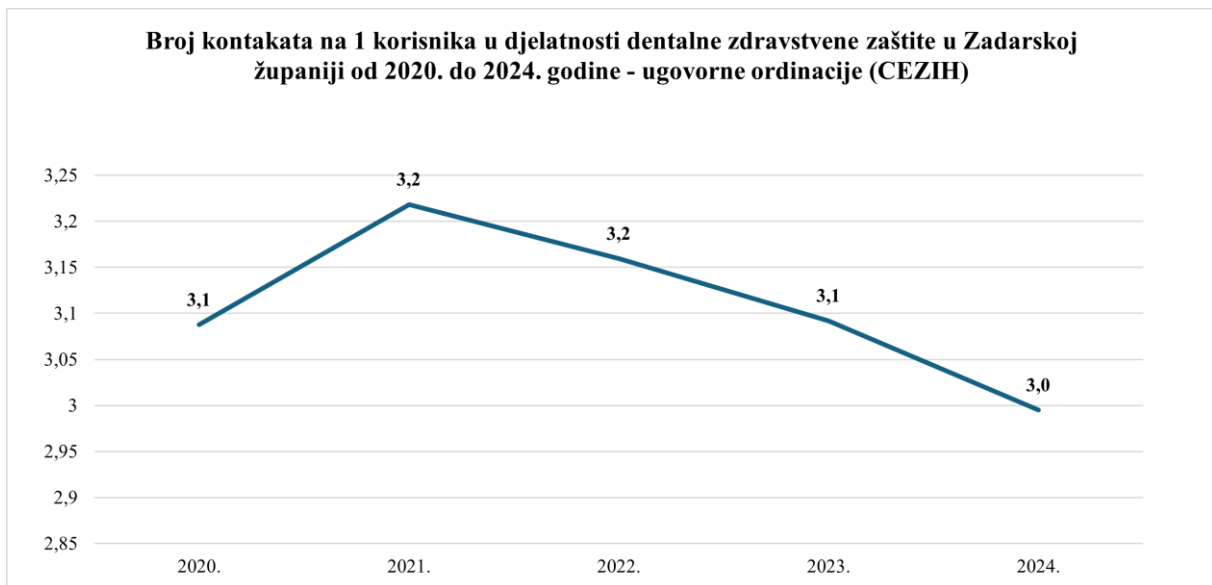
Opći trend pokazuje porast broja korisnica, dok se broj posjeta stabilizira, a preventivna i reproduktivna zdravstvena zaštita ostaje konstantna.

1.13.4. Pokazatelji rada u djelatnosti dentalne medicine

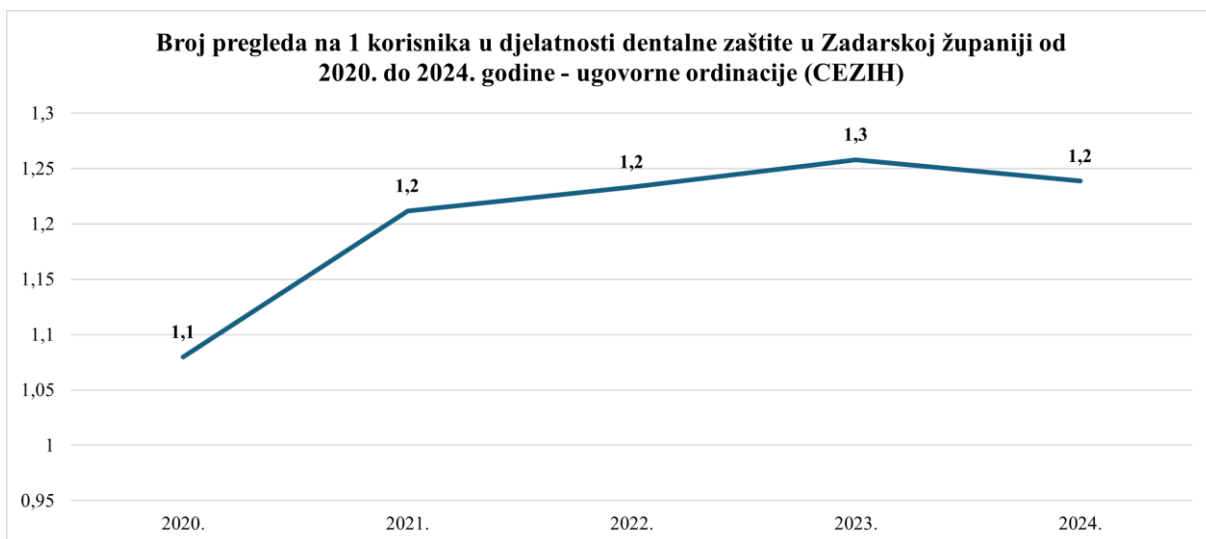
Ugovorne ordinacije u djelatnosti dentalne medicine

Broj korisnika i kontakata u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine (CEZIH)										
Dob	Broj korisnika					Broj kontakata				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
0-6	2 315	2 779	2 739	2 677	2 631	6 108	7 500	7 260	6 536	6 214
7-18	10 474	10 682	10 354	10 391	10 119	30 740	32 410	29 193	28 363	26 532
19-34	10 777	11 061	10 391	10 205	10 265	32 520	33 332	30 530	28 998	28 577
35-49	9 897	11 335	11 083	11 124	11 008	33 195	35 650	34 434	34 306	33 165
50-64	7 207	10 045	10 185	10 109	10 344	26 052	34 915	35 306	34 225	33 643
65-79	9 793	7 869	8 092	8 555	8 518	26 850	28 770	29 820	30 859	29 937
80+	1 765	1 937	1 941	2 137	2 055	5 789	6 707	6 543	7 383	6 471
Ukupno	52 228	55 708	54 785	55 198	54 940	161 254	179 284	173 086	170 670	164 539

Ukupan broj korisnika kreće se između 52.228 i 55.708 godišnje, uz relativno stabilan trend tijekom promatranog razdoblja. Najveći broj korisnika je u dobnim skupinama 19-34 godine i 35-49 godina, dok je najmanje korisnika u skupini starijoj od 80 godina.

Broj kontakata na jednog korisnika u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite je stabilan kroz promatrano razdoblje od 2020. do 2024. godine, uz manje oscilacije. Jedan korisnik u prosjeku ostvaruje oko tri posjeta godišnje.

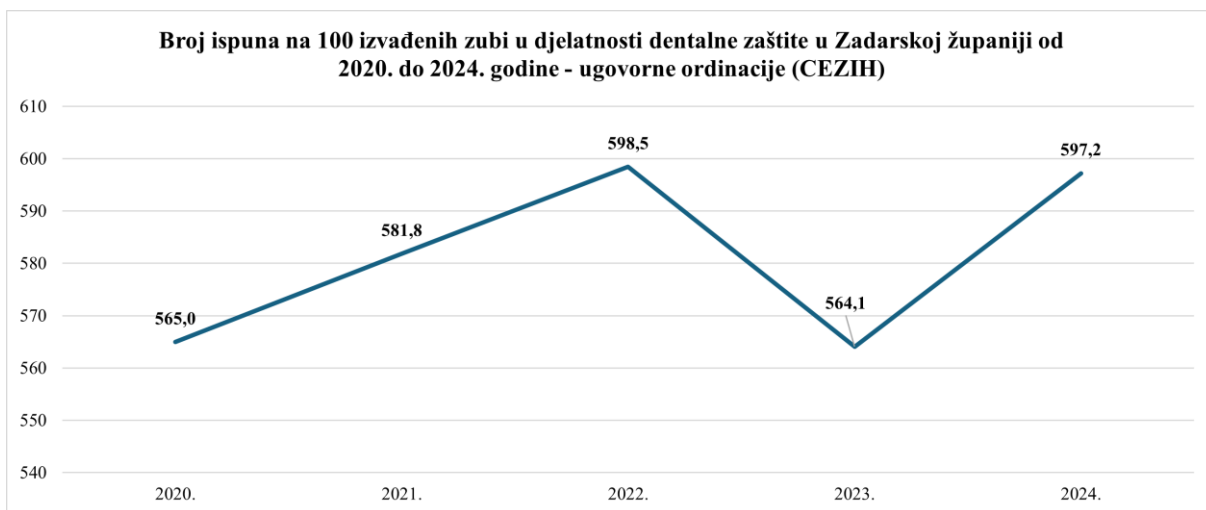
Ukupan broj pregleda porastao je s 56.390 u 2020. godini na 68.048 u 2024. godini (povećanje od 20,7%). Istodobno, broj korisnika ostao je relativno stabilan (oko 52.000-55.700 godišnje).

Prosječan broj pregleda po korisniku kontinuirano raste s 1,1 u 2020. godini na 1,3 u 2023., uz blagi pad na 1,2 u 2024. godini. Smanjeni broj pregleda u 2020. godini može se objasniti epidemijom COVID-19 bolesti.

Podaci upućuju na stabilnu bazu korisnika uz postupno povećanje opsega preventivnih i kontrolnih pregleda po osobi.

Broj ispuna i izvađenih zubi u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine (CEZIH)										
Dob (godine)	Ispuni					Izvađeni zubi				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
0-6	3 425	4 246	3 931	3 251	2 999	382	346	331	337	247
7-18	16 973	20 110	18 123	16 054	15 047	2 419	2 808	2 497	2 594	2 291
19-37	22 082	24 511	21 765	19 844	19 382	1 646	1 645	1 293	1 241	1 208
35-49	21 709	24 104	23 335	22 481	21 591	2 621	2 928	2 516	2 448	2 295
50-64	17 246	18 273	18 801	17 839	17 355	4 439	4 679	4 501	4 148	3 990
65-79	11 130	12 453	12 655	13 013	12 625	4 196	4 542	4 595	4 658	4 164
≥80	1 963	2 178	2 241	2 242	2 096	1 029	1 249	1 119	1 367	1 058
Ukupno	94 528	105 875	100 851	94 724	91 095	16 732	18 197	16 852	16 793	15 253

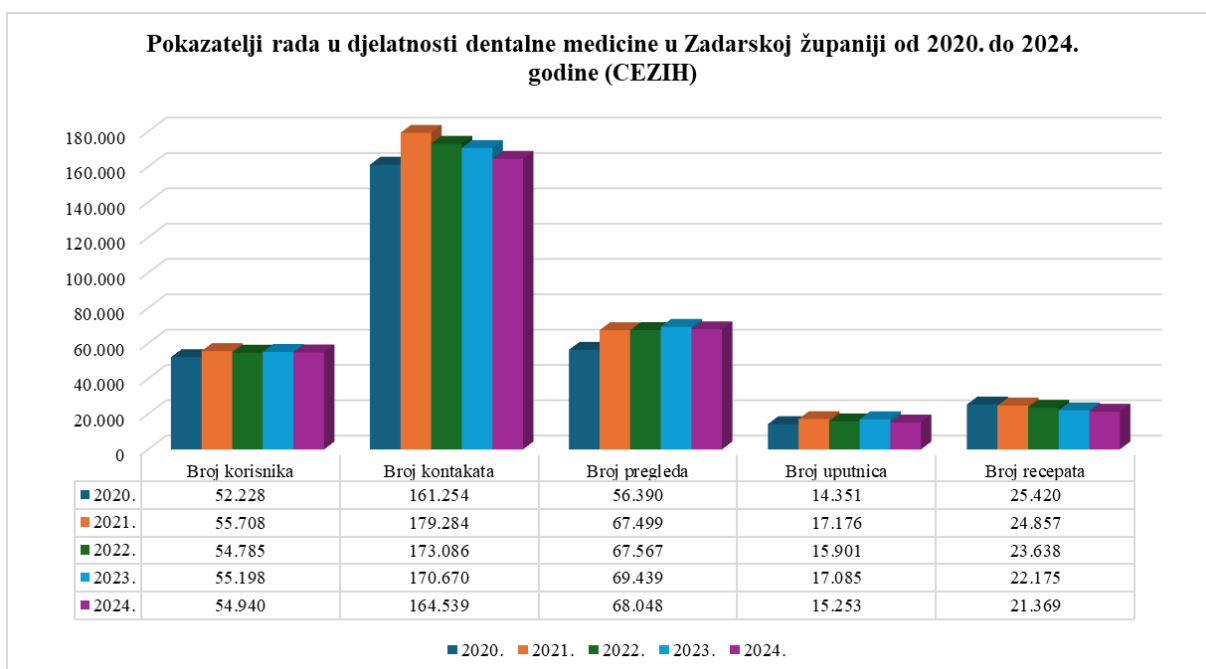
Ispuni zubi se najčešće rade u dobi od otprilike 19-49 godina. Zubi se najčešće vade kod starijih odraslih (50 i više godina), posebno u dobi 65-79 godina. Većina zubi se liječi i čuva, a vađenje zubi je rijeđe. U 2024. godini bilo je 597,2 ispuna na 100 izvađenih zubi.

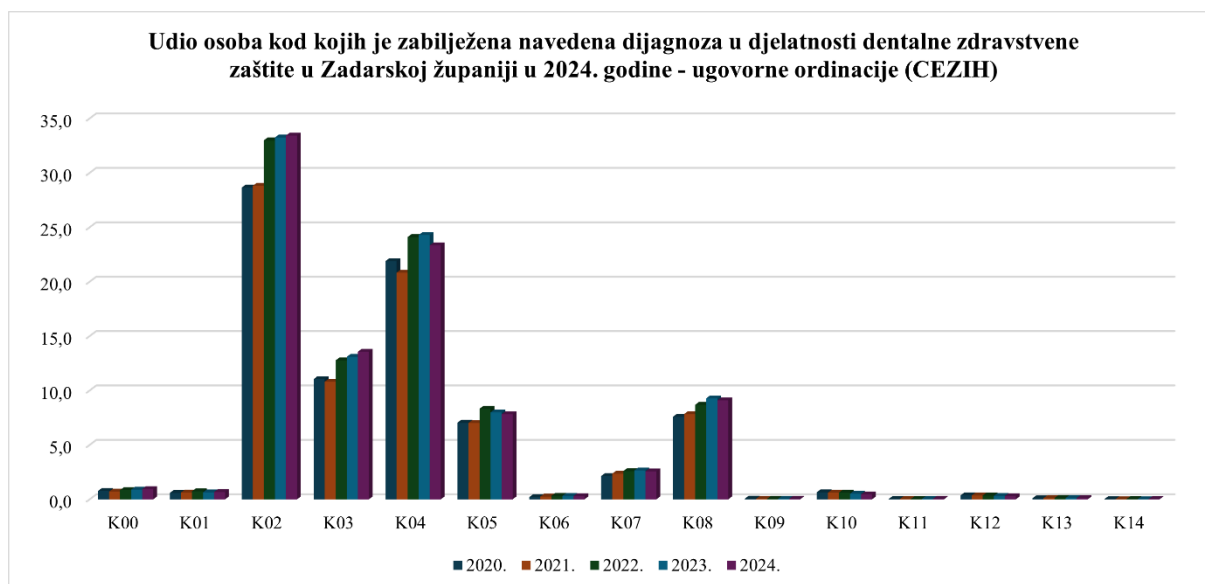
Broj obavljenih protetskih radova i liječenja mekih tkiva u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Zadarskoj županiji od 2020. do 2024. godine

Dob (godine)	Protetski radovi					Liječenje mekih tkiva				
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
0-6	-	-	-	-	-	474	548	460	394	320
7-18	20	10	2	6	7	15 286	7 465	7 467	3 540	3 393
19-34	67	45	39	32	22	14 969	25 523	24 649	9 959	10 439
35-49	472	481	339	324	335	25 127	27 528	27 945	12 164	12 028
50-64	1 656	1 792	1 652	1 361	1 444	20 839	23 363	24 330	12 480	12 862
65-79	1 821	2 065	2 139	2 128	2 125	12 721	15 051	15 156	9 619	9 450
≥80	375	527	515	566	494	2 298	2 758	2 507	2 129	1 940
Ukupno	4 411	4 920	4 686	4 417	4 427	91 714	102 236	102 514	50 285	50 432

Najviše protetskih radova u promatranom razdoblju od 2020. do 2024. godine obavlja se u dobi 65-79 godina, a nakon toga u dobi 50-64 godine. Liječenje mekih tkiva najzastupljenije je u dobi 35-49 godina.

Najzastupljenija dijagnoza tijekom promatranog razdoblja jest skupina K02 (zubni karijes). Udio karijesa pokazuje trend rasta od 2020. do 2024. godine. Druga po učestalosti je skupina K04 (bolesti pulpe i periapikalnih tkiva), koja također bilježi blagi porast do 2023. godine. Skupina K03 (ostale bolesti tvrdih zubnih tkiva) također pokazuje postupni rast kroz godine.

K00 - Poremećaji u razvoju i nicanju zubi

K01 - Zadržani (retinirani) i uklješteni (impaktirani) zubi

K02 - Zubni karijes

K03 - Ostale bolesti čvrstoga zubnoga tkiva

K04 - Bolesti pulpe i periapikalnih tkiva

K05 - Gingivitis i periodontalne bolesti

K06 - Ostali poremećaji gingive i bezuboga alveolarnog grebena

K07 - Dentofacijalne nepravilnosti (uključujući malokluziju)

K08 - Ostali poremećaji zubi i potpornih struktura

K09 - Ciste oralnog područja koje nisu svrstane drugamo

K10 - Ostalne bolne čeljusti

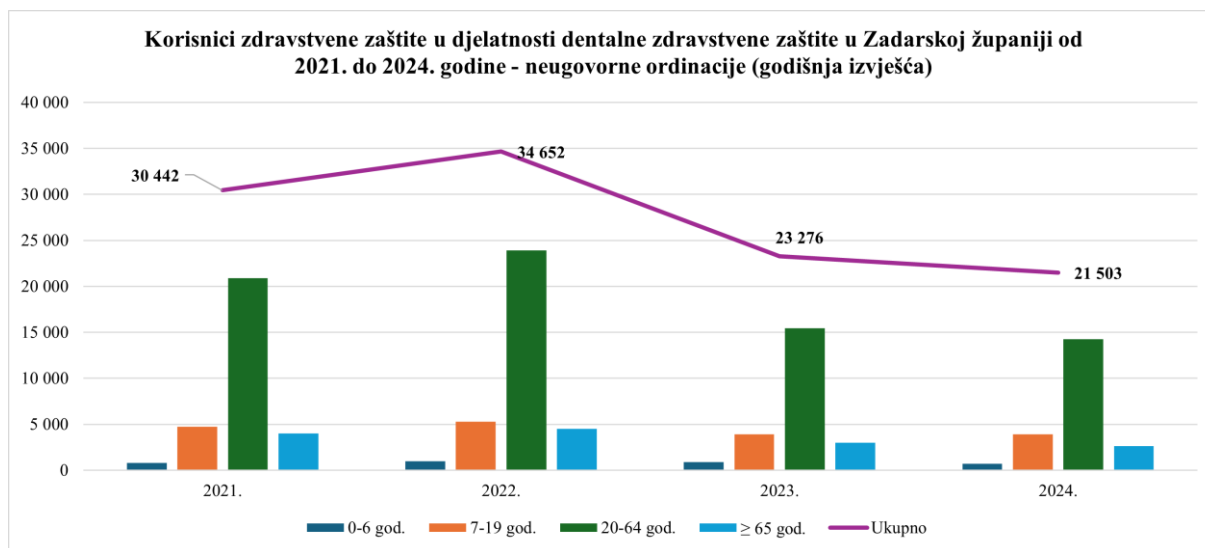
K11 - Bolesti žlijezda slinovnica

K12 - Stomatitis i srodna oštećenja

K13 - Ostale bolesti usana i oralne sluznice

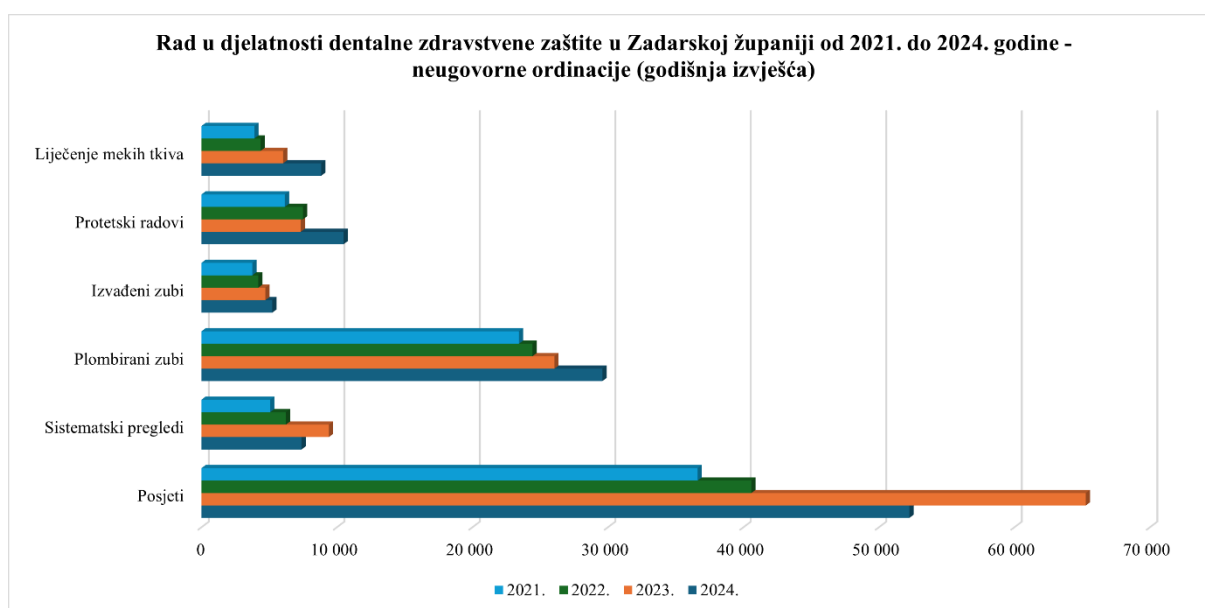
K14 – Bolest jezika

Privatne ordinacije (bez ugovora s HZZO-om) u djelatnosti dentalne medicine

Ukupan broj korisnika raste od 2021. (30.442) do 2022. godine (34.652), nakon čega slijedi pad u 2023. (23.276) i daljnje smanjenje u 2024. godini (21.503). Najviše korisnika je u dobi od 20 do 64 godina.

Posjeti u neugovornim ordinacijama dentalne medicine bilježe porast do 2023. godine, nakon čega slijedi pad u 2024. godini. Plombirani zubi čine također jednu od najzastupljenijih usluga u svim promatranim godinama. Broj izvađenih zuba i liječenja mekih tkiva manji je u odnosu na ostale usluge te pokazuje relativno stabilna kretanja s manjim oscilacijama.

1.13.5. Djelatnost izvanbolničke hitne medicine

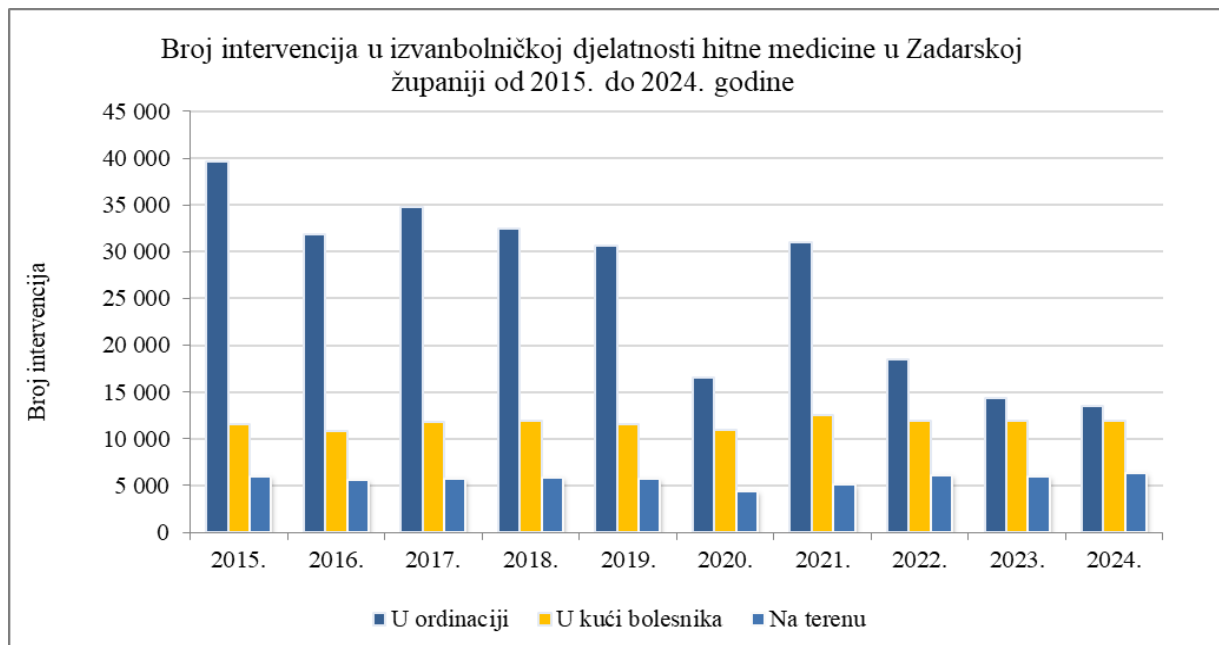
Djelatnost hitne medicine u Republici Hrvatskoj organizirana je po modelu cjelovitog sustava izvanbolničke i bolničke djelatnosti hitne medicine neprekidno 24 sata dnevno.

Djelatnost hitne medicine u izvanbolničkim uvjetima obavljaju Zavodi za hitnu medicinu jedinica područne (regionalne) samouprave.

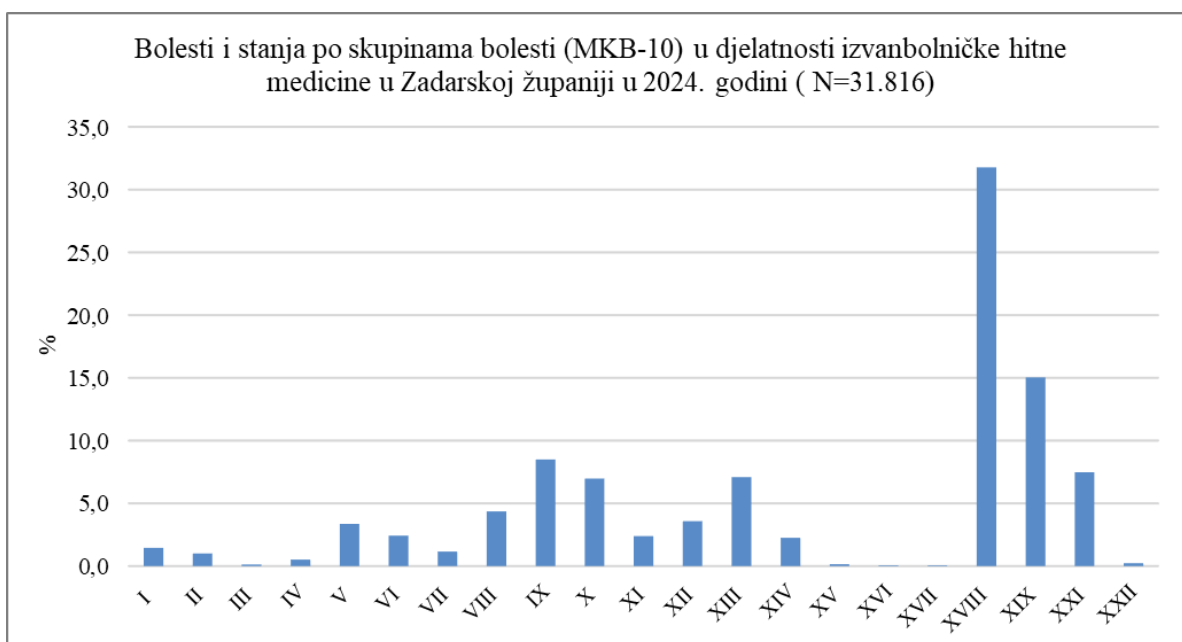
Zavod za hitnu medicinu Zadarske županije službeno je osnovan i posluje od 12. svibnja 2011. godine sa sjedištem u Zadru. Organiziran je tako da medicinska prijavno-dojavna jedinica za izvanbolničku hitnu medicinu zaprima pozive i upućuje timove na intervenciju prema Hrvatskom indeksu prijema hitnog poziva. Hitno medicinsko izvanbolničko zbrinjavanje provode timovi T1 koje čini doktor medicine, prvostupnik sestrinstva ili medicinska sestra i vozač. Tim T2 čine prvostupnik sestrinstva specijalist i prvostupnik sestrinstva ili medicinska sestra.

U 2024. godini u izvanbolničkoj djelatnosti hitne medicine u Zadarskoj županiji bilo je 34 T1 timova, 24 T2 timova, na prijavno dojavnoj jedinici 5 timova (jedan tim čine 2 medicinske sestre/tehničara). U pripravnosti na našim otocima bilo je 5 liječnika obiteljske medicine. U 2024. godini zabilježeno je 31.816 intervencija.

Najveći broj intervencija u 2024. godini obavljen je u ordinaciji, što ukazuje na velik broj intervencija koje nisu hitne, zatim u kući bolesnika, te na terenu. Kroz promatrano razdoblje broj intervencija u ordinaciji pada, a raste u kući i na terenu.

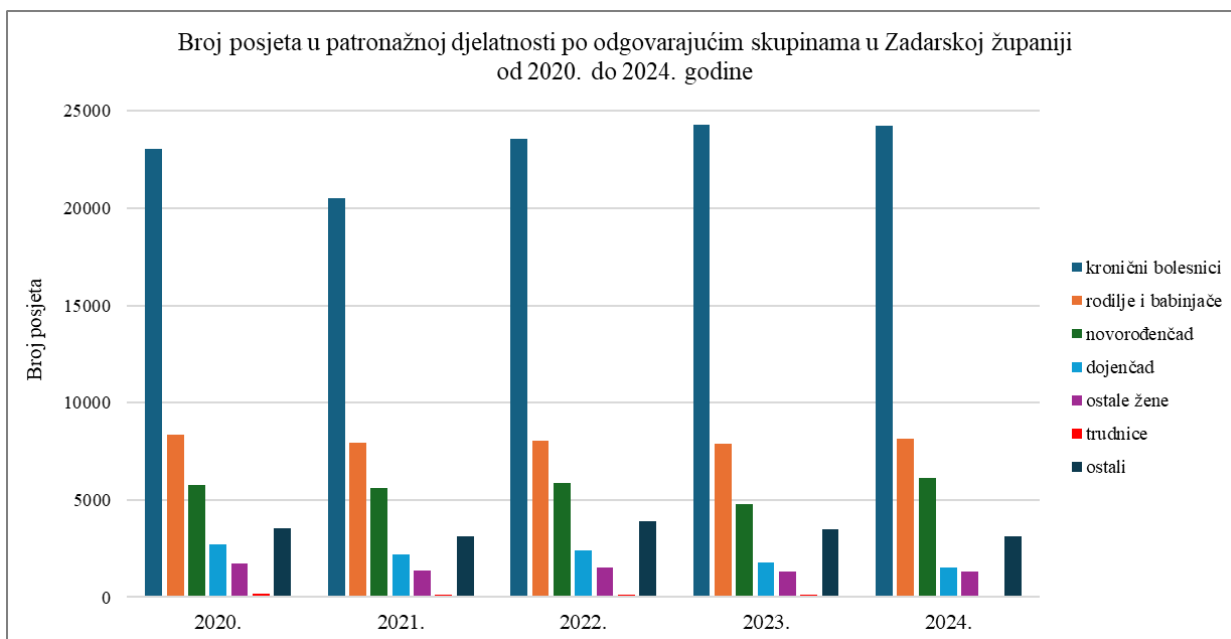
Od ukupnog broja intervencija u kući (11.969) u 2024. godini 70,1% (8.391) otpada na dobnu skupinu 65 i više godina. To ukazuje na nedostatan broj kućnih posjeta u djelatnosti opće medicine pa se posjete za ovu dobnu skupinu obavljaju kroz djelatnost izvanbolničke hitne medicinske pomoći što je znatno skuplje, jer hitna obavlja djelatnost koja joj nije namijenjena.

Najveći broj bolesti ili stanja zbog kojih se pacijenti javljaju na izvanbolničku hitnu medicinsku pomoć su simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi (XVIII) s 31,8% (10.109). Zatim slijede ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka s udjelom od 15,0% (4.784) i na trećem mjestu su bolesti cirkulacijskog sustava (IX), s udjelom od 8,5% (2.703)

1.13.6. Patronažna djelatnost

U patronažnoj djelatnosti u Zadarskoj županiji u 2024. godini djeluje 37 zdravstvenih djelatnika, od toga 32 djelatnika s VŠS (bacc. med. techn.) te 4 djelatnika sa VSS (mag. med. techn.). U 2024. godini ukupno je zabilježeno 44.555 posjeta što je 1,6% manje nego 2020. godine. Najveći broj posjeta u 2024. godini zabilježen je u posjetima kroničnim bolesnicima 54,4% (24.237), zatim posjete roditeljama 18,3% (8.160) te posjete novorođenčetu 13,8% (6.127).

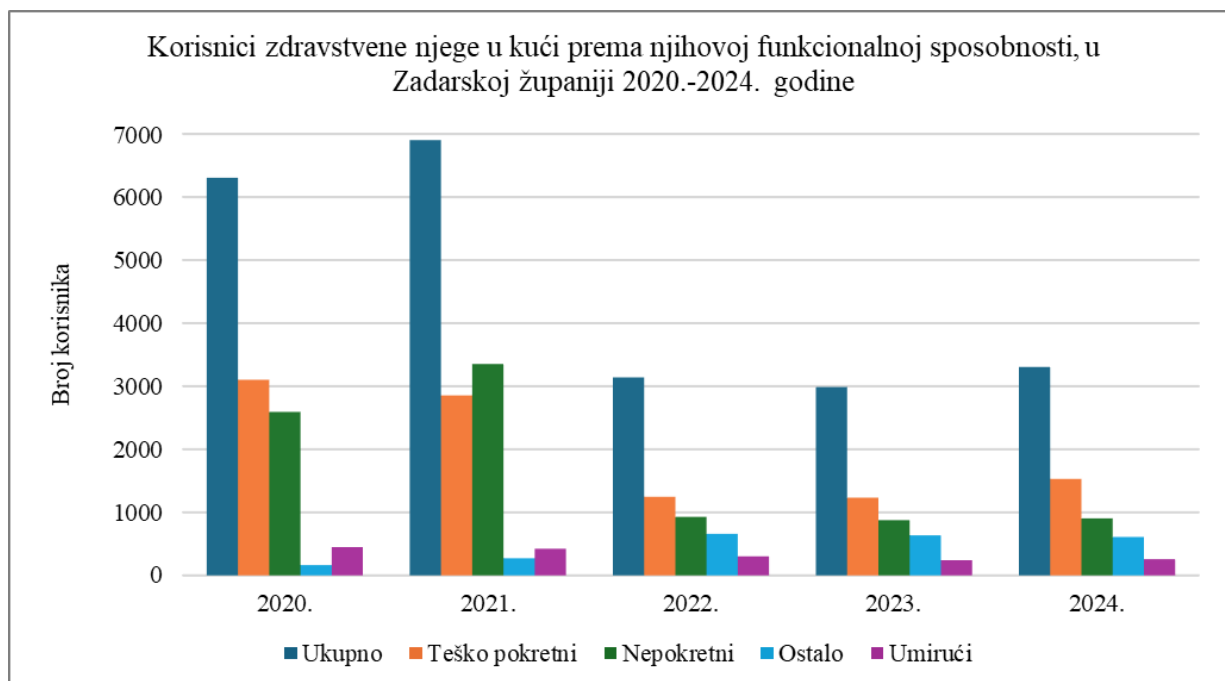

1.13.7. Zdravstvena njega u kući

Broj ustanova koje provode zdravstvenu njegu u kući posljednjih pet godina se nije mijenjao. Broj djelatnika i broj provedenih postupaka bilježe porast, dok se broj korisnika smanjio. Broj provedenih postupaka u 2024. godini je 88.609, što je porast za 25,3% više nego u 2020. godini kada je broj provedenih postupaka iznosio 70.726.

Zdravstvena njega u kući u Zadarskoj županiji				
	Broj ustanova	Broj djelatnika	Broj provedenih postupaka	Broj korisnika
2020.	6	46	70 726	6 306
2021.	6	47	74 435	6 902
2022.	6	55	57 298	3 139
2023.	6	56	50 260	2 987
2024.	6	59	88 609	3 305

U 2024. godini najveći broj korisnika prema njihovoj funkcionalnoj sposobnosti čine teško pokretni korisnici 46,3% (1.531), zatim nepokretni 27,4% (906), ostalo 18,5% (610) i umirući 7,8% (258).

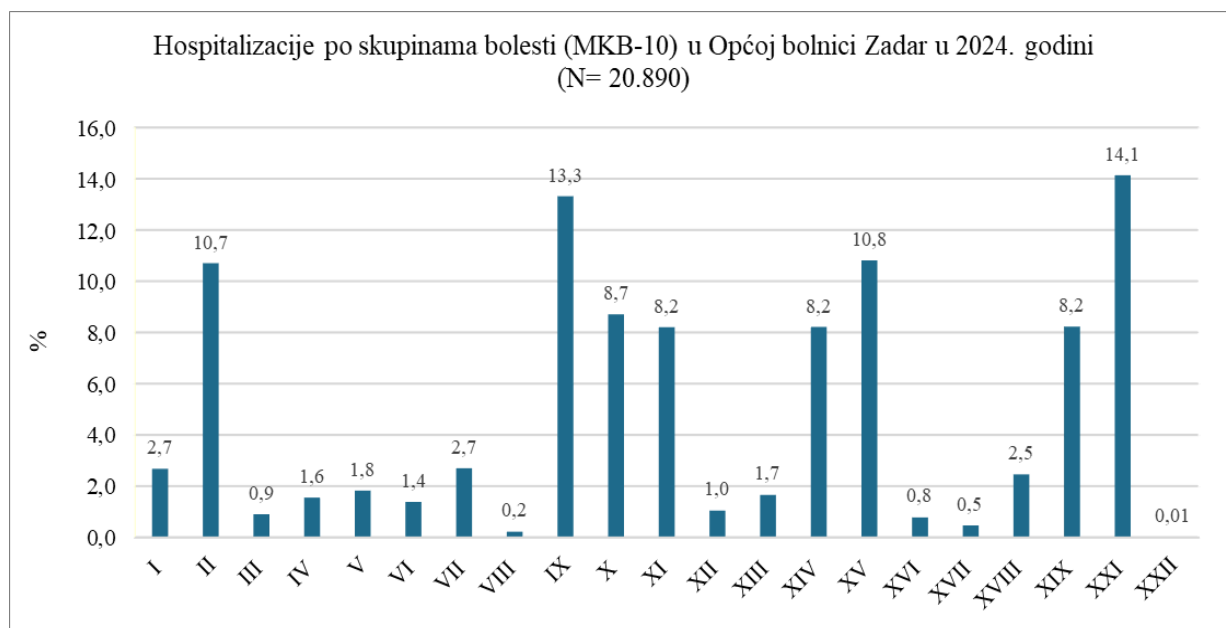
1.14. Bolnička djelatnost

Na području Zadarske županije djeluju tri bolnice: jedna opća bolnica, kojoj gravitira stanovništvo županije i dvije specijalne bolnice.

Naziv ustanove	Opća bolnica Zadar (2024. g.)	Psijhijatrijska bolnica Ugljan (2024. g.)	Specijalna bolnica za ortopediju Biograd n/M (2024. g.)
Broj postelja (akutne djelatnosti)	445	14	37
Prosječno trajanje boravka u bolnici (dani)	5,29	6,57	6,02
Ispisani bolesnici	20 818	28	2 057
Broj dana bolničkog liječenja	110 087	184	12 385
Broj postelja (kronične djelatnosti)	1	469	60
Prosječno trajanje boravka u bolnici (dani)	5,11	176,48	12,81
Ispisani bolesnici	72	571	451
Broj dana bolničkog liječenja	368	100 771	5 776

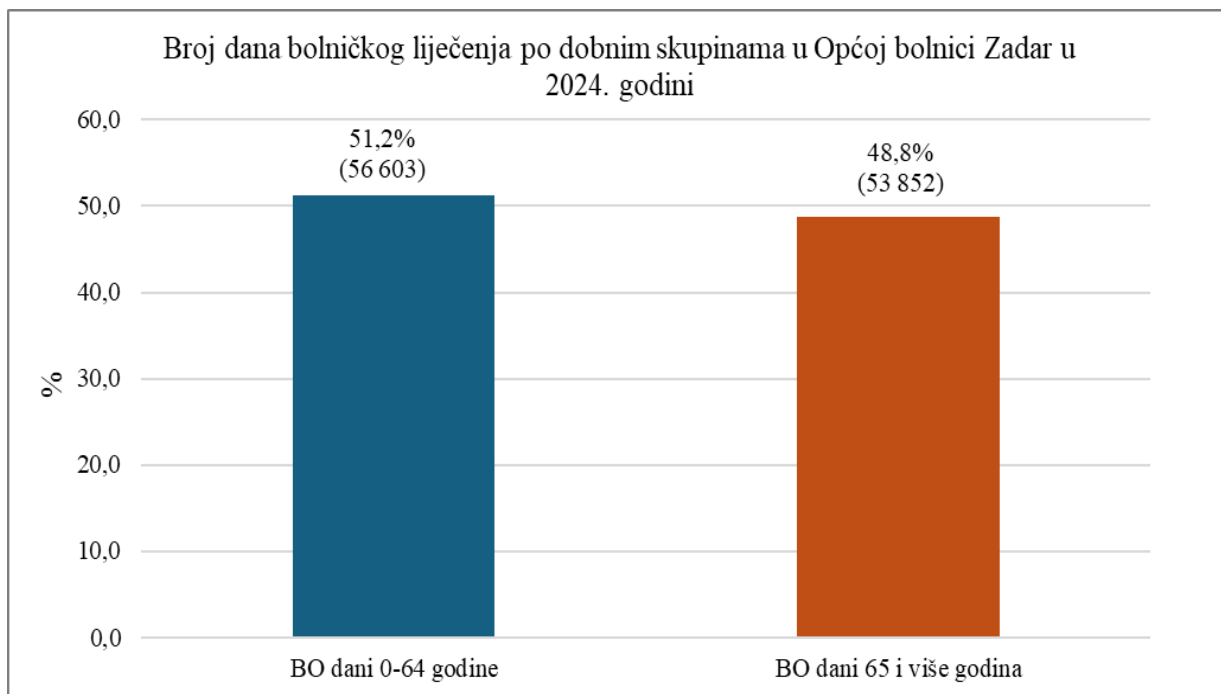
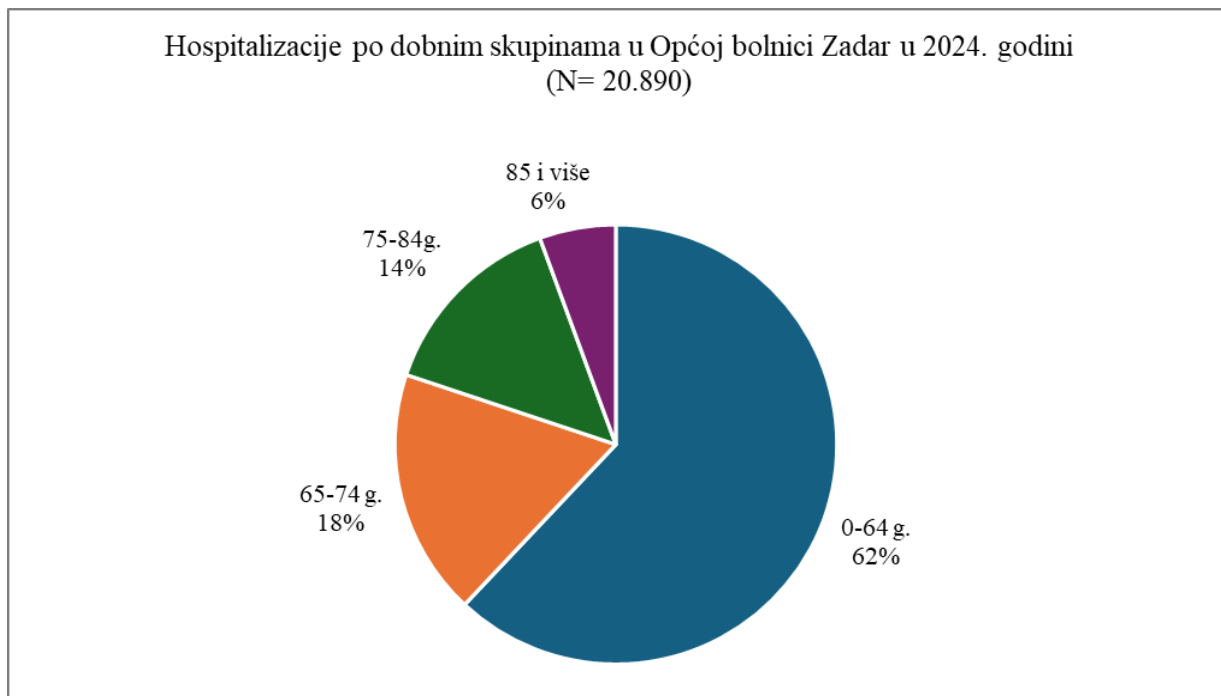
Hospitalizacije u Općoj bolnici Zadar

Najveći broj hospitalizacija u Općoj bolnici Zadar u 2024. godini bio je zbog čimbenika koji utječu na stanje zdravlja (XXI) 14,1%, zatim zbog bolesti cirkulacijskog sustava (IX) 13,3%, slijede hospitalizacije zbog trudnoće, porođaja i babinja (XV) 10,8%, novotvorine (II) 10,7%, hospitalizacije zbog bolesti dišnog sustava (X) 8,7%, bolesti probavnog sustava (XI) 8,2%, zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka (XIX) 8,2% i bolesti genitourinarnog sustava (XIV) 8,2%.

I.	Zarazne i parazitarne bolesti	XIV.	Bolesti genitourinarnog sustava
II.	Novotvorine	XV.	Trudnoća, porođaj i babinje
III.	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunskog sustava	XVI.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
IV.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	XVII.	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
V.	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	XVIII.	Simptomi, znakovi i abnor. klin. i lab. nalazi nesvrstani drugamo
VI.	Bolesti živčanog sustava	XIX.	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka
VII.	Bolesti oka i očnih adneksa	XXI.	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom
VIII.	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	XXII.	Šifre za posebne namjene (COVID-19)
IX.	Bolesti cirkulacijskog sustava		
X.	Bolesti dišnog sustava		
XI.	Bolesti probavnog sustava		
XII.	Bolesti kože i potkožnog tkiva		
XIII.	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva		

U Hrvatskoj populacija starija od 65 godina čini 41,0% u ukupnom broju hospitalizacija. U Općoj bolnici Zadar čini 38,0%. Po broju bolno-opskrbnih dana populacija od 65 i više godina čini 48,8% u ukupnom broju bolno-opskrbnih dana u Općoj bolnici Zadar.

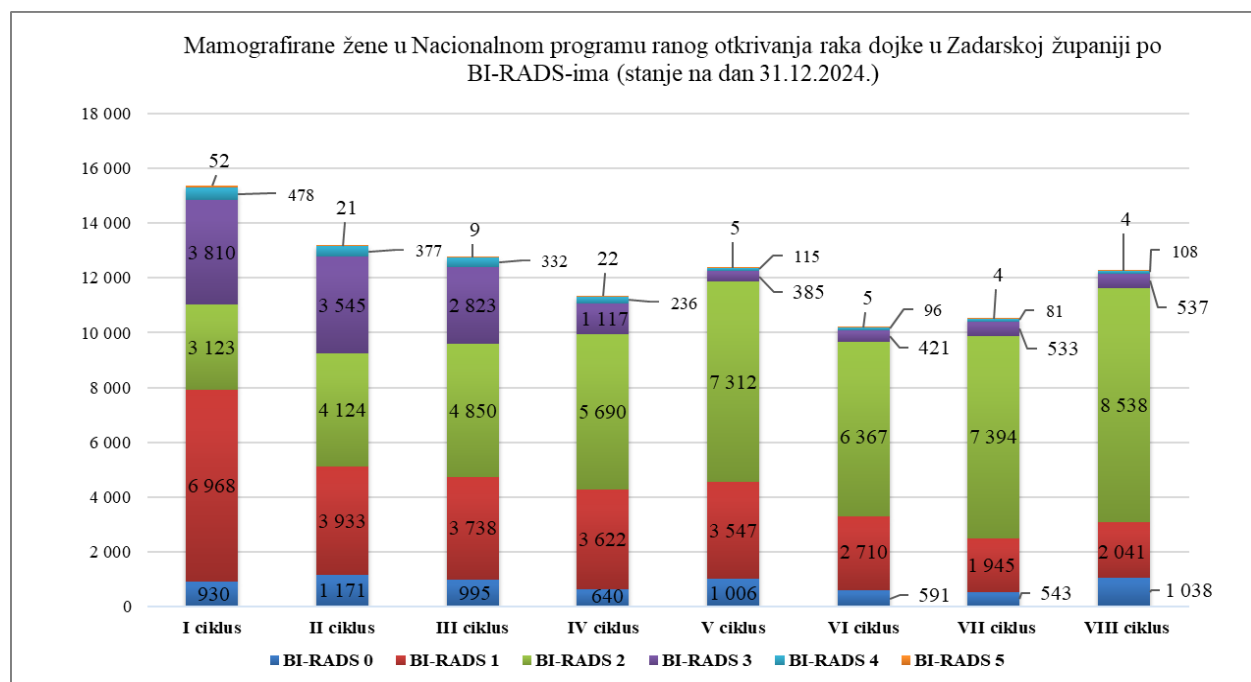

1.15. Nacionalni preventivni programi ranog otkrivanja raka

Zavod za javno zdravstvo Zadar koordinira i sudjeluje u provođenju Nacionalnih programa ranog otkrivanja raka dojke i raka debelog crijeva.

Nacionalni program za rano otkrivanje raka dojke započeo je 2006. godine. Programom su obuhvaćene žene od 50 do 69 godina starosti koje se pozivaju na obavljanje mamografije svake dvije godine. Broj žena koje su u I. ciklusu obavile mamografiju bio je 15.361, dok je u VIII. ciklusu zaključno sa 31.12.2024. godine bio 12.266 (ciklus se nastavlja i u 2025. godini).

Ukupno je u ovih osam ciklusa potvrđeno 585 karcinoma dojke patohistološkim ili citološkim nalazom. Najveći udio čini I. stadij 48,2%, II. stadij 24,4%, III. stadij 7,7%, IV. stadij 0,5%, Ca in situ 4,8% i nepoznato 14,4%.

Tumačenje BI-RADS* klasifikacije

BI-RADS 0 Neodređen nalaz-potrebna dodatna pretraga

BI-RADS 1 Uredan nalaz

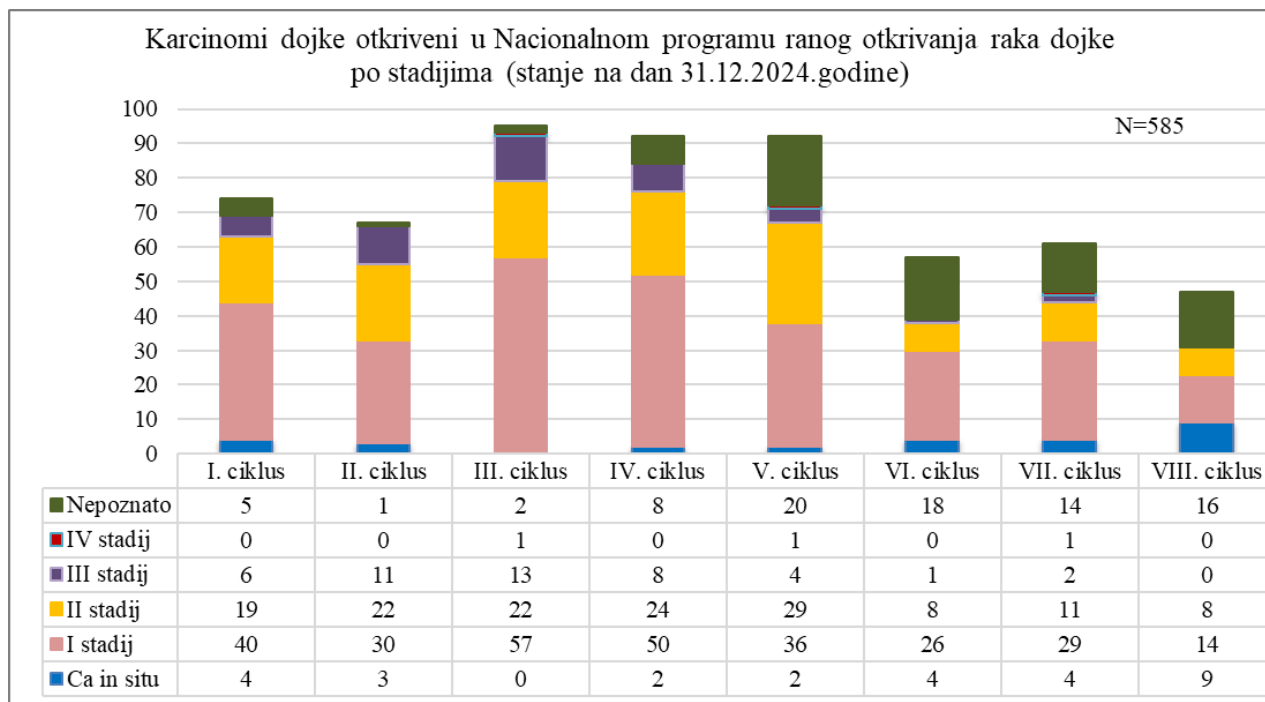
BI-RADS 2 Benigni nalaz

BI-RADS 3 Vjerojatno benigni nalaz - rizik maligniteta manji od 2% - potreban UZV ili kontrolno mamografsko snimanje i pregled u roku od 6mj.

BI-RADS 4 Suspektna promjena - rizik maligniteta 2-94% - odmah potrebna daljnja citološka ili patohistološka obrada

BI-RADS 5 Visoko suspektno maligna promjena - rizik maligniteta veći od 94%-odmah uputiti kirurgu

**Brest Imaging Reporting and Dana System-The American College of Radiology*

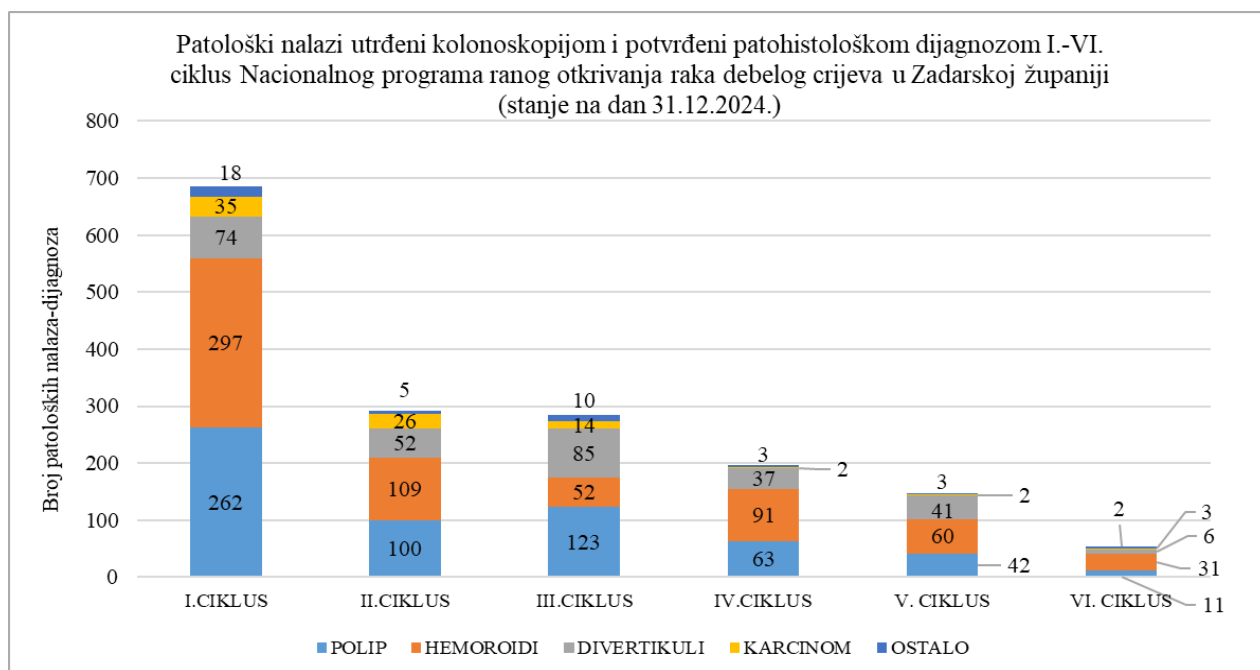

Nacionalni program za rano otkrivanje raka debelog crijeva započeo je 2008. godine. Pozivaju se muškarci i žene od 50 do 74 godina starosti, a uključuje testiranje stolice na skriveno krvarenje gvajakovim testom (FOBT) i u slučaju pozitivnog nalaza kolonoskopiju.

U I. ciklusu odaziv je bio 17,5%, a u VI. ciklusu zaključno sa 31.12.2024. godine 27,4% (ciklus se nastavlja i u 2025. godini). U tih šest ciklusa obavljeno je 1.759 kolonoskopija od kojih je kod 5,7% (100) osoba nalaz bio uredan, a kod njih 94,3% (1.659) patološki nalaz. Najveći udio kod patoloških nalaza čine hemeroidi 38,6%, polipi 36,2%, divertikli 17,8%, karcinomi 4,9% i 2,5% ostalo.

Rezultati odaziva i obrada uzoraka stolice I.-VI. ciklus Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Zadarskoj županiji (stanje na dan 31.12.2024.)

	Poslano poziva	Primljeno koverti - odaziv		Broj testiranih osoba	Pozitivno	
		Broj	Udio (%)		Broj	Udio (%)
I. CIKLUS	62 391	10 929	17,5	10 571	836	7,9
II. CIKLUS	54 343	11 553	21,3	8 556	335	3,9
III. CIKLUS	67 426	11 990	17,8	9 215	380	4,1
IV. CIKLUS	55 288	14 287	25,8	10 008	267	2,7
V. CIKLUS	54 597	12 931	23,7	10 105	220	2,2
VI. CIKLUS	21 850	5 996	27,4	3 769	83	2,2

1.16. Palijativna skrb u Zadarskoj županiji

Palijativna skrb je pristup koji poboljšava kvalitetu života bolesnika i njihovih obitelji suočenih s problemima uslijed smrtonosne bolesti, putem sprječavanja i ublažavanja patnje pomoću rane identifikacije i besprijekorne prosudbe, te liječenja boli i drugih problema - fizičkih, psihosocijalnih i duhovnih. Palijativna skrb je interdisciplinarna u svom pristupu, te svojim djelokrugom obuhvaća pacijenta, obitelj i zajednicu. Palijativna skrb nudi najosnovniji koncept zaštite - zbrinjavanje pacijentovih potreba gdje god da se za njega skrbi, bilo kod kuće ili u ustanovi.

Palijativna skrb afirmira život, a smrt smatra sastavnim dijelom života, koji dolazi na kraju; ona smrt ne ubrzava niti je odgađa. Ona nastoji očuvati najbolju moguću kvalitetu života sve do smrti.

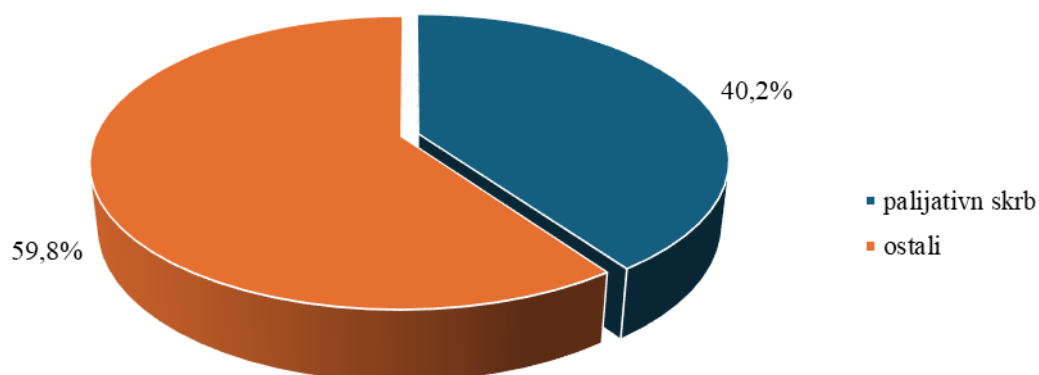
U Republici Hrvatskoj pa tako i u našoj županiji se nastavlja kontinuirano starenje stanovništva. Prema podacima DZS-a prema Popisu 2021. udio stanovništva u dobi 65 i više godina bio je 22,5% (Popis 2001. 15,6%).

U Zadarskoj županiji je prema Popisu 2021. godine udio stanovništva u dobi 65 i više godina bio 24,0% (Popis 2001. 15,8%). Porastom udjela stanovnika starije dobi raste i učestalost bolesti i stanja koje mogu dovesti do potrebe za palijativnom skrbi značajno više nego kod mlađih dobnih skupina

Za procjenu potreba koristili smo minimalnu procjenu koja uzima u obzir 10 grupa bolesti kao uzrok smrti koje su identificirane u raspravama fokus grupa i u literaturi o palijativnoj skrbi: novotvorine, bolesti srca, bolesti bubrega, bolesti jetre, kronične opstruktivne plućne bolesti, bolest motoričkog neurona, Parkinsonova bolest, Huntingtonova bolest, Alzheimerova bolest, i HIV/AIDS-a.

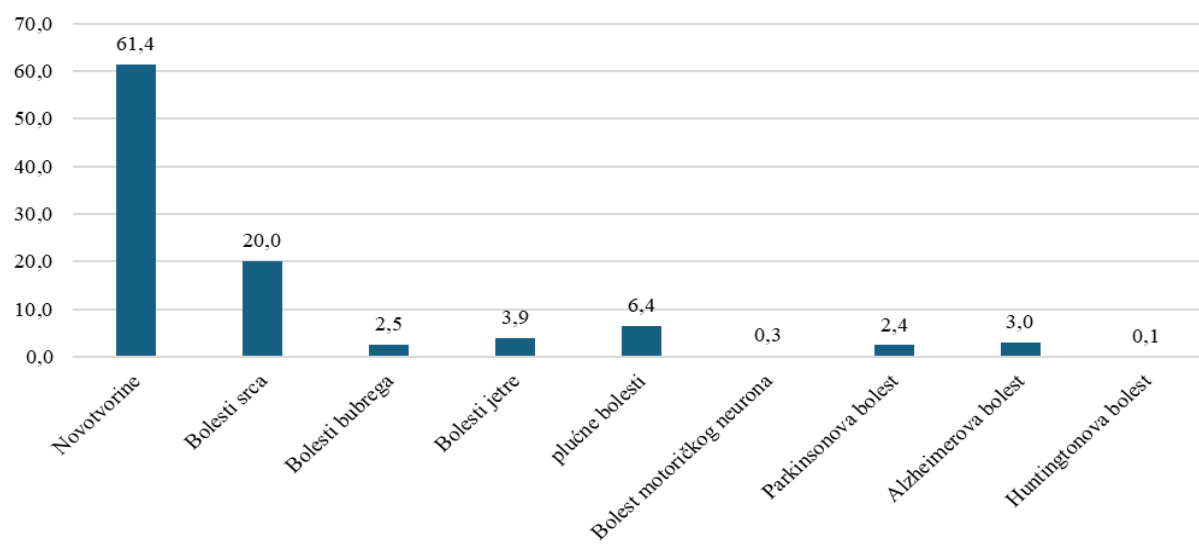
Na području Zadarske županije je u razdoblju od 2020. do 2024. godine umrlo 11.028 osoba, od čega 4.430 osoba kojima je bila potrebna palijativna skrb (40,2%) prema dijagnozama minimalne procjene.

Udio umrlih osoba na području Zadarske županije od 2020. do 2024. godine kojima je bila potrebna palijativna skrb

Najveći udio pacijenata kojima je bila potrebna palijativna skrb u Zadarskoj županiji u razdoblju od 2020. do 2024. godine umrlo je od novotvorina (61,4%), slijedile su bolesti srca (20,0%), plućne bolesti (6,4%), bolesti jetre (3,9%) i Alzheimerova bolest (3,0%).

Umrli kojima je bila potrebna palijativna skrb na području Zadarske županije od 2020. do 2024. godine prema dijagnozi uzroka smrti

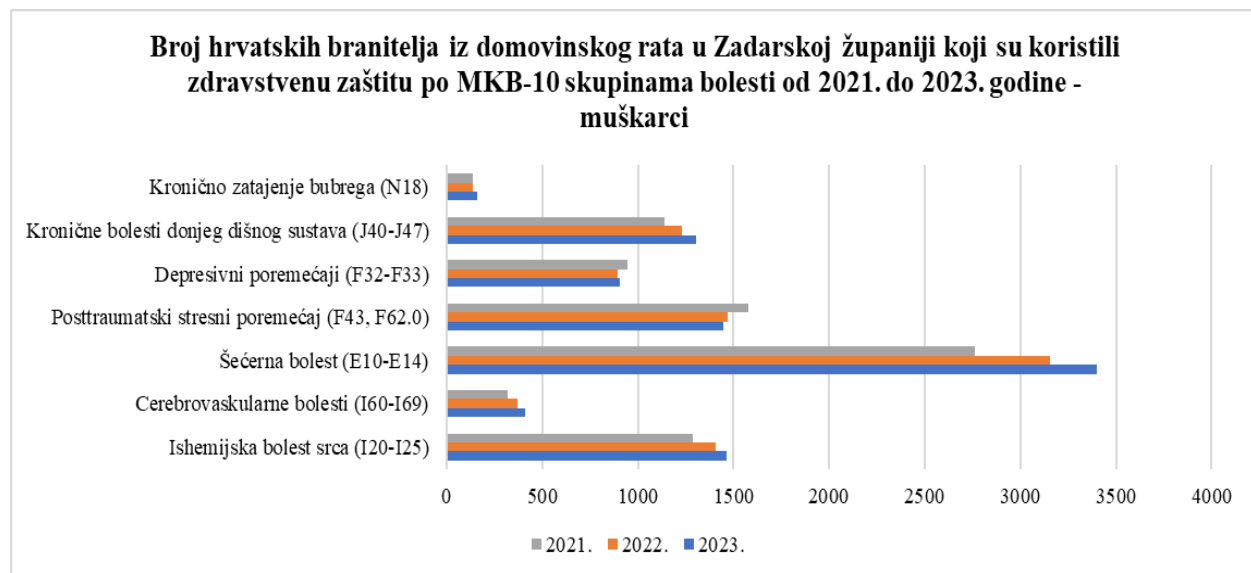

Postojeći resursi u palijativnoj skrbi u Zadarskoj županiji:

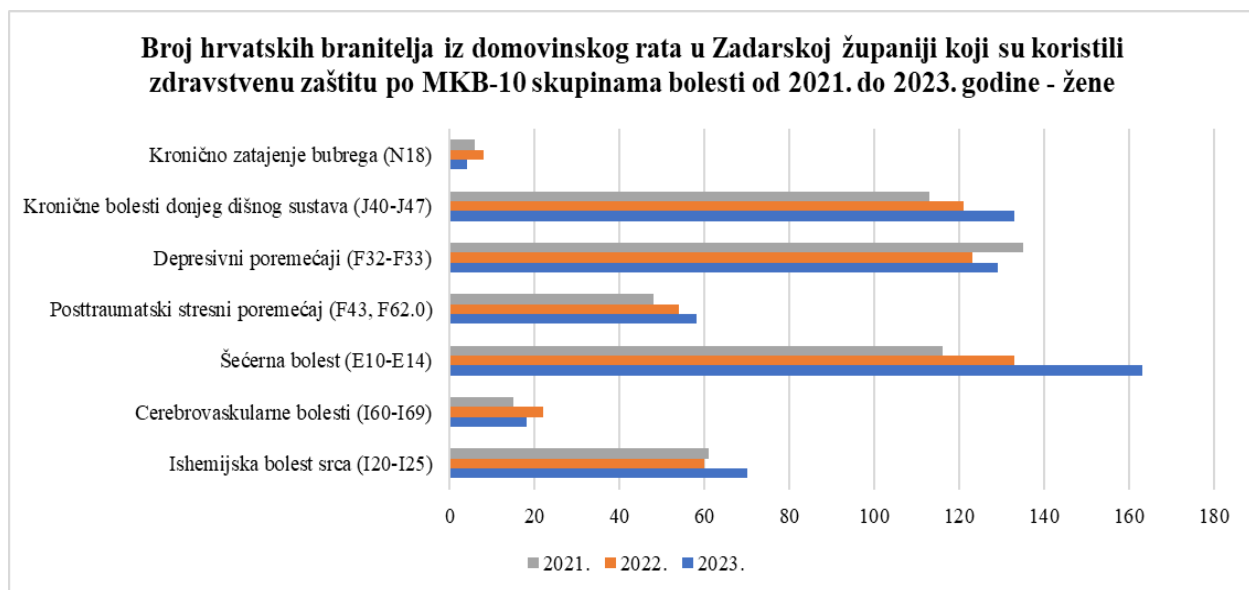
1. Primarna razina - Dom zdravlja Zadarske županije
 - Centar za palijativnu skrb
 - Mobilni palijativni tim
2. Sekundarna razina
 - Opća bolnica Zadar - Bolnički palijativni tim (ugovoreno je 10 palijativnih kreveta prema Mreži javno zdravstvene službe)
 - Psihijatrijska bolnica Ugljan - Bolnički palijativni tim
 - Odjel za demencije, psihijatriju starije životne dobi, i palijativnu skrb duševnih bolesnika (ugovoreno je 10 palijativnih kreveta prema Mreži javno zdravstvene službe)
3. Posudionica medicinskih pomagala Zadar
4. Volonterski centar Zadar

1.17. Pokazatelji zdravstvenog stanja hrvatskih branitelja iz domovinskog rata

Hrvatski branitelji predstavljaju zdravstveno ranjivu skupinu (stres, ratne ozljede, PTSP). Najveći broj branitelja nalazi se i u dobnoj skupini koja ima povećani rizik od kroničnih nezaraznih bolesti. Prema podacima iz sustava CEZIH-a i baze podataka o hospitalizacijama hrvatskih branitelja iz domovinskog rata za 2024. godinu najčešći zdravstveni problem zbog kojeg su muškarci koristili zdravstvenu zaštitu bila je šećerna bolest (MKB-10, E10-E14). Od 2021. do 2023. godine broj je porastao za 23,1%.

Uzimajući u obzir zdravstvene probleme u braniteljskoj populaciji žena u Zadarskoj županiji vidimo da broj žena koje su koristile zdravstvenu zaštitu zbog šećerne bolesti (MKB-10, E10–E14) pokazuje stalni porast tijekom trogodišnjeg razdoblja. Ukupno, broj oboljelih žena porastao je za 40,5% od 2021. do 2023. godine. Isto tako vidljiv je porast oboljelih od posttraumatskog stresnog poremećaja (MKB-10, F43, F62.0) u navedenom razdoblju za 20,8%.

Kronične nezarazne bolesti predstavljaju ozbiljne zdravstvene probleme. Ovi podaci naglašavaju važnost ulaganja u prevenciju, ranu dijagnostiku i liječenje, kao i na važnost promicanja zdravih životnih navika u populaciji branitelja.

U studenom 2016. godine započela je provedba preventivnih sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Prema podacima biltena Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) – “Pokazatelji zdravstvenog stanja i korištenja zdravstvene zaštite hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata” (prosinac 2024. godine), u bazu sistematskih pregleda upisani su podaci za 94.951 branitelja do prosinca 2024. godine. Od ukupnog broja njih 7.457 pregledano je u OB Zadar.

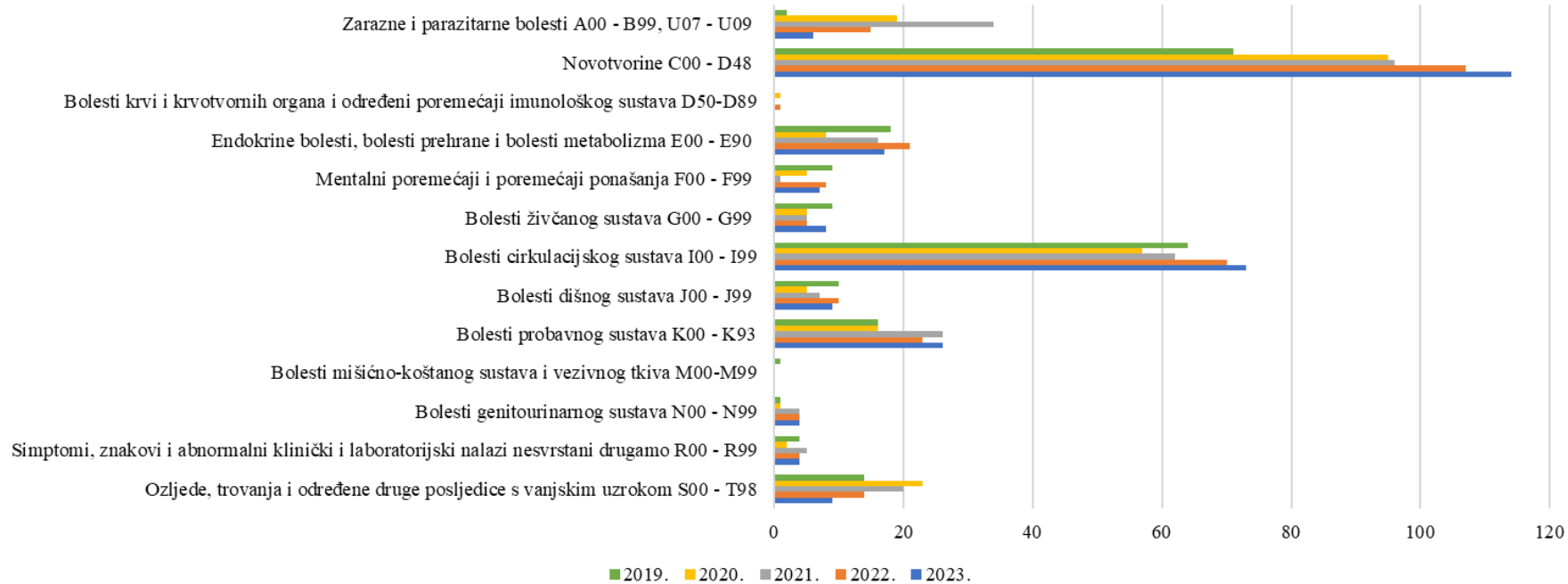
Uzroci smrti branitelja prema skupinama bolesti u Zadarskoj županiji

Prema tablici koja prikazuje uzroke smrti branitelja prema skupinama bolesti u Zadarskoj županiji za petogodišnje razdoblje možemo vidjeti kako su novotvorine vodeći uzrok smrti, sa kontinuiranim porastom broja smrtnih slučajeva u razdoblju od 2019. do 2023. godine. U 2019. godini novotvorine su činile udio od 32,4%, a u 2023. udio od 41,2% uzroka smrti u braniteljskoj populaciji. Bolesti cirkulacijskog sustava na drugom su mjestu uzroka smrtnih slučajeva. U 2019. godini čine udio od 29,2%, a u 2023. udio od 26,4%.

Ovi podaci pokazuju da su novotvorine i kardiovaskularne bolesti glavni zdravstveni izazov za braniteljsku populaciju u Zadarskoj županiji. Poseban utjecaj na strukturu smrtnosti imala je epidemija COVID-19, koja je privremeno promijenila učestalost smrtnosti od zaraznih i parazitarnih bolesti.

STRUKTURA UZROKA SMRTI BRANITELJA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI U ZADARSKOJ ŽUPANIJI	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Zarazne i parazitarne bolesti A00 - B99, U07 - U09	2	19	34	15	6
Novotvorine C00 - D48	71	95	96	107	114
Bolesti krvi i krvotvornih organa i određeni poremećaji imunološkog sustava D50-D89	0	1	0	1	0
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma E00 - E90	18	8	16	21	17
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja F00 - F99	9	5	1	8	7
Bolesti živčanog sustava G00 - G99	9	5	5	5	8
Bolesti cirkulacijskog sustava I00 - I99	64	57	62	70	73
Bolesti dišnog sustava J00 - J99	10	5	7	10	9
Bolesti probavnog sustava K00 - K93	16	16	26	23	26
Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva M00-M99	1	0	0	0	0
Bolesti genitourinarnog sustava N00 - N99	1	1	4	4	4
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo R00 - R99	4	2	5	4	4
Ozljede, trovanja i određene druge posljedice s vanjskim uzrokom S00 - T98	14	23	20	14	9
Ukupan broj	219	237	276	282	277

Struktura uzroka smrti branitelja po MKB-10 skupinama bolesti u Zadarskoj županiji od 2019. do 2023. godine

III. LITERATURA I IZVORI

1. Bijela knjiga o standardima i normativima za hospicijsku i palijativnu skrb u Europi Preporuke Europskog udruženja za palijativnu skrb. *European Journal of Palliative care*, 2009; 16(6) 279 McNamara B1, Rosenwax LK, Holman CD. A method for defining and estimating the palliative care population. *J Pain Symptom Manage*. 2006 Jul;32(1):5-12.
2. European Health Information Gateway, WHO Regional Office for Europe (dostupno na: <https://gateway.euro.who.int/en/hfa-explorer/>).
3. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Europska inicijativa praćenja debljine u djece, Hrvatska 2021./2022. (crocosi). Zagreb 2024.
4. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Služba za epidemiologiju i prevenciju kroničnih nezaraznih bolesti. Tablica podaci: Broj novih slučajeva raka prema dobi i spolu u Zadarskoj županiji 2009.- 2023. godine. Zagreb, 2011.-2025.
5. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Služba za javno zdravstvo. Baza hospitalizacija za Zadarsku županiju za 2024.godinu. Zagreb 2025.
6. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Nacionalne publikacije. Pokazatelji zdravstvenog stanja i korištenja zdravstvene zaštite hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, 2020.-2024. godine
7. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Nacionalne publikacije. Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Zagreb, rujan 2024. godine
8. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Izvješće o osobama liječenima zbog zlouporabe psihoaktivnih tvari u Hrvatskoj u 2024. godini. Zagreb, 2025.(dostupno na : <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjescje-o-osobama-lijecenima-zbog-zlouporabe-psihoaktivnih-tvari-u-2024-godini/>)
9. Ministarstvo unutarnjih poslova: Bilten o sigurnosti cestovnog prometa 2020.-2024.godine. (dostupno na: [https://mup.gov.hr/pristup-informacijama-16/statistika-228/statistika-mup-a-i-bilteni-o-sigurnosti-cestovnog-prometa/287330](https://mup.gov.hr/pristup-informacijama-16/statistika-228/statistika-mup-a-i-bilteni-o-sigurnosti-cestovnog-prometa/bilteni-o-sigurnosti-cestovnog-prometa/287330)).
10. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Policijska uprava zadarska, Godišnje izvješće o radu za 2020.-2024. godinu. (dostupno na:<https://zadarska-policija.gov.hr/pristup-informacijama/statistika/90>).
11. Produženi boravak u osnovnim školama Grada Zadra (dostupno na: <https://www.grad-zadar.hr/produzeni-boravak-u-osnovnim-skolama-grada-zadra-489/>)
12. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. Umrla prema uzroku smrti (detaljna klasifikacija), spolu i starosti po Županijama od 2010. do 2024. godine. Zagreb 2011.-2025.
13. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. Statistička izvješća. Prirodno kretanje stanovništva od 2015. do 2024. (dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/stanovnistvo/prirodno-kretanje-stanovnistva/>)

14. Republika Hrvatska, Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. (dostupno na: <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>)
15. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. PC-Axis baze podataka (dostupno na: https://web.dzs.hr/PXWeb/Menu.aspx?px_db=Stanovni%20i%20kućanstava&px_language=hr)
16. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. Priopćenje: Migracija stanovništva republike hrvatske u 2024., godina: LXII. Zagreb, 2025.
17. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva 2001. (dostupno na: <https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/Census2001/Popis/Hdefault.html>)
18. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva 2011. (dostupno na: <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/popisi-stanovnistva-2/popis-stanovnistva-2011/196>)
19. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. Statistička izvješća. Srednje škole i učenički domovi, kraj šk.g.2023./2024. i početak šk.g.2024./2025. (dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/obrazovanje/osnovne-i-srednje-skole/>)
20. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. Statistička izvješća. Studenti u akademskoj godini 2023./2024. (dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/obrazovanje/>)
21. Republika Hrvatska. Državni zavod za statistiku. Statistička izvješća. Osnovne škole i dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, kraj šk. g. 2023./2024. i početak šk./ped. g. 2024./2025. (dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/obrazovanje/>)
22. Zadarska županija. Izvješće Zadarske županije o provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za 2023. godinu i objedinjena izvješća jedinica lokalne samouprave Zadarske županije o provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za 2023. godinu (dostupno na: <https://www.zadarska-zupanija.hr/upravni-odjeli/upravni-odjel-za-prostorno-ureenje,-za%20okoli%C5%A1a-i-komunalne-poslove/izvje%C5%A1%C4%87a/item/3238-izvjesce-zadarske-zupanije-o-provedbi-plana-gospodarenja-otpadom-republike-hrvatske-za-2023-godinu-i-objedinjena-izvjesca-jedinica-lokalne-samouprave-zadarske-zupanije-o-provedbi-plana-gospodarenja-otpadom-republike-hrvatske-za-2023-godinu>)
23. Zavod za javno zdravstvo Zadar, Služba za zdravstvenu ekologiju i zaštitu okoliša. Program praćenja vrsta i koncentracija peludnih zrnaca u zraku na području grada Zadra i njegove okolice (Godišnje izvješće 2024.). Zadar, siječanj 2025.
24. Zavod za javno zdravstvo Zadar, Služba za zdravstvenu ekologiju i zaštitu okoliša. Kakvoća mora na morskim plažama Zadarske županije u 2024. godini. Zadar, studeni 2024.
25. Zdravstveno statistički ljetopis Zadarske županije za 2010.-2024. godinu. Zavod za javno zdravstvo Zadar. Zadar 2011.-2025.